

Petrus Hispanus (John XXI, Pope) (-1277) (& others)

Publication/Creation

c.1500

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/vt2egx24>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

31964.

Penman - 1500
901

MR 225-

MS. No. 618.

ACCESSION NUMBER

31964

PRESS MARK

Vennars 1500

901

MR 225-

319/4

15 mint

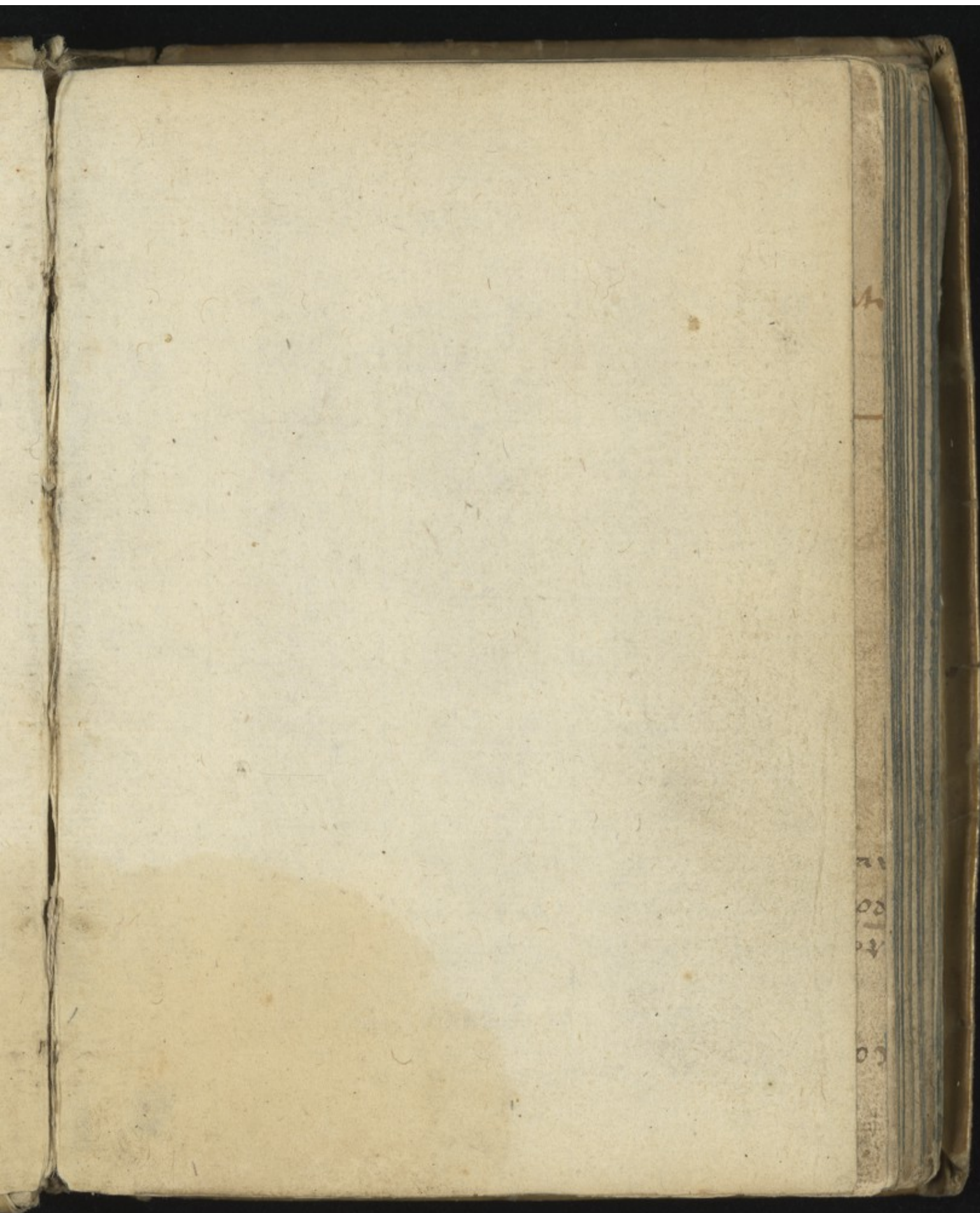
PETRUS Hispanus [L. 1519] in
Collection with extracts
from 'Thesaurus pauperum'
and 'De oculis'
Extracts from 'Breviarium'
of Arnoldus de Villanova.
Miscellaneous receipts in
Latin, French & Flemish
Bois le Duc [c. 1500]
Rouen
+ 6.00
11/10/38

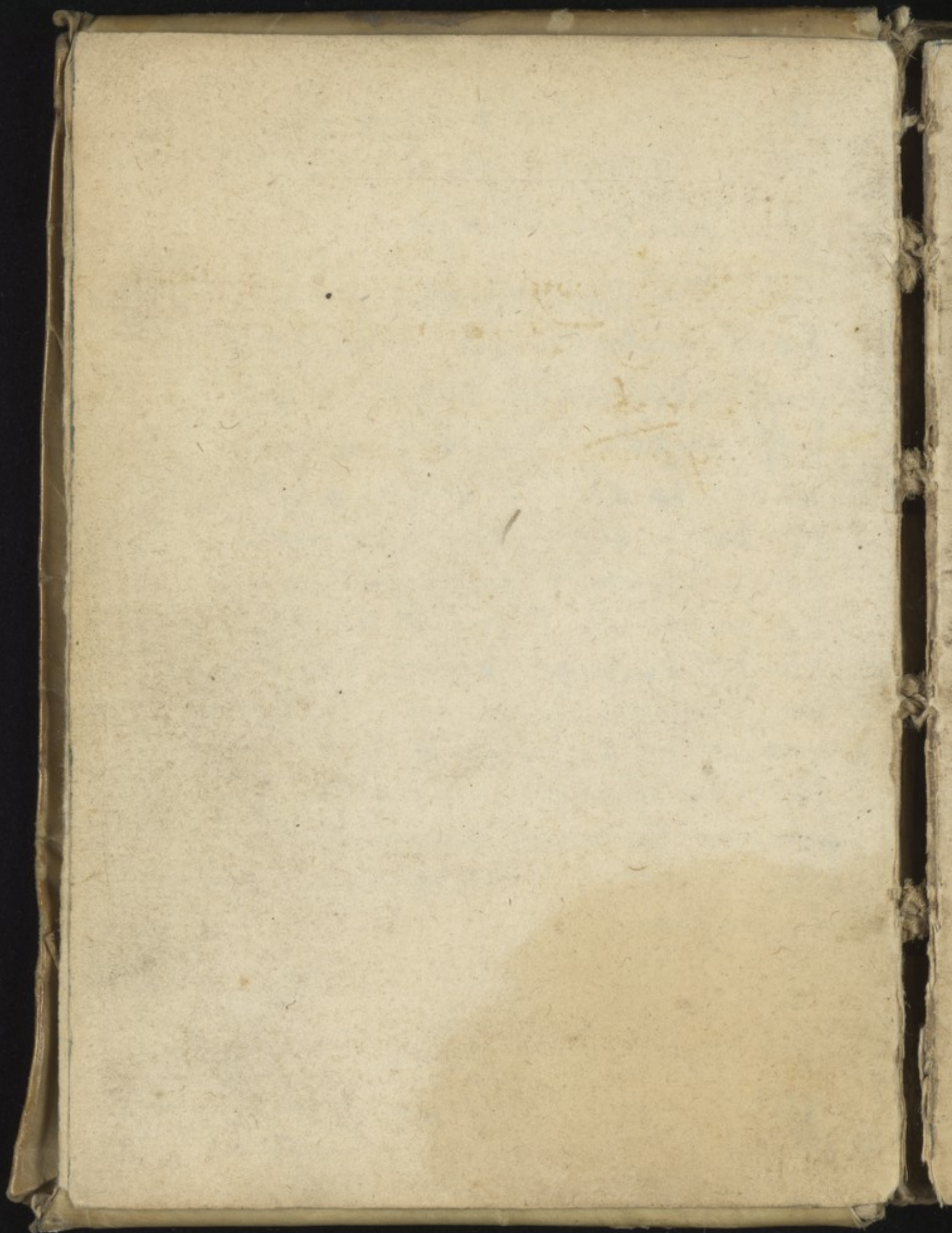
linguier contre le feu sacré
Mal St. Benet dieu de visippo.
Hirgouthe. Rose.

R. Du Camphre. & quatre
fois autant de Ceruise, & en
dissoudre avec ung peu de
biſ argeur dans ung mortier
avec de l'eau rose: puis mesler
le tout avec du nutritus, & en
faire l'unguent, duquel oindre
le mal, & l'envelopper d'ung
linge trempé dans du fort
vinaigre. & avec rose. & cauter. &
nouveau, & quand le linge sera
sec, le faire remouiller, &
oindre le mal auparavant.
C'est ung remède qu'il est singulier
à esprouver.

Rob. Socis. Herba.

perficaria. contre la blessure
de l'escanale. & singulier

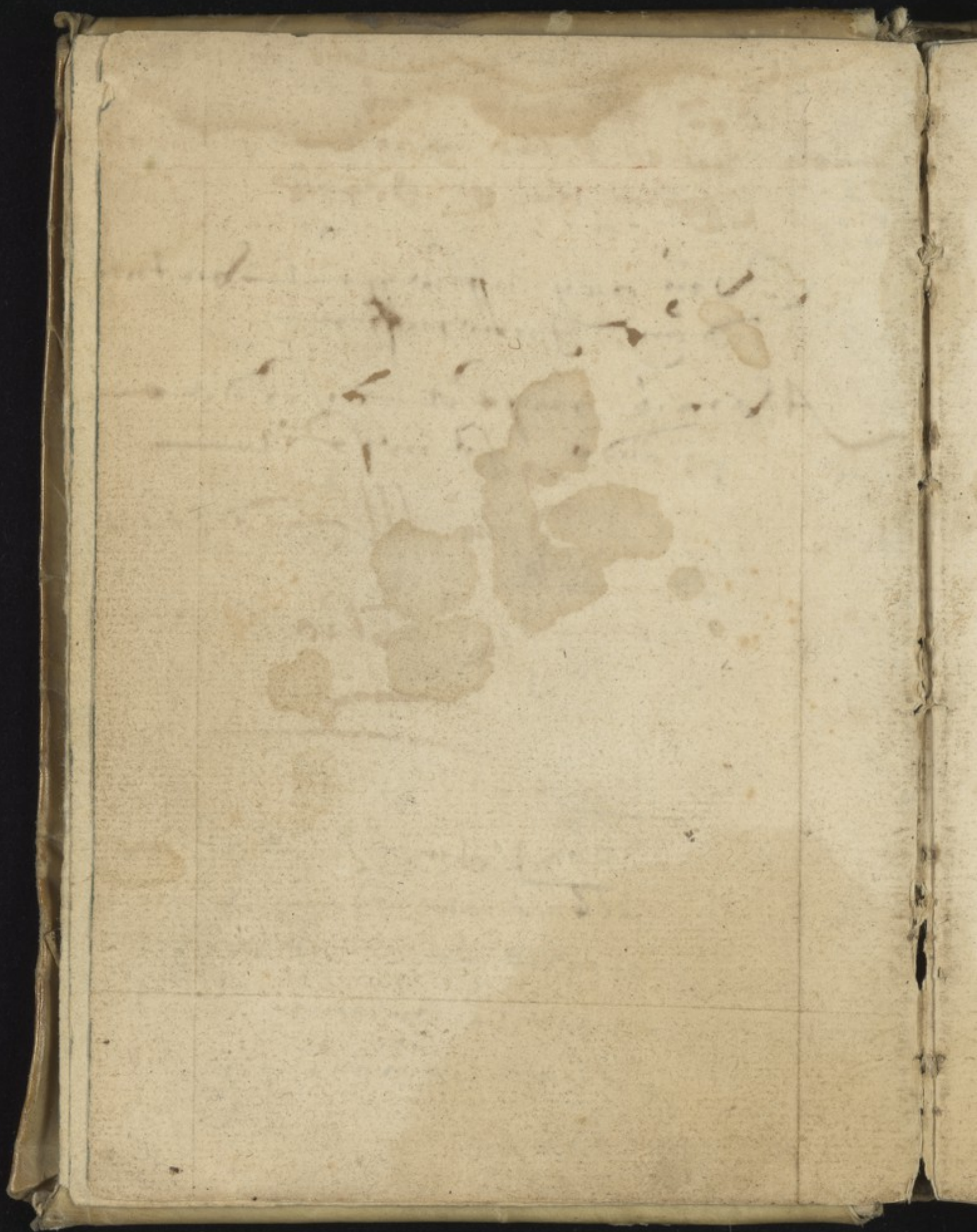

Qui moy affme fait son but
 Ding Jumeurs a

Ab omib[us] mysteriis dist[ingu]endo
quando se[m]per in

Solum Virtute sal. & sassa
allen fiat so Lub. & in po
volunt. & per po oem the
panabul volunt aut
folia rousmaring & bro

Experimentum Magistri
Petri Hispani contra
omnem maculam oculorum.

Renpe semini Verbene Rute
Sarmis eufragie silex montan
betonice celidonie capillorum bene
ut an / quassa bene et pone in albo vino p
diem naturalem / serunda die distilla p
alembicum. Et quod primo distillane
rit argentum. Serundo quasi aurum
Ternio quasi balsamum habetur. Et hoc
seruetur in tribus ampullis. Et cum
opus est detur nobilibus et delicatis p
balsamo alio vero p auro argento.

Contra surditatem remedium probatum.
Capiatur sal pro vno denario et ponat
ad mundam ollam et cooperietur bene
ne vapor exeat / ponatur super ignem
suffletur ignis recenter sub olla ita ut p //

calorem magnū sal liquifiat et con-
fluatur in globum. Et tunc remouea-
tur et infrigidetur. Postea bene contri-
te in mortario. Post hec pfora raphanū
aut rapam vel magadērū et repleat
illo sale. Post hoc roperiatur bene
illud foramen cum illa particula
quam prius extraxisti de rapha-
no vel de rapa post hec fode in terram
in mundo cellario si terra fuerit hu-
mida et foras et roperiatur vireuer-
sa ita quod saliter maneat p fridū.
Et tunc recipe post tres dies. Et ser-
ua id in vitro. Et tunc fundatur
in aureb.

Si clauis ferreus vel ligneus
vel quodcumq; arctū intrauerit
corpus / sit curabit.

+ Recipe saxifragam et contunde &
pone sup lūd in q est talis clauis,
Idem faciunt flores fabe supposite,

Contra pediculos lentes
et pulices.

Item si lauentur canis vel brai //
thale aut linthecane in aqua in
qua derortum fuerit absinthium / cor //
pus conseruat ad pediculos lentes et
pulices et filia et similia. **Et**

si puer in dicta aqua ab infanzia pluri //
bus et ebdomadibus baluetur. **Non**
timebit pulices nec aialia iam dicta.

Debent autem lauare in dicta aqua
absinthia quolibet sero p tres vel quat //
tuor menses. **Et** nunq timebunt de mor //
su pulicum, aut aliorum similium p dictor.

Contra surditatem inueteratam.

Item nota contra surditatem aurem
remedium et potest seruari in ampulla
vitrea p duos annos et plus bene op //
turata. **Et** valet pripue contra frigidi //

tatem exferat causa, Primo mundifica-
torum si fuerit plethoricum. **Deinde** duo aut
tres guttas de hac medicina tepide auribus
iniciat. **Ad idem.** Recipe succum
rentum maiorem et minorem succum repe rubrum,
succum porroze senationis areti fortissimum et
olei vetussum an. **Deinde** lumbroso &
terrestres et ova fomitum totum
eis bullit ad consumptionem medietatis
liquoris. **Et** sunt colere et bene exprimere
et misceatur eis ferrum parum mellis rubri
bene torti et dissummati atque purati et
aliquantulum bene bullit et in vase vitreo
imponatur. **Est** enim mirabile medicamentum.
Item si surditas fuerit propter opilationem
humorum, coquantur fabae cum vino
albo pignato optime cooperto. **Et** statim
cum deponuntur de igne fumus qui ab eis
resolvitur per interforamen in aurem inji-
ciatur quia liberabitur.
Item Refulit quidam peditator quod
surditatem sanavit recenter imposuit

De aqua que dicitur Aqua vite in aurez
eundem patiente surditatem et infra
tredecim vel quatuor diebus curavit eum a sur-
ditate. Et istam aquam potest Aristo. in
libro xij aquarum. Item olim tere-
bentine in aurem dimissum valde valet.

Contra surditatem inueteratam.

Item Balsamum cum succo porri vel repe
miscetur et tepidum in auribus mittatur.
Quia curat pro certo.

Ad tinnitum aurium et somnium.

Recipe cinnum cum lauro myrtum et aqua
calide auribus immisum. Similiter
bruna pueri virginis cum melle despu-
mato mixto valet.

Ad ditiones contra surditatem.

Recipe repe album et coriandrum et imple
succo semper vite et roque optime. Postea
ceprine. Et de illo ca. pone in auro quod
pa. vidit Fortunum de de repe far-
empton per quatuor aut quinque dies.

De doloribus aurium ex calida
causa.
Item succus coriandri cum lacte mulierum
mixtus in aure iniectus miris modo valet
et doloribus aurium ex caliditate,

Contra dolores aurium ex
frigidityte.
Item Spongia infusa in vino de cortice
parietarie et absinthij solam super
aurem posita dolorem tollit,

Item medulla vituli recens cum
vino trita et calefacta et in aure missa
dolorem aurium statim tollit.

Item succus Fete cum sanguine
anguille trita inieci quemlibet dolorem
aurium statim tollit.

Retulit quidam quod multos surdos sanavit
qui per spatium xx annorum non au-
dierunt hoc modo. Primo mundifica-
bat eos cum medicina conuenienti.
Deinde auream et diabolium dabat
faciebat super aurem vaporem aque cum //

Decortione herbarum calidarum.
Item ex aqua Decortionis stradis absinthij
 origani, pulegij, sausuri, menthasij et
 frondium lauri. Deinde habebat vas
 in quo ille herbe buliebant. **E**t habebat
 illud vas ob longum et stricturnum,
 Deinde in ore vasis ponebat radnam pfo-
 ratam ab uno capite et alio capite pone-
 bat in aure ut vapor ille bene intraret
 aurem. **P**ostea istud collirium auribus
 tepidum mittebat. **E**t si materia san-
 guinea erat rali^a ponebat herbas frigi-
 das vel solum cum aqua calida sim-
 plici fomentabatur auris. **P**ost de h^o
 vno auribus instillabat sic pparato.
Recipe ellebori albi pizetri intra an.
 Terantur omnia et in optimo vino
 bulliant quousq^{ue} fere totum vinum co-
 sumatur. **E**t tunc coles^z p parum et
 parum ex eo auri rali^a, apponat^z et te-
 neatur ibi p horam. **P**ostea puore^r ster-
 mitano cum puluore hellebori alⁱ lⁱidis.

vel piperis et similibus. Et cum fuerit
steruntario patiente teneat se fortiter per
nareb/ sit q p nareb spirare no possit rē
steruerit, Cum enim hor plures au-
tismi surdi p recto curati sunt.

Ad vindicandum aures et
extractionem sordes aurium.

Kenpe mureos mureo viridum in suo
tempore purgabit. Et cum oleo veteri
in vase vitreo retentis maneat contra
solem p quindem vel viginti dieb/

Et de tali oleo aures mureo hancem
mirabiliter mundificat et abstergit.

Et dolore et fetorem ab omnibus remo-
uet. Vel ampe mureos sordes et

pone caput vnu mureo in aures ab
alio capite mureo mureo sit q vadat
ardendo vsq ad aures Et cum est ppe

aures extinguatur iura sane mira-
biliter et mureo modo mundificat et at-
trahit. Ad effugandum animalia venenosa.

Item si quis animalia venenosa effu-
gere voluerit habeat serum Rutam,

Est enim tantum ab hominabilibus
Ruta vniuersis animalibus venenosis quod
ipsius odorem sentiendo statim fugit.
Unde quidam experimentum dixit quod habuit
veridarium in neapoli in quo tota die
tot serpentes et animalia venenosa appa-
rebant quod ibi periculosum erat esse et
ipse iussit quod in pluribus locis veridarii
plantaretur Ruta quod fortiter cum ince-
pit virescere omnia animalia illa ve-
nenosa fugerunt nec ultra apparuerunt.

Ut mures fugiant De domo
fiat fumigium. Probatum.

Recipe realgar salis gub. torturum lo-
custe marine an. Terant omnia et super
carbones ardens aspergant et suffigunt
per domum. Quia omnes mures fu-
gient longe et redibunt amplius ad
locum ubi steterunt. Et fugiunt ab hu-
mido fumo quia malus est valde.

Eadem Idem. Recipe rasura cornu
terram pirem et atramentum omnia //

infinum pulueris o^a cum oleo rofite &
cum papizo vel aliquo simili inuoluat
et supra carbonem ardens ponatur & suffo-
um getur foramine domus, **I**tem Fel
algar date cum raseo l^o cum pane
interferit mures, **I**dem facit
hifargis helleborum niger sc^o iusquam
radix raulob scamonea vel squadme
fecerit rorub & repe sille,

Nota, Calamentum galbanum opo-
ponatum h^o oia aialia venenosa fugit,

Nota,
Si quis sub lecto suo posuerit sin-
simbrum. Puta omnium calamentum
folia lauri agnum castum & assam
nunq^{uam} aliquod animal venenosum
appropinquare nec ledere poterit ipsum,

Contra scabiem,
Item Therapion libro qui vocatur s^um-
torum inquit non potest aliquis sur-
cum suum terre sumere rudum nisi
sint duobus diebus inter illas potationes,
vel vnum, Quia aliter conuincendo

6
humores faceret febrem.

Item aliud ex suis secretis ut habe-
tur in pandecta de scabee. Recipe fu-
m terre vorage bugloss ~~ad quantita-~~
~~tem libri ij et cum sero caprino~~ scabi-
ose absinthij q^u quate vis sunt
ex ha^c ad quantitatem libri ij et cum
sero caprino vel cum alio coquatur usq^{ue}
ad consumptione feri et semp dissume^r
et tunc in fine permittatur residere. Et
quolibz die in tempore mat^{ut} et d^{ie} du-
rant sumi herbarum p^{re}dictarum.
Potes^t bonu^m tractu^m actualiter fugid^u
et si tempus sit calid^u quam diu h^{ic}
indiget vel p^{er} p^{er} dies. Et i^{tem} potius p^{er} se
multu^m scabiosos et fere leprosos curant.
Et ideo p^{er} recom^{en}dato habeatur. Et si
vis dulcorare cum succo p^{er} delicatib^{us}
melius erit. Et vero cum syrupo
scabioso. U^{tr}o scabi^e exterio^r.
Item unguentum q^{uo}d album ibuntum.

est proprium Unguenti contra scabiem.
Item siccus calidior positus sup scabiem
curat etiam et desiccat.

Contra furones et vices in manib
et digitis,

Capiatur sene Jusquiame et manib
suffragetur pone sene illud in igne
vel sup carbonem ardentem. Item cum
asse et excoctetur et calid supponatur.

Item sulf gaudiat cum oleo e far in
Unguentum vel pone sulf b in super
carbonem ardentem ut fumiget et tene ma-
nib sup firmum.

Angelica herba vel Radix.

Angelica alio nomine Impatoria dra-
calida et sicca est in tertio gradu aptina
e dissolutiva et puorativa. Et radix
maioris virtutis est quam herba.

Item confortat cor ppter aromatizationem
quam habet.

Nominatur etiam

a quibusdam, Radix sancti spiritus.

Ab alijs perforalis nominatur. Max-
imam enim virtutem habet contra oia.

9
rosib humoribus inspissate p interrepti-
onem spiritus vinfirante pueniunt
quoz her sunt signa. **A**uribus tunc
latus in aure et soli exposita quibz
dentur vermes casus vero rapilli ali-
cuius gram vel ligni vel aliorum cor-
pusculi in aure cognoscitur per pa-
nditum. **E**t est quia aliquando horum
aliquid horum discernitur in aure sub-
tiliter inspicienti. **S**i itaqz vermes in
aure fuerint hoc experimento cadent.
Verme iusquam cum paucis cere co-
fire et supra ardentes prunas pone
et p embotum fumidum pa. in aure su-
mat. **E**t suppone bacile in q sit aqua.
Quia p certo videbit vermes cadere in
aqua. **I**ndente similiter opatur
si ibi vermes sunt. **I**dem facit
suffumigium solum ex frondibus ius-
quam sub aure factum. **I**tem
Si arreptis panis dulce & bonum et
asses ipsam panem in prunis ardentibus

et post sindac p medium et tali qd
 tum qd pateris sustinere sup aurem
 ponas. Videlicet pro certo quod omnes
 vmes in aere existentes current ad
 ipsum. Idem fuit sang psirae
 et sumis amaryste folioze psir et
 Rute calameti et omnes sum her
 barum amarar ipsos vmes in au
 ribus verant. **Nota**,

Item nota Quod si granum vel
 lignum aut lapis vel aliud corpus
 rulum in aere retiderit / extrahat
 huiusmodi. Accipe barium subtilem
 et leuem et bene politum et ter
 beutia l visco l gummi pini l pire
 nuali liquida vel alia aliqumh.
 In capite intingat e ponas in au
 rem ea qd talia gumma viscosa
 sup ipsum lignum l lapillum huiusmodi
 adhereant. **Et ex ha**. Quod si ex

extrahi nō possit **A**mpiatuz galbanū
sup periam extēdatur sup forame
aure ponatur et iaceat pāiens sup
aurem lesam, **E**xpertum est,

Nota de passionibus oculorum,

Quod humores quid sunt in rapi-
te naturaliter qd sup habundant,
Superhabundantiam enim quid
emittuntur p ob unde fit ob putu-
dum, quid per aures unde fit
surditas, quid p oculos unde sunt
oculorum passionēs q sunt Diversi-
se et Diversimode nūcupantur,

Cum enim oculorū tūmre sūt
septem ut ait **I**oēb damascenū,
tūmre debemus q in qualibet ti-
mra p egrotudo gūari, **P**rima
Sicam & gutta calida, **R**ubedi-
ne lippitudine siue obfalma
Cum enim quis habuerit oculos

9
lippidus et ruber ita fame quod
ibi non sit aliquid / aut lacrimam
sepe emittat gutta ra, siue obtali
ma induratur quapropter in pino
firmita oculis sit / **A**it em ex habitu
Panti colera, **E**t signa etia rolez
adsunt, **Q**uia dolor oculi rudi
mura et valent rui inresione,
re. **H**ec signa sunt caloe. **E**t h
egritudo nisi in primo curetur oculo
Sepilat rosueint, **S**i inquit sent
palperas cadere, **E**driat itaqz
vniuersusqz q in oculis panent
q oportet ~~illu~~ rariere a falsis sup
is / a retosis / a vino forti / a sole / a
vento / a puluere / a fumo / a nimia
comestione / a nimio ieiunio / a fle
tu / ab ira / ab alio / **E**t a usu / **S**i
fuerit artib merchanre parum
laboret, **S**i literatus parum legat.

Oculos manib9 ne tangat nec fuerit
affab ne comedat, nō lauet caput m-
nib sepe, **Q**uia ppter hor multi
ante tempus visum pderunt,
Stusab nō intret, **N**on lauet in
aqua frigida sed tepida, **N**ota
Si lauentur cum urina propria in
mane cum surgit a lecto / vel etiam
salina ppra multum refert oculis
Remedium contra guttam rubeam
Recipe urinae pueri vgg & vinu
equaliter et in olla cudi cum sal-
ua / **R**uta cum radice femuli in
ay bulli quousq; tertia pars facta
remaneat, **E**t l ex hoc liquore te-
pide ter vel quater in die oculos
abluet / valet et ad lippitudinem, **I**
Item ad guttam calidā et rubedi-
nem et ad lachrymas oculorum
Recipe antimoniu et poneb ipsu
in arcto tribus diebus et noctibus.

Deinde in pastam ordi ipsam in-
uolue et ad igne aedeat, post ipsum
subtiliter pulueriza et oculis mitte.

Et nota quod ex gutta calida
nascuntur lippasitab, aut gutta ru-
bea sine rubedo, lacrima & fistula.

Item nota qd cum gutta iune-
nem inuaserit et in estate debemus
minuere tunc de vena capitis iuxta
manu et sunt cum tepida oculis
lauare.

Item ad guttam calida
sine rubedine. Aqua Rosarum & ra-
phod simul misceantur et in vase vi-
troo simul toruantur. Et tubus
siebus ad solem et tubus nortibus
ad rorem maneat. Deinde oculis
imponatur quia oculis mirabiliter
pulchros reddit et lippitudine auferit.

Nota experimentum ad lippitudinem.

Aliquitur duo aut tria oua et ex-
trahatur aqua de albumine ipsorum.

per expressionem cum penatim & misce
tum ipsa aqua parat aque Rosa, &
sum rumar rubi & oculis imponat
ter vel quater in die, **I**tem sicut
Vbene et de synthi cum aqua Rose
compositum et suppositum clausum palpe
bre valet ad lippitudinem ruborem et
tumorem et dolorem oculorum expressio
factum. **I**tem ad clarificandum
oculos et purificandum. **R**ecipe sur
ri femiculi, selidoie, Vbene apij ruli
te Depuratore cum aqua 3j mellis
spumati 3j bulliant her omnia
in finem modice et colentur et ser
uetur in vase creto et calidum in
oculis imponat, Quia est mirabi
le contra maculam parum albula
tataricam. **N**ota ad caliginem
oculorum. **R**ecipe folioze rute cum
vino veteri corte & in vase vitreo pos
se in oculis cotidie cum penatim modice pos.

11
Contra maculam oculorum.
Recipe guttam balsami inieram
in orulo tribus aut quatuor vicibus
maculam frangit etiam inueterata
De decem annis.

Ad restringendos lacrimas
in oculis lacrimantibus expt.

+ Item abluantur oculi ter vel quater
in die in aqua in qua in qua moe-
tari exstingunt aurum l' argentum
aut ferrum vel foripes suas et melius
est ut in ipso paribus buliant parum
thuris mastice aloes et litargiri
exstincti est enim illud experime-
tum et potissimum ad hoc.

Ad restitutionem lacrimare et cla-
rificationem visus. Recipe buta-
relidomam vinum album cum pau-
co pipere et thure mastulo et dragad-
lio in vase creto l' cupreo per aliquot
dies manere facias paribus. Postea //

De humore liquore oculorum ter aut quatuor
lauabis. **I**tem vinum in quo platelle
et erce xi aut xii vinibz sunt extinse
mirabiliter valet si ex eo oculi lauentur.
Item succus celidonie cum melle et
peratibus vino autem et pul. piperis
al. valet caliginem oculorum.

Cerpillum cum melle et aqua
rosmarini et pane valet caliginem oculorum
si lauentur inde. **A**qua de salina
femulo Rosa rub. celidonia ruta
an. cum modico vberis non fatum
sive de alijs fiat, aqua que si mane
et vespere ponatur in oculis. **I**unat
debilitati visus senectute. **I**tem
post purgationem betonia aq. Rosarum
vel vino rosarum recuperat oculos spiritus
ut dicitur in reservatione visus
et in augendo ante oculos id obte-
nebratum multum valet.

Si rubeant vel purgant oculi
et lute lignem sustinere non poterit.

et non sit apud,

Rempe valeriana / apud plantagine
sempervivam an. Et succub ex hac
et cum mra panis fumeti azim *a. in*
Distempet et fiat emplum interli *tho*
quidid et Durum, et oculis fugis *fano*
supponatur panno subtilissimo *Leno*
interposito / infra noctem curat
hiz sanguis totid oculid cooperiat.

Nota.

De sanguine oculorum a de timore
re pruritu dolore / et cum aliqu
sanguis descendit ad oculum / q
nisi in primo n° ardore curetur in
panu coagulatur. Et hoc hz fieri
quandoqz p pruritione vel furatione
oculi / quqz p se. Quandoqz v. raud
sanguis ad oculum descendit in hi
modum curabitur. Accipiat pull
columbinu pum e pinguatuz
cum punta arub vena media ale
sinistre l' dextre et 3 gutte sanguis

ex illa vena exordietur oculis irritatur,
Et hoc fiat bis aut ter in die quia sa-
guinem oculi rubeo remouet. **Idem va-**
let sanguis ale turtur cum tanto
mulieris lacte dimptis oculis dictus.

Aliud.

Si propter prussione fuerit. **R**e sum-
pantarie cum albu, cum dimptum
est multum duras et cum bibare
in oculis impone. **P**ostea et cinnum
puluerizate et cum cera comptum
et calidum oculo supponas sanguine
mirabiliter remouet. **De oculis.**

Ad idem. **R**e sum-
ma absinthij vbe-
ne et aqua Rosarum an et misce, et
puria l' stupa in hoc liquore infusa om-
lib supponatur l' solum absinthium
vidde futurum ad ali, cum mixtura fuit.

Idem operatur.

Item l' ar mulieris ad al, cum adoleo
rosarum comptum et oculis inissum
dolorum oculorum et igneas flammab
oculorum extinguit.

13
Ad idem.

Aura panis cum vitello omni composita
et clausis oculis superposita de opat.

Aliud ad dolorem oculorum.

Eius propter percussionem fuerit et ad sanum
remanens. Recipe medullam panis
tritum calidi cum exit de furno l'ad
ignem assatum et in optimo vino al-
bo infusam ter vel quater in die oculis
calidam suppone. Quia mirabili-
ter valet. Item Ebena trita cum
albumine omni composita id opatur.

**Ad dolorem oculorum calore
ardorem ex ra. causa et timore.**

Recipe malum vum bene maturum
et in aqua coquatur diligenter et
abiectis seminibus in mortario pistet
et addito lacte muliere in panno lino
extende et clausis palpebris oculis
suppone. Et sibi cum predicto malo
addere addere albumine omni et parum
opi et aloce et terere simulq; oia d'roz
pare et emplastrare oculos mirabiliter.

valet ad omnia supradicta. **Aliud**
folium celidonic in optimo vino albo
coctum et emplastratum sup oculos
palpebras clausis. Dolorem et tumo-
rem oculorum tollit. **Idem** facit. **Ruta**
et radix femuli s. pistate et in vi-
no rothe et cataplasmare desuper.
Ad tumorem sine inflammatione oculorum.
Accipe farinam fructu et pingue-
mum portum cum aqua rosarum
oto rosarum et butiro et reperi sub
primis ardentibus coctum gmis-
se et omnia fortiter in modum
unguenti in corpa et sub oculis
clausis palpebris cum intrat leti-
tum emplastrum et p nocte teneat.
Sic sequenti eodem modo fac. **Et fac**
Donet patient liberetur quia exp-
tum est p vnumque tumorantem
neapoli. **Ad caliginem oculorum**
remedium optimum. **Flores**
celidonic cum melle et aq rosarum.

14
vel pliniali modica usq; ad aque
quasi consumptione Perquin far et
p pammum rola & oculis impone,
Acta, **E**aligo oculorū ppricest
insecunda tuncra oculi q; serudima
Dintur, Et per her signa recognos
citur, Verbi gra, Si quis vbi
annoꝝ fuerit vel plurimum et orlos
pulchros habuerit et nō arutos,
vt omnes litte biphota sine trupti
ta videatur vel vna pictura vel
vna res due sibi appareant sine iq,
Sriab tūc hūc caligine orloꝝ
laborare, Et her passio fit ppric in
senibus cum passioni sit subuemia
mūb, **E**xperimentum a magro
Michaele scoto exptum ad cali
ginem et pammū oculi **A**ncipiat
fritura et cum paulo bono vino
albo distemperet et plures in die
in oculis imponatur et hoc per
plures dies fiat qz mirabiliter valet.

Alind ad nebulam

Recipo. radicem celidonie et eam cum
vino albo alane. Deinde pista ead bene
ex quod exinde p p annu expressere
otulo impone quia valet albule ne-
gule / et omne p annu poptime corro-
dit et tollit. **I**tem succub celido-
nie cum melle perate vino antiquo
et pul. pipib albi valet caliginem o-
culorum.

Item **Q**uod si senie femini areto
insundat et bene sicet et maneo.
optime in ei addeb addito zucharo
pti sem vniub / sumedo De hor fit
mirabile in pseruando visum et de-
bilitatem reformado. **E**t hori oculib
origenarij iam obtenebrato visu
vt credibile videatur. **E**
eusfragiam p se solam mastirado
et in ore tenendo finaliter deglutiedo.
Expertum est ee mirabilis inuo-
menti. **E**tiam lauare oculos
cum vna infus et extra lachri.

Unab sicut et pruritu extripat,

Similiter sunt ~~Musum~~ ~~corum~~ /
id est sapa,

Contra lippitudine oculorum
et ruborem,

2 Item aliqui in ultima tinnia que
transit d^r q^d oeb coopit et coniungit.
Apparet modicum albedinis q^d est
quandoq^z sanguinolenta ita q^d no
est longum sed quasi rotundum / id q^d
ibi apparet, Et hoc albula. Et fit ex
humid^z calid^z ardentibus substantia
ipsius continue / propter q^d nisi sit
in principio big^z rarebitur. Sed in
principio curatur leuiter in treb aut
quatuor dieb, cum medicinis ad haptib^z.
Quandoq^z padmib^z exilib^z et umos^z
apparet in oculis, Et sunt talib^z pa
rimb^z virgula dicitur / quasi angula /
pret^r ab angulo oculis, Et quandoq^z
a duobus virgulis / quib^z a maiore / quib^z
a minori et similiter profenditur,

Quando q̄ sup omnes tunicas ita
q̄ multoties transcendit pupillam et
extenditur p totum oculum, Et tūc
nō dicitur vngula sed p̄mittit, Itaq̄
enim p̄prie et large vngula et albi-
la dīn potest. Item vide subtiliter in o-
culo inspiciendo si iuxta pupillam
in cornea tunica sine etiam sup
pupillam videas aliquantulum al-
bedinis q̄ p̄p̄tendit blavium
colorem, Et erit exilis corpore,
Quandoq̄ diffusum subtile apud
Et illud tale macula audiri potest
Et vero macula dīn potest q̄ ortu
maculat, **Q**uandoq̄ ex humidis
macul quatuor quinq̄ quinq̄ quā-
q̄ p̄p̄tendit in oculo inspiciendo sub-
tiliter apparent, Ideo hūc macu-
las q̄ recenteb fuerint sanli curat.
Si vero vetuste cum difficultate
magna curabunt, **N**otandum
q̄ dicit ph̄ in philosophia sua, **E**t
isti q̄ habent istos maculas in o-

rubis suis sunt perceptiones alij
 Periores hominibus. **Unde** *notu*
 ret nobis q a conversatione et fa-
 miliaritate talium hominum ta-
 b ab inimicis fugiamus.

Ad albulam experimentum mirabile,
 Item dicitur famarolab q sunt vincti
 q statim ut tanguntur claudunt
 se in modum ponery et stant sub
 lapidibus. Accipies vincti q vocatur
 centum pediti et vere retum h pediti
 Et ab hys duobus sume ex he et
 orulis impone. Quia infra pau-
 cos dies albulam tollit. Et spe-
 cialiter si fuerit verum.

Ad aliud experimentum con-
 marulorum Et etiam con rubo-
 rem et fluxum lachrymarum.

Recipe surri celidome depurati ty-
 pundi in vino et vni al. an.
 Et ponatur in eis pulvis alced.

et cum peria solentur, Et omnino sero
cum peria oculis impone,

Aliud ad manubam q si fuerit res
solletur infra tres dies. Si in om-
lib posueris ter in die unam gut-
tam vel duas de sanguine ale-
puli columbini.

Aliud ad idem.
Kenpe radicum vge pastoris et
pulueris h. prius infra cum pal-
oculis impone quia valet, Et h
ad grossiorem palpebrarum.

Aliud optimu ad pamm
ungula et grossiorem palpebrarum

Kenpe soleas vetustas q in pla-
teis stant et robore eas in pigna-
to in igne et puluis q ex eis fit
misce cum tantu alois et vtere,

Ad idem. Kenpe lapideis
q reperiuntur in calce viva q
no potuerunt romburz h remose-
runt in calce puri multum,

Terab eod optime in mortario me-
 tal, et p pannu subtiliter rubra
 et misce istam putez cum vna pu-
 era vginio, et ibi iaceat p 3 dies
Demude siccat in sole sic imbibetur
 ex ipsa vna et sicretur ad immund
 tubus vmbus. **P**ostea de ipso pul-
 vere bis vel ter in die oculis immittit
 te parum. **Q**uia pro certo in bre-
 ui tollit pannu et omne grossitiez
 palpebrarum. **E**t oculi rooptura.
 experto crede quia in pluribus equis
 et alijs animalibus est expertum.
Item aqua distilla eufragie
 oculis imposita sepe albula delet.
Item succus absinthij rumpit
 maculas. **I**tem sanguis an-
 gille et fel eius hmod morbos curat.
Eminiliter sanguis leporis
 et est signum quia frangit lapide
 in vesira. **A**d passionem valet.

sanguis hyepce et cerebrum eius
desiccatum, Et sanguis hyrundinis
validus. **Q**ua facta ex semine
vute mixte cum melle sui sumi ser-
pentine / sine aq vute / et pluries
in oculis iniecta pannum corrodit
et omne supfluitatem in eo exute
vt est probatum. **I**tem surus
vge pastoris pluries in die iniectus
panem maculam et omne oculi
ropturam tollet, Et hoc probatum
est in quodam sacerdote quo videbat,
Item puluis bufonis eietus in
terribus combustis in pignato
panem oculi corrodit, **I**tem qd
lapis reperitur in capite limace
longe no sinitate lucidus in mod
cristalli q si puluerizet et ponatur
in oculo omne pannum et oculi roo-
pturam tollit, Et si cum felle
hircorum misceatur erit fortiore opor

tionib. **I**tem succub trifolij pithi
rum maris albidus valet ad albas
maculas. Et pithi rum auxilium ma-
culis / valet ad migras maculas.

Item aqua fabroze valet ad ma-
culas pannu et immersione palpe-
brarum / et totam cutem faciei sub-
tiliandam. Et eufragia sumpta
quodcumq; in quocumq; defectu
oculis prodest.

Item pira rotunda
in olla sigillata quicunq; modo data.

Item rostra mortilipum et cardui
ara de ra frigida. Et raurum

in virga virili curat lotum ad litho.

Item seme fenuuli quocumque
modo quotidie sumatur / et cum aqua
frigida lauet oculos suos si sit ex de-
bilitate spiritus / unde pira intus
aperit et extra claudit et reparat
spiritus. **I**tem pira rostra et ro-
mesta reparat spiritus visibiles.

Q Item pira ~~de~~ plurimetur
et abierit infestum. Deoquatur in
vino albo usq; ad vinum consumptione
et separationem carnis ab ossibus.
Et tunc totum feratur et liquor
soli friduo exponatur. Postea cum
carpia vel aliquo panno lin
subtili sup oculos ponatur. Quia
aspiratam obscuritatem ruborem et
dolorem tollit et spiritum reparat.

Q Item Surrus rube cum modi
co mellis carumab stringit.

Q Item surrus Absinthij et rube an
valet.

Q Item Xindif aliquando
in quibusdam qui habent multos pe
diculos quos in palpebris qui
curare petunt in hunc modum.

Q Lipetur vni ovis et durum fiat,
Deinde frindatur per medium et
album ipsius ovis ita furum rali
sum sup palpebras apponatur.

Et statim exhibuit ipsi pediculi et i-
bunt ad omnes. **I**tem qd ponit
periam lin subtilissim inter palpe-
bras et omnes et pediculi volentes ire
ad omnes applicant se p'dite pene.
Utinnqz bonu est et expertum.

Item Staphisagria trita et
supposita **I**dem operatur. **I**tem n-
us cum oleo distempet et supinum
gal in pertine et vbiunqz fuerit
necet eos.

Contra infirmitate nervorum
Item rale vna in aqua simplic
torra et in oleo mixta in mod bugie-
ti. **S**i ex huiusmodi iungantur
nervi infirmi quatuorqz se ad mi-
rabiliter valet. **I**tem salvia cu
omni data et vino decoctione eius
nervi lohi. **I**n omnib9 egrotudinib9
in qbus nervi leduntur. **M**ul-
tum confort. **D**e fluxu sanguinis
e naribus. **Q**uidam ex mote
pessulano passus est fluxum su.

uarum p. tres dies et tres noctes et
no poterat inuenire remedium, Que
dam vetula fecit infundi pannu obli
ueo in arcto forti / et fronti eius et cir
ca collum sepe et sepius applicauit
applicabat et dedit sibi mentham
ad odorandum et restitutus est.

Item quidam habebat fluxum san
guinis a naribus cum multis re
mediis rationabiliter factis curari
no poterat / finaliter h. remedio cura
tus fuit. **R**empisolia vitre pist
tata et naribus fuerunt immissa
Et statim curatus fuit.

Item cum quidam pateret rostrum
fluxum sanguinis a naribus et ip
sum restringere no poterat cum a
liquo medicamento, De consilio cum
sapientibus viri accepit pannu qui fuit
residencia super atramentum unde
scribunt scriptores et robustis ipsu
pannu super tegulam huius ignita
in ignem et postea puluerizabat

in bombare in arcto infuso nau//
bus immisit, et curat9 fuit statim.

De dolore dentium.

Item sugub portulare larture
ran. Galerie Vmularz vel scario//
re et rōsimilim9 in arcto mixtus
¶ in ore teneatur.

Item Radix malue Domestice
puluerizate / Si rō puluē ite
¶ denteb teneatur Dolorem tollit,
Et furentur gingiue ex eo.

Item mastix et cera in quantita//
te vniū fabe rōmixta & diu
masticata Dolorem tollit.

Solsequium mastigatu valet
ad dolorem Dentium ex ra. rō.

Item ad Idem scz ad dolorem Den//
tium imoderatum. **T**ere Quab vel +
fres frondeb saluie cum tribus grat//
uis piperib et salib et in subtili pe//
ria liga / et sup Polentem Dentem
applica quia statim Dolorem tollit.

Item surus hoderi cum sale &
melle bulitub et naribz dmissis
idem operat. **Ad idem**
Infunde cum aqua liquo circumducto
bolbare imbibito in do qd et ignito et
applicato denti. **I**tem vinu decoctio
nis mete betonice absinthij apij an
in ore ra, Sin refectum, Post her
be trite sup mapillam. Denti dote
tib implastrate. Deinde radix rois
marum trita et dentibus p horam
comastirata sine mora dentium
dolorem tollit, Probatum est.
De raucedine et impedimento loqui.
Item fimb assate sicce et pul, pipid
replete dentur et in vino dulci de
coquantur et comedentur. Et vinu
illud gargarisetur et bibatur.
Item si mirra teneatur sub lin
gua aut cum ovo sorbili comedat
multum valet. **Remedium ad vo
candi raucedinem ex fri rad.** **Piper**

et salina teras et in vino decoqui
 far et eius decoctione deglutias,

Item sicut mēte bibitis et decoc-
 tio salvia p̄ tres dies sumpta vocem
 clarificat. **E**t syrupus factus de me-
 te sumo et decoc. salvia mirabiliter
 valet ad vocē rauram et tussē sanat,

Ad vocē rauram **S**icut malorum
 granatorum et in igne rostorum cum
 zutharo et in potu datur. **M**ira-
 biliter valet. **I**tem ex tremis
 animalium maxime virgule bovine
 composita valent ad raurē vocis
 ex causa rā, **R**emedium contra tussim,

Item **E**xperimentum hibernum q̄
 dicit se p̄basse ad quolibet tussim,
Namque ponit unum bōm et ipsum un-
 da optime a cortice exteriori et fac
 inde rotulas plures quas in sangui-
 ne ponit rotetis fuge et addito mel-
 le da patienti ad madurandum sero

ad vadit *Formicary*. **I**dem po-
tes facere de pane calido cum epist defur-
no arripiendo molitur eum. Et frige-
do eam in sanguine porci et dando eu-
rum melle, **D**int eum hibernum
Cum hoc solo experimento multos
curasset tussientes.

Item Dixit quid se in pluribus esse
exhib. Quod derothio *refugali* et *F*
pulvis illius herbe plures liberavit *Hormini*
a tussi et eam iniecerat et anti-
q. et hoc infra paucos dies.

mm m **N**ota.
Item ad frangendum lapides in reg-
nibus sine in vesica. **I**tem radices
et folia *Uge auree* cum omib in fa-
rina roste et date in fragia cum ipa
herba et radices *fayifragie* et *sin-*
monia et *surtharum* vel in electu-
ario et eam in sirupo. **E**st mirabi-
le ad frangendum lapides in vesica
et renibus. Probatum est.

Item solus pulvis pedum et *carum*
galli datus ad vino frangit dicitur
lapidem.

Probatum est.

Experimentum fratris thome tota
virga lapidis et arenularum.

Rempe foliorum genestre paritarie que
in muris nascitur cum ponatur in
turbida et supposito alembico distillet
aqua in modum aque rosarum de qua bibat
per octiduum mane ieiunio stomacho non
astutus unum per novem dies perferte libera-
bitur, probatum est.

Item de virga aurea visum est experi-
mentum in quodam qui habuit lapidem
in vesica et comedit dictam herbam
cum omnibus omnino mane per novem dies
et fractus est lapis. Et ipse osten-
dit manum plenam lapillis.

Contra Ulcera.

Item dicitur quod quidam mercator habe-
bat ulcerum magnum in crura et erat
valde malignum et curari non poterat.
Et quidam fecerunt cum ut frondem dic-
te herbe scilicet virge auree supponeret bis
in die in mane et in sero per septem dies

nonne diebus liberatus est, Et q̄ oīa
ulcera ^{fam} quam antiqua quam recentia
sanat cito valde, Et inuoluta in car-
pia ponatur in vubneribus, Hec
duo sunt expecta & precepta herba,

Contra exitum hemorrhoidarum.
Item dicit aliud q̄ ad intestinum
grossum exit et q̄ quib̄ habet do-
lorem et exitum hemorrhoidarum
q̄ puluis v̄ge auree datus in ribis
potu cito sanat. **E**t d' extrahendum
pilob vltimumq̄ locorum.

Recipe aut pigmentum .z. s. cal-
ris vine manipulum vnu q̄ quatuor
vib de ligno facto de reueribus ligni,
et p̄mittat bulie vsq̄ ad consumma-
tionem tercie partis.

Contra lapidem,

Dixit q̄d medicus de terra varro,
q̄ quamplures viri lapidis pon-
entes curauit. **H**omodo leporem
pregnantem capi faciebat et intesti-
na filiorum lepore curabat, Deinde

implebat eob omnes de sanguine ma-
turo. Et in pignato nouo eob ponebat
et in furno eob roburabat. Et de pdro
pulvere semel l bib iij die ad quati-
tatem vniū rotularū cum tantū q
zurhar dēbat. Et in breui panes
lapidem in frustra minuta p vga
emittebat. Et si vis hor pbari.
Ampe pdictum pulvere / et ipm i
aqua vel vno distempa / et pone i
eo vniū lapidem et in breui frage.

Probatum est.

Item Sanguis vniūsciusqz lepore
et pellis eius robusta in pignato
nouo et puluis datus ad quantita-
tem vniū rotularū ieiunio stoma-
cho lapidem frangit.

Item quis vir exptus ampiebat
leporem et eiecit intestino ei ipm
implebat cum pelle iij oibz mem-
bris suis / et sapifragia mira sole
lapide linis iudicio spongie pentha-
pilo et vga aurea & in pignato no-

no roburabat. Et de illo puluere tota
die unum coctum cum vino & eo simile
dabat, et lapidem sine in remediis sine
in vesica esset frangebatur, et expellebat.

Probatum est.

Alij pellem leporis et sanguinem
atque ossa tantummodo roburavit et
cinerem dant quotidie et dicunt quod
frangit lapidem ubi nunquam sit, pro
batum est. **¶** Guttur radibus tri-
buli cum vino sumptis lapidem
frangit et urinam purgat,

¶ Guttur herbe que dicitur retum
semina que facit semina minora que
papaver & stat circa terra folia in-
rifa et est alba cum vino datur &
pulvis eius lapidem frangit et
urinam purgat,

¶ Non quod quid mulier dolet u-
bera.

Rempe plantagine et grande ea
bene et super ubera liga. **¶** Mel
Rempe sepe et pista & coctum cum adhi-
gungia, sed prout apungiam mit-

te in aqua vt sal extrahatur.

Et emplastra sup^r mamillas,

¶ Quando mulier defecit lacte

Similiter mulier lactans puerum

Defecit lacte. Bibat medone et rez

insiam romuntum, Et p^rmo p^ru

cipaliter rane ne bibat vinum sit ex

coquatur fenuculum cum suo semine

in vinum remissa et suauis, Et

bibat illud et comedet illud semine

fenuculi, Et habundabit lacte

copiose, **¶** Item Ampiat pulegium

et misce cum vino et bibere mita

cuti puerum omni die et habebit

lact copiose, **¶** Item meta de mane

romesta pdest mulieribus pueros

lactantibus **¶** Ad expellendum fetu

¶ de muliere nouiter concepta,

¶ Item Rance castoreum et roque

in vino et in braxia, Et bibe ma

ne et sero, et exiet si fuerit mas

culub, Si autem femella fuerit
nullo modo expelles eam,

Contra hoc qd secundina p
partum non educitur.

Misc pulueriza lapidem q agas
thec vocatur et da ei in potu,

Item suffumigatione cum pen
nis gallinarum, et fac eam desup
sedere q ad se recipiat fumum, et
curabitur.

Item seme planta
grind post partum mulier libat
in potu assidue et deducit secundina.

Mosa de conceptione.

De conceptione nubionis, primo
mense fit coagulatio san, Secundo
expressio corporis, Tercio fit conexio
corporis et anime, Quarto accipit
ungulas. Quinto accipit simili
tudinem patris & matris, Sexto
facit nervorum coactionem, Sep
timo medulla consolidat, Octavo
ossa et nervi confirmantur.

Nono natura mouet et omnium
 rerum beneficijs impletur ex te
 nebris ad lucem ueniens,

Ad libidine excitandam,

Cenipe sum bene tractos et gē
 iunipib pū et fel hircinū l' porci l'
 aliorū alteriū animalib quātū
 p videtur. **H**ec tua misce ad mel
 le ut sum possit et serua. **E**t cum
 opus fuerit da cum uino bibere,

Item **R**ened ceru p̄eroquantur
 in uino bono et bibe quando volu
 eris et uidebis mirabilia,

Ad expellendum mēstruū post
 partum,

Cenipe rostan p̄capita raponib
 et rotere in puluere et bibat in potu
 et valide bibat p̄ illis radicib
 vidz millefolij. **E**t hec ad expelle
 p̄m mēstruū / quando fluit de
 muliere rostra debetum modū viz
 post annos quinquaginta. **V**el
 pone mirra ad pondū sossini et

postea claudere coram et pone super ipsam
quando requiritur et ibidem affertur,
Et postea sumas et da ei comedere
cum mirra. **U**el ponat abrota-
m ad solutares et ambulet cum
eis et sanabitur.

De purgatione matris,
Petra silum potum impositum
et aqua ab bibendum mulierum matris
eius bene purgat. **Y**sac haly. **U**el
etiam. **R**empe radice violare una
cum folijs et roque bene in rem-
issia et aqua mulierum bibere.

Remedium in puerperio mulieribus.
Medela mulierum in puerperio
et hena illa. **R**adix ~~valet~~ valet
mulieribus in puerperio si ipsa
nitra se seruauerunt. **Q**uia re-
mouet fantasmatum et vexationes
magnas non patientur, comete
bonum habebunt. **E**t infanti si
collo alligetur l' manibus non
fatigabitur grauedine aliqui.

¶ Sed seruetur quiete, ¶ Qui etiam *nota.*
Somnare non possunt habeant or-
ra se vbenam, et dormient bñ
et quiescent.

¶ Si remote equitare volueris.

¶ Item liga sub coma equi vbenam
rum arthemisia, et non fatigabi-
tur equus in equitando,

¶ De facili partu mulieris.

¶ Recipe radicum Iusquimarii et ali-
liga sinistro femori mulieris, et
¶ Cum facis fac nodum ut facili-
relegari possit ut mox dum pareat
statim soluas nodum, ideo ut vi-
talia seu intestina non sequantur,

¶ Item Aliud Re laudfolium
masstratum et sup vmbilicū
pone. et statim pariet cum admi-
ratione, expertum est,

¶ Mellisratum tali modo fit,
¶ Recipe vna corlear ꝑe melle fluy-
ibili et tua aque tepide et misce.

tur infirmis et ꝑa mulieru bibere,

¶ Que mulier in partu laborat,
Accipiat mirham et teraz et in li-
no mittatur, Et bibaz et liberalituz,

¶ Ad ꝑbandum utrum muli-
er concipiat aut non,

Item experimetur verum et ex-
pertum ad sciendum si mulier
concepit aut non, Da mulier
mellizatam bibere, Si senserit
tormones circa umbilicum concepit,
Si vero non / tunc non concepit,

¶ Ad conceptionem,

Item visum qd in quorundam
tuz cum vino tere et da ei bibere
et concipiet, Item Viola lepore
concreta in rubeo valet, hoc est si
sequitur statim coitus, Item
aqua Perrottionis lacture ma-
ne ꝑa mulieru inferunde, Et ead-
die ad conceptionem convertitur,
Et quando est impregnata euo-
met et retinere non potest,

De facili partu ut mulier paret.

Similiter biler montanum Sativum
aprib & alijs animalibus ad ma-
durandum quando coire voluerint
et statim concipient post coitum.

Et pulvis testiculorum verris datus
mulieri post menstrua valet.

Similiter vel vir bibat spumam
quam hys lepus circa os quando ro-
dit herbam statim concipiet.

Item testiculibus propter mustele
feratur cum unguento superio-
et cum lana pessari et ut utro-
et eat et statim concipiet. *et.*

**De facili partu hoc est quando
fetus est mortuus.** Albertus
magnum libro xxij et in fine.

Folia Imperii cum aqua et mel-
le percocta & bibita fetum mortuum
educunt et secundum sanguinem
post partum. **I**tem lac alterius
mulieris cum oleo bibitum fetum
mortuum educit. **U**t mirham.

*Mirina
bera,*

in vino bene trita et calefactam bibat
multum pdest. Ad pbandum vgitatez,

Recipe semen portulacae et sarge sup
carboneb / vt illa femina ad se recipi
at. Si corrupta videbit mirabilia.

Vel Recipe apium cum radice su
a et appone capiti ea nesciente,

Ad purgandum mulierem p partu,

Ad purgatione mulierib post par
tum q purgari no possunt.

Recipe seme lini et rotunde popti
me / et hoc peroque cum murem ap
ungia e da ei ad bibendum,

Ad inflatione vulue.

Si vulua mulierib ex roitu inflat
Sedeat in aq in qua malua est de
cotta. Et liberabitur.

Si mulier nimis luxuriosa fuerit,

Item betomram eo sol sequitur in
arete bibat et cessabit.

Et mulier abortum duo parat,

Re raurum flumiale cotere
eundem et da in vino veteri bibere,

Ad agnoscendum si fetus mulier
est sanus vel non.

Item si mulier impregnata lac
fluit de mamilla sit debilitate
fetus. Quia lac sit austo, et
ypocritum. ampho, lii phrula
quinte est primum fetus si quod fluit
de mamilla. Signum est quod fetus ex
eo non nutritur. Sic fetus debili-
tatur. Sed si mamilla est indurata
tunc puer est sanus. Et ratio
est quia menstruum utitur in lac
et tale lac ulterius sufficienter
nutrit puerum et non fluit.

Ad probandum sterilitatem viri
utrum mulier sit sterilis aut non.

Recipe vana amborum in duo
vasa separatim et in illis fursures
frumentos. Et in cuius vana
virescit fuit ille vel illa sterilis est.

Item Recipe grana fabarum
septem grana futuri et pone in oliv.

lany et mungat sup ea et si reu-
uerant infra septem dieb no est ste-
rilis, Si autem no reuerit est ste-
rilis, **¶ Ut mamille no rescant.**
Recipe pupanez et Peroquas in
aqua plimali et mungas limid
pannum et suppone mamill per
tres dies et hoc quato rolandus
sustinere pt. **¶ Unguentu yporrate**
quo ad vulnera, **¶ Item** recipe
anguillam et Peroqm in aqua
et sup natantem pigne collige
et congrege. **¶ Et sunt** **¶** Sumo
saline rute et absinthij. atqz hel-
leborij q iacet in terra et herba
q vocatur lingua ramis, **¶** Ita
simul omnia comisse. **¶** Et quod
cunqz vulnus fuerit vntum
non indiget emplastra,

¶ Unguentum bonu ad yguas.
Recipe alind, loth et mellis q
loth et illa duo simul comiscra

tur et cum illa Phentio et giangi
ue unguantur, Et p curabitur
putredo eorum,

Contra Dolorem capitis,

Recipe Sub mirram piper salina
aretum oleum, Et illa simul oia
comisce et Pheroquab bene. Et tunc
cum illo caput pinge et liga linteis,

Ad difficultatem mingendi

+ Experimentum probatum ad
puerandum Urina q statim facit
mingere. Bulliant alliorum capita
ij l ter mundata in vino albo optio,
et triare parum et intrudatig in
illo vino misce et natus plenus
ipso Phetur in potu. Et statim pu
oretur Urina. Item allium
tutum in modum salis appositum
sup caput vge recte in loco ubi in
gitur. Et mulieri in labijs viliue
statim Urinam puorat. Aliud
quando Urina retinetur et no a
lapide paritarum vel gramen in

aqua l' vino Dulci coque et pista at-
q' potari applica. **I**tem Decortio
radicum arori puocat urinam et
Aranguiriam sanat. Decortio pule-
gy dolore vesice sedat et calculum
expellit. **D**e diabete sine mingenti-
bus in lecto.

Signa Diabetis sunt h' calor circa
renes et lumbos sitis etiam inmode-
rata, et appetitus aque fugidus.

Accepto potu statim sequitur volu-
tas mingendi. **R**emedium co-
tra p'dicta. Item fasciculus rino-
rum mirti in auro coctus et re-
mibus applicatus. Valet.

Quid Renes leprose decoquadr-
um auro et semine apij et petro-
romesti mirabiliter valet. **I**tem
vitentur cibaria calida et salsa
minimim et vstantur frigida ciba-
ria. **D**e inflatione rubore ar-
dore et exoriatione testiculoz.

Item No Inflatione vige et testiculoz
ead' e curatio. **R**ecipe Sabab fecat

tab et mliid vel panis vndqz
 p se cum opimelle vel cum vino de-
 roque. **F**at deinde cum butiro et
 terebentia incorporentur et rata
 plasmentur. **A**liud si fuerit
 Dolor et ardor atqz feruor maxi-
 mus in testiculib vel vga ppter
 tumorem eoz vngantur ex hah
 vnguento. **A**mpliatur butiro
 reterib sine sale, **E**t ad p aquas
 retereb lauetur qualibet vice
 aquam remouedo. **D**einde pa-
 rum resoluatur ad ignem et pos-
 tea refrigerari pmissatur. **E**t
 adde parum lactis mulierib. **E**t
 iunge loca pnta. **A**liud **A**liud
 Scabiosa et firmis terre deroga-
 tur in aqua. **E**t illa aq calida
 testiculob et vgam teneat et ex
 predictis herbis pistate cum fa-
 lis fractis rotis et rrimino pulue-
 rizato cum apungia simul mix-
 tur fiat emplum & lons tunc sup

ponatur. **Q**uia est mirabile statim
tumore remouent.

Aliud ad ardorem et ruborem et
tumentiam q̄ fuit in membro vbi
Bullas Ros folia et semina mirthi
in vino albo et ex ipso calido lauetur
membrum sepe et sepius. **E**t post
pul. aluminis zutharum aspergatur.
Ultimo vero cum mortificatum vide-
bitur casuram panem subtilissimam
cum cultello abrase ponatur donec
liberetur.

De lumbis et a scia-
ridibus. **E**t primo de folio sine rugula.

Et est bolus sine cingulo
vnde ad similitudinem duorum
brachiorum et frequenter ad lon-
gitudinem vnde brachy.

Remedium contra hoc. **A**lter duo
vel tria capita alliorum et succum
ab eis extrahere et succo extracto re-
dige malignanti ipsam succum
alliorum vel saltem ipsa pistata
allia et mis. additis granis
xxv piperis puluerizati totum in
potu cum vino tribue quia statim //

interfinit eod, **I**tem ut roter lo-
quatur. **O**mnis amarus conceptus
 vel aqua amarus herbarum po-
 tata interfinit lumbrosos omnes
 quorumq; ratione fuerit, **E**tia
 si fiat emptum supra ventrem ex
 peroratione herbarum amarum.

De pustulis & ulceribus tibiary.

- **F**uit quidam qui habuit tibiary in
 tantum ulceratas q; ossa tibiary
 videbantur. **P**iscropta et omnia bo-
 na in hinc egredidine consumpse-
 rat nec potuit aliquid docile reme-
 dire, **I**tem quid extraxit su-
 pueniens. **P**ropterea vade et amperaz
 cum budm in bona quantitate
 viderem et pista bene. **P**ostea far
 et ceterum in bono vino. **S**ecunde ap-
 ungiam porri ralefactam adde.
Et iterum simul buleat postea ad-
 misce tantum farane tutum cum
 spatula cum hinc q; fiat in modis
 vnguenti liquidi. **E**t de hoc vnge
 bis quolibet die. **H**oc fecit et in

Breui tempore liberatus est.

De porris et verris.

Item bolus tartarum supra primum positum ardentes imperia
lum vel stupa in forti areto intur-
tum inuolutum et detestum.
videm et supra primum porris et
verris luntum omnia pedita de-
let et extirpat. Item sur-
reldome sup porris fortiter fra-
ta valet. Item lanare locum
in quo sunt porris vel verris cum
aqua sapo arie curat.

**Experimentum si aliquis
est leprosus secundum fra-
trem Albertum.**

Fiat incisio de brachio et pinna
in sanguine modicum plumbi
vsti pul. si statim petit fundum
est vel erit in breui leprosus.
Si non descendit et sup natet
non est leprosus. Numquam aut
in sano descendit sed sup natabit.

Remedium extinguit libidinem
in muliere.

Contra nimiam feruorem libidi-
nis mulieris. Da mulieri in di-
uersis nitib, puluerem Radis rro-
zee. Et cessabit a tali ludo.

+ **Q**uid pulchritudinem faciei et
maculas expellendas.

Fac aquam ex floribus fabarum
et ingelle et de floribus bruome.
Vel aquam Perfectionis rostrum
vitrarum vel succum, vel aqua
leuistic. Item yssopus cum vino.
rostrum purgat omnem rubedine
in facie que venit ex lepra.

Item olivum factum multum
valet ad dealbandam faciem et
cutem. **Nota**

Notte rubens relucet indicat esse
serenum. Quando rubet ma-
ne sequitur tempus plumiale,
pallida luna pluit rubicunda flat
alba serenat.

Nota de raseo.

Item cum lacte capreo vel cum
vino feruido optimo vinum albu
et rubrum funde et erit raseo optimus
Et si ponatur desuper puluis cinamom
erit rubus regum. Et aqua reman
ens ex lacte et vino inuat calculi
losos. Sed si posueris aliquam partem
zuram non coagulabitur. **Mo.**

Cum maris crescit et aplis mensio
aquefrit. **Ma.** cum fruges sit
frugibus artha timefrit.

Scorpionis et gemini pisces qd ra
rex et vna. **H**ec in fine sui
nob spargunt fluminis aqua.

Contra ebrietatem.

Sume mane cinibus duodecim
grana coriandri cum rochari a
reto pleno. Aut ad nato aqua betonic.

**Remedium roy pediculis
verissimum.**

Recipe semen staphisagrie aut

pedicularum pulverizate cum oleo
parum aloes roborum et archi si-
mul mixte. Et fiat unguentum.
Vel loco olei misceatur res saponis
aut porri azingia simul mixte
ut supra.

Ad vulnus

+ Recipe Terebentina et lana e pri-
oribus cum baculo. Doner sit att.

Re illud et coniunge in felam ara-
neam et misce et suppone vulnes,
qualicumque, et sanabitur.

Ad rompiendum

• Quedam mulier in neapoli
coeundo cum viro retulit secrete
q ligabat sinistrum testiculum
mariti cum parva cordula et sic
conreperat filios. Quia ut dicit
phi de semine dexteri testiculi co-
ripiuntur filii et ex omni.

+ Unguentum prius omnibus
vulneribus commune utilissimum

¶ super omnia vnguenta
Recipe terebentine vngp .i. & lana
illa fortiter cum aqua rosacea
quousq; deuenerit muddam alba,
postea **R**ecipe olei rosarum quar-
tam partem, cum vno vitello o-
ui simul incorpora, Verissimum
est probatum.

Incipiunt extracta Arnoldi
 villa noua ex breuiario suo
 et primo de dolore ^{ra} pitib.

Medicus expertus circa passiones
 cerebri multum debet esse
 sollicitus attentus in restringen-
 do ipsius reuma cum fuerit oportu-
 num ne patient ad magnas egrit-
 udines pestiferas deueniat.

Quoniam multe videmus q
 ex reumate a cerebro descendere
 fuerit ratari bruisse rorisse dolo-
 res aurium et dentium palis
 squada plis pipoliam et plures
 alie egritudines. Et postmodum
 quibz contingit pariter ex aq p dicitur
 egritudinem subiacere s. mori.

Homo enim ut ait phis in libro de
 animabus intuerit plures rati-
 onem reumatib referat animabus cum
 sit velud arbor euerfa ;

Contra Dolorem capitis a ventosita-
te et reumate et frigiditate.

Curatur Dolor capitis ex ventositate
et frigido humore cum suffragio fo-
liorū sameni lauri pulegij betonie
vasturni abrotani bulliant omnia
in vino et accipiatur summi p. ob et
nareo. **A**ut decoquatur p. dicte
herbe in liquore et lauetur caput
apponatur capiti sacculus impletus
ex p. dictis. **E**t si patienti p. p. dicta
remedia curatus non fuerit imbu-
gatur caput oleo mystellino lau-
rino pulegino cum meteo nocte
cum put. thure mastice baccarū
lauri ꝑꝑ. summate capite abasi.

Contra colicā calidam

Curatur dolor capitis ex disten-
sione. Recipe otore roſ viol lacte mu-
lieꝝ archi añ p. feb. eq. lib. misce et
pectia lumb. fundat. liquori et appoſe
fronti et temporibus preter. furanoc

abutio

fronte et temporibus ita fortiter q̄ m̄i-
piat rubescere.

Abluo pedum,

Item pedet et cura abluantur in
aqua Serotomidis m̄tilloz Rosaz
viol' popli salice vite spinie so-
latu lacture porce.

**Odorant cam-
phoram,** **Unguentum popilleo**
m̄rtum in fronte et temporibus
mirabiliter valet.

Contra Dolor
capitis puenientē a feb̄ ratio

Sanguis, ut in synocha,

flood

fiet floia. De vca rephara tpe
estate et v̄tute p̄mitteb̄ p̄detur
De oxizar syr viol' ros zūm̄ eos
viol', **Sequenti die si dolor nō res-**
saierit ponat̄ ventose in collo cu-
scad fice et exhā de sanguine p̄m-
vireb̄ patiente. Si paries fuerit
gstrapt̄ detur de cassia aut po-
natur cliste aut suppositorum.
Et si facies aut caput incipit

timor et inflat ppter dolorem
capite laetetur cum aqua in qua
corde fuerint lentitudo for roß
infellore solati plantaginib et
fariis et caput inbuga cum bugo
to de bolo arto terra sigilla areto
oto roß et similibus.

unguentum. **U**nguentum q si vngatur frons
et topod et vena pulsa les bra
chior et pedum sumptum indu
nt et dolor capite detissim mitig
et in februb ante et parate mira
biliter valet. et no morz etiam si
sit inferq reutiq ymo ere pdest.
Renpe otore viol roß / ramille.
popill an 3. s. sumi madragone.
Jusquiam an 31. 34 cere albe. 34
sumi herbae roquantur vsq ad
consumptione medietate et fiat un
guentum. **C**ontra dolorem
capite ex humore flegmatico.
In cura capite ex humore fleg

matio. **P**urgetur materia ad pill
 de yead pig^m pitte rothe auree the^{ro}
 anarad^m pauli^m yeadlogolio yead
 fortissima digtia pa^m ma^m de
 rothoe betouice vtriusq^z strach^m salme
 y^lop, custod^m ramomille. **P**urget^r
 materia p^m ob et nareb^m cum^m diaras^m
 toio aurea alexandrina a potae^m
 sancti pauli cum^m sumo ruto aut
 clete narib^z dmittendo. **Q**uid mul
 tum purgat fla^m p^m nareb^m. **G**ar
 gaisa q^m optime cap^m purgat a
 flate in plurib^z egrotudimb^z.
Renipe staphiagae 33 piperis pi
 retu^m cum^m am^m pulleg^m cum^m terat^r
 et cum^m forti areto roquantur
 cum^m melle ros^m misce et rad^m ad
 ygad^m zand^m da ad solem capite ele
 uato. **H**uiusmodi autem gar
 gaisa fiat bib^m in ebdomada si
 fuerit necesse. **E**t sanis bib^m aut
 ter in m^{se} multum^m inudisiz #

et bren a supfluitatibz flematice
perturb enim et stomachu etiam
purgant et homine sanu reddunt.
Panctur istoz caput ex q^o decoctionibz
pulegij zousmarum maiorane fore
et floz ranomelle mellis lana
betonice sane, **I**ndgat^r caput in
oleo nardio laurino et mustellino
Sternutationes et ex puore^r in elbo
to diss^r castoreo pitro pipere apponunt^r
nauibz odorifera calad,

**De dolore capite ex humore ma
laurulico**

Luna Dolore capite ex humore
malaurulico **S**egantur man^r
opimelle dure^r s^rillico s^riro de bab
sint^r de fumo terre, **P**urgetur
mala in ephitimo thio polipodio
sene lapide lazule rufate stira^r
riny **S**gasene, **D**emde detur
met^r datum riny bio decoctionibz
calah. **I**ubugatur tympana frons
collum et caput riny otid et bu

quete predictio, Si ante dolor
 p[er]generauerit abradentur capilli
 ut x[rist]us menare q[ui]pete[m] possit
 ad interius[us] facilliter penetrare,
 Comectetur caput cum vino decoc-
 tionib[us] samburi pulegii rorisma-
 ri maiorani saluie lauedule,
 yssop, camomille absinthii laurii
 polirani, Adoufero manib[us]
 apponatur, Quidam passus
 fuit diu dolore[m] fronte omni
 die in vesp[er]ib[us] q[uod] in longo tempore
 remedium no[n] fuit inuenit et
 doctus fecit sibi empl[astru]m ex nucleis
 p[er]fioris piscatis et fuit p[er]fecte cu-
 ratu[s] et multi alij in dolore a-
 cuto sup[er]ciliij, Si dolor fuerit a
 sto[m]acho virtus ut pluri[us] est cura ei[us],
 De dolore capitis ex sto[m]acho
 pronementu[m]

Notandum q[uod] aliquando fit do-
 lor ex humorib[us] in sto[m]acho sup[er]abundantib[us]
 Sanchib[us] cum enim cerebrum #

colligentia habet cum or stomachi
propter duobus quibus stoma inmundat.
Cum superflui humores in stomacho
sunt resoluuntur fumi et vapores ab
eis et faciunt cerebrum pati. Si et
dolor capitis fuerit ex humoribus
in stomacho existentibus dolor
erit cum interpollatione et non con-
tinuus ex quacunque eius causa
fuerit superscripte et super scribendum
signis sinusatur et superioribus
curis mirabitur exceptis purga-
tionibus per nares et gargarismis.
Si cum huiusmodi causa et sole vis cu-
rare caput huiusmodi et quare digitorum
stellare et inde plura folia de
emuginea folia de dolore capitis
propter stomachum splenem.

**De passionibus oculorum de gut-
ta calida, rubedine lippitudine,
et obtacuna.** Arnoldus de villa nova.

Md guttam calidam sine rube-
dinem, aqua Ros. et raphora,

38

misit misceantur et in vaso vitreo
includantur et tribus diebus ad
solem et tribus ~~diebus~~ noctibus ad ro-
rem maneant et oculis imponantur
Mirabiliter oculos reddit pulchros
et auferit lippitudinem. **U**tem
Aliud a me probate valens ad lip-
pitudinem oboluna ad pedum
et visum mirabiliter clarificat
Impleatur olla ex cortice radice
femuli foliorum Rute celidonic
betose Deinde impleatur vino albo cla-
ro puro et bulleant sit donec solidum
et pars vini remaneat rolet et in
pelui eneo cum pute olibad et aloce
diligenter aduniscatur. **E**t tunc
per tres dies dimittatur et per
plumia in oculos ponatur.
Carumatur enim oculi ex de-
bilitate cerebri per aeris frigiditatem
Et tunc debent dari amia alex

andrina dyabolica. **E**stra et colli-
rum superius scriptum de cor-
tice radice feniculi. **E**t quicquid lo-
rimantur ex plenitudine humorum
continuum in cerebro et nervis ob-
litum et sunt digam et aurem
naturam. **E**t sunt utatur ito
p. exptus sum in neapoli civitate
in quodam sene magis oculi laci-
mauerant p. amum et hoc reme-
dio est restrictum. **E**t est medica-
me magis mei exptissimum et potissimum
Atrepi olivum mastice gum. ara-
birum lapidum an. parum. **Q**uia
trita posui sup. frondem lauri
deinde fen. ora sup. feniculi te-
gulum liquet et rad. sup. venas
fronte et temporum apposui et
cotidie portabat semper sup. pedes
venas p. dicitur emplum. **E**t in
fra paucos dies restrictus et sanatus
est. **I**tem vnguentum receptum ad

nota

nota

Dolorem oculorum et sanguinem ro-
 site nimis et palpebrarum ro-
 inuacione ad apotheca et obthalmia
 interius nata ex quacunque causa fuerit.
Et nota quod hoc unguentum valet ad
 strabiem phibet et flos salinum et
 crepaturam manuum et pedum sanat.
 Si inungatur loca lesa ex eo. **E**st
 enim phatum, ad hoc oia. **R**empe
 rathie aurie argenti thuris mas-
 tice ceruse ad terantur subtilis-
 sime in mortario metallino.
Denique cum oleo rosae et aceto for-
 tissimo admisceantur et longo te-
 pore agitantur usque in modum un-
 guenti cum sufficienti cera confici-
 atur et vsui resuetur. **H**oc
 modo prius lauentur oculi ad
 aqua monetarioze aut ferrarioze
 tepida aut rose aut plumbali de-
 sero quoniam vadit patientis dormitum.
Et predictum unguentum super fo-

linum sambum aut ros. plantage
a cant extensum oculo supponere
est mirabile. **Item** **Barrocola**
valet passionibus omnibus oculorum
valet lippitudini oculorum
Crocod. stillatus in oculis rofor-
tat eos et prohibet fluxum desic-
cat ad oculos, **Aloe** valet debilita-
ti visus, mundificat nervos caput
opilecos nervos per quos ~~transit~~
visus natus ad virtutem visum
Mirra mundificat oculos albe-
dine et macula eorum auferit. **Ban-**
rac sal inter sal ge auferunt
albedinem oculorum vugula et carne
supflua, **Celidonia** visum am-
it confirmat et auferit grossitudinem
humorem oculorum, **Stella** bestiarum au-
ferunt obscuritatem oculorum et
telam et pandum, **Feniculus**
annit vis et valz aq congelate
in oculis et prohibet decursum

hinc ad oculos.

Experimentum in experientia. Nob
autem mirabilem experientiam in ho
ram habemus cum q̄ p̄m̄is cunctis
ribus vite tollere lacrimas strin
gunt et rubores abstinunt et p̄u
ritum sanguinis et est mirabilis
effectus eius.

Item ad h̄ba q̄
duntur per columbinis cōtūdatū ip
sū fies x̄m̄iput e desup p̄riatur
put thure 3 y sal ḡo albi tūti
31 vini boni clari fiale. y. s̄z t̄b y.
conquassentur et vsu reseruentur.

Har v̄tute suauiter secreta n̄ra p̄uam̄.

Ad ratharartam et pellem an̄ ortu.

Recipe rat. ratti m̄gu ḡburetur et
insuffletur et fiet videns et si p̄ adu
serus stetit.

Item experientiam
quodam puero gentili pariente va
riolab et q̄ habebat p̄pter hor̄ ortos
clausos taliter q̄ nullomodo pote
rat eos ap̄ire. Cui factum fuit h̄
primo.

Recipe butyrum lauri cum

an ptem anteriore rapitit, pmo ab-
rasum, Item subito fac unguentum
ad oculos ex hba que vocatur nuga-
li lassarina pib votur lara prague,
Ex istis duobus remediis factis puer
inrexit apire oculos optime, Sz
sup pupillam oculor remansit qd
pauus vnde puer no videbat qra
prepi matri vt sepe in die pmpus
stomacho ierino lingeret sibi oculos
cum lingua, Et hoc facto vpa-
mub subtiliat est, Et recuperavit
puer visum. **I**tem fuit qdam
Gene retum annor q' depditum
habuit visum vt vsub fuit in
recepte et pfuit mirabiliter.
Recipe li. s. ferd tt p zolore monta-
m tt, enfase tt p comeduob ra-
dirp celidome cum hba sua pule-
gi ylop, boage sapi frage anzu
se petronit apy an zy. **M**isce oia
et cum vino bono se aqua distilla,

Nūc possunt arripī p̄dite medicīe
et puluerizari et inde cum melle
etm. Et utatur pa, mane et sero x℥.

De rathararte oculorum
Arnoldus de noua villa in
breuiario suo libro primo

Nota q̄ quedam rathararte ^{curio} ~~uau~~
~~labile~~ q̄dam mirabile, **C**uribile
sunt ille q̄ sunt albe et b̄ grosse
ita q̄ nō videat parientib̄ aliquid.

Et si videri pupillam restringi
delatari, vere sunt mirabile.

Hinc em̄ fit rathararte in oculo
virescentior ut ex mala digestioe.

Et h̄ p̄cipue in senib̄. **S**unt
etiam v̄no exterior ut ex prussioe
et oculorū m̄mū furatione.

Rathararta est panniculū occupatū
totam pupillam.

Et nota q̄ postq̄
rathararta est confirmata raro vel
nunq̄ sine r̄m̄o instructo cu-
ratur. **E**t nota q̄ hec passio m̄l

torientur consuevit facere residuum ppter
humores et ppter malam obediencia
patientis et ppter multum medicum ydio-
te volente ipsam catharactam cum in-
strumento rursus remouere unde qd fir-
mata sit sine maturo qd est valde pe-
iculofum. **P**rimo igitur ordinatur
dicta p aliquos dies, post purgetur
cat cum pilla rothib et sine qbusda
esse nolo. **D**einde mane et sero de
hoc medicamento oculis imponetur p
q catharacta sine adiutorio rursus
instrumento tolli ab oculis consuevit.
Recipe filioze violare al. se. ra-
pham ortens an 31 annos 3m
confice cum balsamo et vtere vt
dictum est. **O**rdinata dicta pur-
et post vltima purgatione frabua
die clara et serena facias puen-
tem in lecto manere et teneat cat
altum et tuleras inter dentes tu-
ob vdu ferd et pare sat. **E**t pa-
similiter faciat sicut tu facis, hoc

facto ponete in baurho et panes sit
 apud te superius superius. **E**t teneat cat
 sum inter rura sua. et tu modice
 aperias oculum patiente et insuffla
 fortiter in eo ita qd lacrimae exeat.
Et si bene oculum sanum habuerit
 clande ipsum apponendo vitellum an
 rum combare desup. Deinde apio
 culum in qd est catharacta a superi
 ori parte et discipulus tunc ab infe
 riori. **E**t tunc in hoc iesu. **A**rg
 arum ferream / eueat argentea aut
 auream qd est melior et sit subtilis.
Et ab angulo minori quosum me
 dio sup pupillam ita tamen quod
 ipsum pupillam no tangas, ipa
 acam impungendo et vtendo maxima
 cura cautela et diligentia duras.
 vtendo ipsam aru sup media pu
 pille et cauendo vt dixi ne ipsam pu
 pillam tangas, quia statim humor
 crystallinus exiret sic qd visus deficeret.

et vitupium mēdico epm sagietur
Vnde plane faniū et leute pme
de sic inferiū and catharacta
cum fidinitate atq plane ad inferiū
deponat ne possit plūb ascendere,
Et tunc voluendo anm parū ex-
trahendo eā et infla in oculo. Et
diras parienti q spm ad se trahat
cotidie. Et statim albuminē omi et
intingat cum bombace et oculo su-
ppone. Et qd solū apponet vi-
tellū om. Et qdem vitellū et al-
buminē. Quodcumqz aut pdictore
apponatur. Vel etiam si utraqz
apponatur p nouē dieb renouando
semper sup oculum pdictū vitellū
et albuminē quare ad mūg infra
diem et noctem et ipse parient p
istob nouē dieb in lecto semper supi-
iaret capite suspēso ut nō remo-
ueat se aliquo modo. In secunda
vero die fac ei sternutorium q dūm
est a defluxu catharacta et liga

ipsum fortiter cum forti padno circa
 frontem et tempora patiente ut
 reuma ad oculum non ascendat. Et
 tunc paries predictis diebus in rube-
 ra valde obscura sit locatus. In qua-
 ta vero die iubeat quod surgat et in
 lecto sedeat. Et vero die per domum va-
 dat plane et suauiter et non exeat
 de domo usque dum oculi sit purifi-
 cati a sanguine. Post hoc si non
 recesserit sanguis ab oculis fiant re-
 media predicta in capitulo de sanguine
 oculorum et abluantur cotidie oculi
 cum aqua in qua bulliant rose inter-
 feo. Post xx lxxx diebus insinua-
 tur quod sunt in fronte. Et hoc mul-
 tum valz ad lachrymas oculorum
 et ruborem ipsum ex superabunda-
 tia humoribus quorum suspicio in hoc
 modo fit. Primo vena que est in fro-
 te et secunda et tertia quod sunt in tym-
 pombus in tribus lxxx locis insinuatuz.

et in loco ubi vides duab l' t'eb affi-
gere et tunc sub infero. Deinde ito
q cum aru ferrea enea l' argentea
subtili rapeas venam et sub ea dili-
genter durat aru cum filo serico q
ab alia pte vene trahatur ita q sub
stantia istius vene no tangatur ab
aliq. Et vena ligetur r' duobus
nodis ne sanguis possit inde exire
q sufficiat. Et tunc stringe vena
et vena duobus capitib9. In plaga
vero qua fecisti imponat' albumen
om p diem et p lardum p duob aut
trib dieb. Deinde imponat' raro
porcina matra donec filum rui-
patur et putredo moveat stun-
gendo filum de tercio in tertio die
parum et no cum impetu. Quia
si cum impetu stringeret' cito
raderet filum q no eet ita bonum.
Quia quanto plius manet p'dem
filum cum appoe ipsius carnis
porcine false maris, tanto plius ma-

uebit putredo et plaga meliora-
 rabitur. **A**bluat. **R**. plagam quāq-
 uam vino albo et calido ad putredi-
 nem remouendū et saluē puluere ex-
 siccate superaspargat. **V**el vnguento ful-
 ro superius inungat. **I** quia p̄ se sa-
 uabuntur i^a plaga et semper in colio
 et vnguentis oculis in quibus catha-
 racta fuerit mundificata p̄ q̄ tibi
 videbitur expedire. **V**t in vnguento
 rubro citrino et albo in precedentibz
 dictis. **E**t in puluere elato superius
 dictis caput sepe purgetur.

+ **D**e fluxu sanguinis na-
 ris. **A**rnoldus de breuiario suo.

Item lichnum med exptum.
Recipe stercois capram porcum
 aziniū similiter cum reusom
 robustore an zinj mastice alba bo-
 li gummi arori san dracois an
 31. **T**erantur oia refinata in albu-
 mine oui furo plantage et modi

ro areti et lichmum intinctum in
his naribus immittite. **H**oc enim
lichmum coposui ex me et exptis
sum ipsum pluribus viribus,
Item qd in mote pessulano passus
est fluxum san, narum pfectis et
nortis. **E**t nun fenssem oia q re-
debam vtilia nec potuisssem san-
guine stringere, **Q**uedam ve-
tula font infundi p duob limob
in forti areto et fronti ei9 et mira
collu sepe et sepius applicavit
et dedit sibi metum ad odorand9 **E**t
statim restit9 est, **Q**uid huc
fluxum sanguinis narum mult
tis remedijs rationabiliter factis
curari no poterat finaliter, hoc
remedio curatus est, **F**olia vitis
pista in mod tueli manib9 fue-
runt dmissa et fuit restit9,
Et h9 alibi audiri ab vno bono vro
in clauistro de affelgem in fladris //

am ppe alesto. Quid cum pateret
 totum fluxu sanguinis narum
 et ipsum restringere non posse cum
 aliquo medicamine de consilio eius
 sapientis viri. Accipit padum q
 fent residuum sup atramentum.
 Unde scribunt scribunt scriptores
 et robustis istum padum sup te-
 gulam bn ignita et postea pul-
 verizabat et cum bombare in are-
 to infuso naribus dimisit. Et sta-
 tim curatus est.

De naribus.

Item colliriū factū ex surro radi-
 cum yrosi fetoze ammaz tollit.
 Alia puluerisate et naribus infu-
 satione vlcera narum sanat.
 Et gferit etiam corussa narum.

Item ranciosa enim vulnera cor-
 rosiva narum phibet, surro vne
 p pentarie dimissis naribus ad lana
 aut spongia. Idem opatur, et seme

vinb. **N**ob ante frum expti, p scilicet
siccub folio et extremitatum eodem
arboris fano nigre semine et trahatur
in nareb. **E**osert vlcub latet in eis
Quod aut fortiter apit nareb. opit
latud ex gross et viscop humorib
est ozim gadofilum q operatur fo
silo olfactu. **E**t etiam in ribis fre
quenter datum. **I**tem ebuli l ydis
a pprietate apit et vctositates na
rum resoluit. **I**tem si nux in press
fortiter terat ne frub et ne lictu
mo nareb apponat aut dmittat
sanat carne supadditam q est polip
teste. **A**mp. **E**t nob expti summo
Item barapi et ingella et maxi
me cum sunt in areto infusa
trita et suffla nareb et pprietu
oleo antiq mixta et imposita est
ne mirabilis. **V**erum tamen ne
dmittitur parient teneat os suu
plenu q et illa suget supinu. qua

E

o fa
o tyo

tum plumb pt, **M**ordicantes vero
q ab huiusmodi capis gijb fiunt sol
ut attractio oculi rosae p nard, etc

De surditate Arnoldus

Sollidum exptum ad antiquam sur
ditatem, Item vinum decoctionis
stirac abfuthij porri scille repe in
in mellisse, yfopi salvia melle in
taste origani sanisui ruthe aue
ti canisilli, Et potest inde fieri fo
mentum in vase habente ob loqu
et stratum exu in auro, Vel pt
in auro diti olim laurum ramo
millum aungre amare castorei
rute sinapi brina pueri xgum,
fellib varini, **Q**uod dixit mihi
q plures surdos etc q p xij annos
no audirent curavit hoc modo,
Primo mundifica cori cum medi
cina poverimenti, **R**empe ellebori
castorei intra pizetum an terant oia et
in optimo vino bulliant quousqz vi

und totum consumatur, et tunc
colatur p panem, 2°.

Ad curandum contra surditatem et
mutitatem, et potest firmari in apul-
la vitrea bene obtura^a p^r duos aut
tres annos p^roprie contra surdita-
tem antiquissimam de rad fr^u et ven-
tosa grossa, Remp^e fellis vartotus
laurum succore retanere minore
cepe simile porrore vini al, aque
vite, 20⁷ **A**d vetustissimos sordos

Ad vetustissimas sordos
aurium (et ad auditum confortandum)

Primo mundificandus est locus
a fimo deinde consolidandus est,
Mundificet^r locus cum fimo por-
rore mixti castoreo mellis, Et quore
tur sterminationes, Item succ⁹
muriæ addidit bulit⁹ cum oleo
laurino vino et melle in auribus
iniciat fimo mirabiliter mudi-
cat abstergit, dolore et fetorem ab-
omnibus remouet, Deinde consoli-
dat locus cum vino deortioribus betunice,

salinis / mastice thuris boli arni,
 Deinde immingat lichenem ex un //<
 gto al, thure mastice quod arabico
 dignanti. Et in aure mittatur
 plantago balaustra gallare psidium. //

De squamaria Arnoldi. **Trinarius**
 Item fiat gargarisatio talis
 Recipe diamore diaminid syrup //<
 de ysope cum aqua lacture mirabi //<
 liter valet. Item sumat panem
 pitlab corhiab vel y papigra. Et si
 nihil sumere potest inuictum glis //<
 terib) suppositorib) vngtib) et emplib //<
 laxativib). Item fructus missi hbe
 q dicitur amara et est sumit cum
 nulle reddat gargarisatib) mirabili //<
 ter valet. Valet aqua rosae dia //<
 minid aut diamore. Item emplum.
 magistru mei / q si supponat guttu //<
 ri materia squamaria trahit ad ex //<
 teriora mirabiliter. Recipe lappari //<
 acuti unob passab indare finem sum //

rarz ad yreos an tere omnia et ad
apungia porcina veteri omnia in
corpa et fiat emplum et calidum sup
pone. **A**liud mirabile ad idem.

Et impiatur totus mundus hyzud
dimid et ad aq calida resolnatur
et inuoluat^r sup gula ibi est dolor

Item finit columbinis ad radi
te lily retitub cum butiro vel ap
ungia nuptis loco p^rdicto apponant^r

Item vero ad sanies ibi fuerit
guata unipat^r apostea cum digi
to aut hamulo rante sanie et cum
discrezione maxima. **V**el ad pat^r
hor modo et hⁱ lenius facere potere
Buleant^r in aq carnes varre du
abⁱ aut tribus ebullantibus et ex
eis inside bolus quadratus ad mil
fello grossu quadratus tria gulare
pt. **E**t sumat^r bolus ad filo aliq lo
go et forti et detur ipse bolus ad tras
glutendum. **E**t cum transglutatur

fuerit trahatur superius per filum
 et cum tangit apud statum rumpet
 ipsum. Item stercore canis albidus pro
 luto cum adipe galline valet exte-
 rius applicationem. **E**xemplum quod
 quidam mulier fecit cum romano et
 me ex parte canis curatus est. **R**e-
 stercore canis ossa rodentis fuit
 fuit tritum cum confire cum melle
 et valde sepius suppone guttore
 super locum dolentem. **Q**uod dero-
 tionis tussi barbati cum melle ros
 gargarisatum sanat squamiam.
Probatum per magistrum petrum
de reate. **O**ro bona ad squamiam. **Oro.**
Domine iesu christe Verbum dei
 per virtutem sui nominis et per
 orationem sancti Blasii liberare
 digneris famulum tuum. **A.** ab
 omni infirmitate quod affligit vultu
 et squamiam et omnium membrorum su-
 orum. **Q**ui vivis et regnas
 deus per omnia secula seculorum. **Amen.**

De rancido bono
Diantem rancido bono fuerit ex
defectu spirituum et virtutibus, ut post
sequetur diuturnitas ex fluxu ve-
trab sanguinis et mestum cum
eloyb syrupis et ribaribz ceptan-
ratibz. **E**t si rancido bono fue-
rit flemate a cerebro distillate
fiant remedia dicta in capitulo
De rancido. **P**urgantes et opiates
rem restringenda in hac rad fiat.
Iacet patientem manibus ad hu-
meros et tibie ad genua in
h'ibz restrictis et panibus aspid
furentur et pa. optime ro-
piatur in lecto. **I**tem finis sic
re asse ad pulu pulu pipib replete
dent et in vino dulci roquadr
et comedant. **I**tem perhibe
tichea actia in vugant ex dy
altea vugto mercurationib agt
oleo laurino rancillo et simili
dyardm dyapssu ~~metridatum~~

Squazze. Si ex nimia fuerit fir-
mitate et caliditate ut proleza per-
rant puge et syzib et elybz frub
et humidib utatur. **D**urub me-
te bibisub et derotio saline ptreb
dieb sumpta mirabiliter valet ad
vorib ramedine et tussim sanat.

Bonum est grossirieb in gula ad
modum mammillarum depedeb.
Sunt enim in quibusdam contrarte
a natura forte aeris vel aque in
quibusdam vero quasi omnes mu-
lieres et viri sunt bosuti siue e-
st contrarta q est in comitatu ci-
uitatis lurre q dicitur grassonona
ibi enim maior pars hominum sub
bosuti e illi no possunt curari
nisi ad aliam aqua vel aerem tras-
miserentur. **E**t maxime dei
bono put curari iuvenes q sunt
xxx annos e infra. **U**nde vigne-
lemb curant sine viri sine mu-
lieres corrupte. **C**aveant omnes
q curari volunt a roite pnpue.

nota

nota

quia principaliter costis mirabiliter
alter uoret in rure. **A**bstinent
a cibis inflatis et grauius ve-
tositate. **N**ota qd hoc cura
debet mripi in ultima die Iouis
que magis est p pinq reuolutio-
nis, et qualibet die debet vti
pariendo eo vt dictum est vsqz di-
em alterius futuri lune & quo
usqz fuerit liberat. **I**tem nota
q p pmo debet mundificari cetera
anteqz aliquid se ad piliu co-
rripit paret etiam venarum minu-
tis q sunt sub lingua ad mru
semel in mense quia mirabile
habet effectum ad minuendum
bonum. **D**einde vfatur itopul-
ne et est ingru mei expti ad bo-
num gule p eum assumptione
infallibiliter curatur oeb biffiti
sz vginet caste vinctes.
Recipe Spongie marie pa-
lie marie oss syprie pipis lon-
gi et ingruzzz riamomii scli
gemme pizetri bod gallare spie

res omnium an 31. **H**ec omnia
 pulveriscentur excepta spongia
 marina et palea que debent robu-
 ri et rursus ex eis factis rursus p[ro]p[ri]is
 debent miseri et omnia debet
 rubrari. **E**t de 1° pulve sumat
 de nocte et rursus exp[er]isita a somp-
 no digestionis namq[ue] co[m]pleta q[ue]
 tunc est optimum. **E**t in cibis
 sub cotidie sumat. **E**t debent ser-
 vari i pulves in sacculo decore
 bene coopto. **E**t melius est ut
 fiat in parva quantitate et sit re-
 cens. **I**tem n[on] q[uod] galle sp[eci]es res
 debent colligi in m[en]se augusti sep-
 tembris et octobris et siccari quia
 tunc sunt mature. **I**tem n[on]
 q[uod] spongia et palea marina n[on]
 debent lavari aqua dulci. **B**ed de-
 bent optime siccari et manibus
 furari. sic q[uod] pulvis inde optime
 co[m]p[er]iatur et postea debent co-
 luri et rursus p[ro]p[ri]is res miseri. **E**t
 si in p[ri]ma lunatione n[on] libent[ur]

parat hoc in secunda et tertia
Hoc enim puluerem extrahi aq^{ua}
dam libello magistri mei serie
hissimo que rariorem omnib^{us} alijs
libris sub reputabat, **I**tem in
canit michi q^{ui}dam sacerdos bono
mens^{is} q^{ui} cum h^{is} puluere plures
burgatos liberavit dando ipsi
in cibis cotidie et sine cibis q^{ui}
enim addunt q^{ui} minus herbe
exsiccate q^{ui} dicitur negat q^{ui}as
ritur inter fabas et destruit eas
tenent enim eam et addunt
p^{re}dicto puluere, **R**adix scrophu-
laris p^{er} dieb^{us} comesta q^{ui}libet
manu comesta ieiunio stomas-
tho curat busias et scrophulas
probatum est.
Cor talpe comestum p^{er} dieb^{us}
vel ipsa talpa assata et pulueri-
fata comesta liberat a borib^{us} et
scrophulis, **R**equiritur iⁿ ma-
teria d^{omi}nica caplo de gladiis

Gomph et bubodub,
De strophulis,

Strophule sunt quasi glandule
 in molle carne nascens et in guttis
 sub acillis et nigris. Differunt
 enim a nodis quia non sunt se-
 parate a carne sunt nodi sed sus-
 pense in carne. Strophule quique
 cum medicinis lapatibus per os
 datum per recessum eduntur
 et per liberatur. Curantur enim
 deficiente in infantibus et diffini-
 tibus in iuuenibus. Difficillime aut
 aut nunquam curantur in senibus.
Noto ad strophulaphulas platur est
 per adix affrodilloz / raudu vulpi-
 ne oleod nigri polipody laureo-
 le rad spargi brusci gimbunda
 ioris grecis utriusque astro fabe lu-
 pine hermodactiloz pipis radi-
 rib raphad cappari strophularie
 quoniam de omnibus. Est aut strophu-
 laria plena puris nodis in modum

scrophularz flore geneste decagata
omnia in vino purgetur pa-
rim pulvis aloeticus ita qd inuratur
quasi dissenteriam postea summa
dissenterie cum melle quod draci-
tulo suo nominabimur. **Et**
hoc no solum in scrophulis sz
emigrea et in omni origine qui
ledit corpus a collo superius secundum
ingrum melle et p m ybernicum.
¶ **A**cta vlt purgatione ablu-
untur scrophule po ter aut qd
in die cum aq calida quia vt
ait yporas. Aqua calefit pms
mebrum inflatum plus inflat
deinde planum efficit. **¶** Deinde
radix lingue bonis teratur et
radix lyli abiecta medulla et
desup emplen. **¶** Emplum dya-
quilon aut apostolicum supra
scrophulas positum valet. **¶**
Aliud platu p ingrum melle
et p ingrum hericid angli-
co. **¶** Semp arum sat gene
peretui breuio sum manibz an

terant^r omnia et addita cera et
 olium q^d fuisse se vnguentum q^d
 si addas de pulue aristoⁱ et croco
 efficitur est. **Q**uid q^d sⁱ iⁿue-
 nem q^d diu passus fuit serophu-
 lab in gula cum h^o vngto dⁱna
 vtute liberavit. **R**e vnde ob so-
 late lappatid assaltid ay refiri-
 aut^r omnia ad succo porri et sup
 serophulab posuit et in breui li-
 beratus est inuenit^r r^o

De tussi asmate et difficulta-
 te auctelit^r ubi.

Qum q^d sⁱ pateret^r tussim inue-
 teretam et facta sibi essent dⁱna
 sa medicinalia et nihil pferret.
Quid donit^r ad q^d ampet^r nma-
 rum basilin^ois sumi ay f^ond
 frum^o cum mastice ay ay 31
 et faret^r bulire in aq^a et quod
 vteret^r dicta aq^a omni hora quod
 et fecit et liberatus est ligavit
 fame q^d libz drare reru semetib^o
 pena lⁱni subtili. **I**tem aliud
 remedium sⁱny **A**uol^o de aquib^o.

Item vinum de corticibus capillorum be.
Jordei centum galli ysaie basilicad
pssz miss se seu carni dant mbe
be sanien viol rad malue se. luy
miete calati liqre ind pessulare
finud ead sille repe lily celest y
rob emile campane 33 miss oia
in vino et melle et putrescent
aut imarescent p quatuor aut
quingz dieb et postea distillentur
omnia et fiat ag vite mirabit
ad asma et difficultate anhelit
tub et ad edure y sanien et huc
dite ex pectore et canalib9 pul
moib valz ad tussim empid sp
tuny saied. Item ysaie valz
de cortib9 cum melle et finud
pectori valde curat tussim ad
liquid et difficultate anhelitub
mudificat et aperit

De vomitu provocado. Almol

Sub in gremio suo
Dum stomachus a multis pas
sionibus p vomitu quoti nra

Disum est mihi de puoribus
Stomachum vomitum tractare.
Multos enim vidi qui dolore et po-
 tuit multum resperant quodita-
 tem qui illis egrotare dixerunt.
Et nisi quia immediate eis puo-
 rare feci vomitum in eis, Jam eg-
 tudine vel se, periculosa vel forte
 mortalem duxissent qui statim
 vomitum in eis puoratio liberati
 sunt. **C**ompetit etiam hiis qui sto-
 machum hunc repletum fluxu
 et viscos humoribus et ore febru-
 citantibus et plenitudine et re-
 platione nimia. **C**ompetit etiam
 habentibus nimiam gravitatem cor-
 poris ab hordeis venare exte-
 riore rigore in calore. **M**edi-
 cinae et vomitum alic sunt
 lures alic fortes alic fortissime.
 Venit sunt ut cadit et pulvis
 buri funderet se, et plure se, ra-
 pe arctum cum aqua et oleo,

forma sunt sicut raphanum squilla
harum raphia cathapuna ungu
venia reorib ortulaz sunt ruz
agiste lat fin rentanda minor el
ceborib niger. **F**ortissima sunt
fel porcum taurum. Varrum
et similia. **I**ste vomitus
valet deliratio hominib et ad
nauseam a supfluis et amite
hibub factam. **V**alet etiam
contra tertiana vera contra co
tidianam et quartanam.

Pro remedio oculorum.

nota

Rempe duas quartas aque flu
mialis. m. ij. Fute et $\frac{1}{2}$ da
uorum garose $\frac{1}{2}$ roperose ita
simul bulita in potto nouo sup
diuidictatem et lauentur ocu
li exinde. **C**asu si aqua ffrup
ta sit primis forte temperet
rum aq Rosarum.

Oleum de piperibus.

Istud oleum est expertum ad ege
tudines nervore frigidab sunt

est palisib tortura tremor et ind
 lufiratio refert ad epileptiam sci
 ara et egredudines nervoz dorsi
 et spine ad colico apit epilanoes
 confert matroni **I**nnata magnu
 ralefant eam et refert hnd dhi
 umb. **E**t confert dolori umb fito
 ex fute dolore reind et vesire se
 Sz lapidem frangit, **R**empe hnd
 gurz pipib an zi turbit al, qd
 inosi zi ante vddz yreob raffe
 an cordamoin raled ara spi
 re an z b staphisage inforbi pitz
 culati roth rasto an zi. **M**ise
 onima ruy oto qd et vire ay
 tbi buliat vsp ad sudmationz viny
Et lertuaru dyabutorz
Item eton dyabutoru valed
 h structura pectoris viz tussisti
 b9 et omni difficultate anhelit9
Et est secretu q habet amgro
 Wilhelmo de rancema sudmo
 prathio. **R**empe butneru recete

volati ad aqua fonte deorsu curitare
et passailay dactilore granore
yuni sumi liqre amare yreob elp
uni sativore pty ylopi pulgry se.
viree rjamo 33 piceu gaire pi
pib nigri an rami cardamo ligo
al. nure mgtay 38 aque mellib
p. suffint. **M**isa et far etny bu
liendo leuiter sup prunas vsq ad
consumptione mellib. Deinde ad
de de pulueribz agitati ad mnd
opiate ad conditi.

Nota
Agarum mundat membra de hnd
ditate fland sua appietate. Et qd
bibitur ad opimelle v3 sic mit
tunt ra m3. m3o purgat fla
et facit venie medicinas ad ex
tremab ptes corpib et dstit
humores grossos et viscosos et
mundificat membra ab illis v
valz dolori sic et mcturare et
tmod fac ex corruptione humore
viscosorum. **V**aleat oibz infir

55
mutabilis q̄ sunt d̄stare et est
contrariis veniens ex appatate sua
Et d̄cunt q̄d q̄ purgat m̄tus
et nō debet multū ferri, et nō
vino debet accipi,

Syrup⁹ ad tremore palisim tor-
tionē et debilitatem cerebri et ner-
uorū exptib⁹ p̄ ingruū **M**ichaelē
de sancta sophia. **S**emper radices
arore stūdi arat herbe palis sal-
tureye maiorane salme ranc-
duob⁹ rancipitrob mēstapra ori-
gad in in s. **E**t h̄b sufficiter
derotib⁹ se syz⁹ cum melle, deū
arip m̄amou gariose m̄bebare m-
re m̄g se p̄icnie pipib m̄gū et
longi galad arōy s̄re 33 in se,
f̄od ad 31 rion 3 s̄ puluerisem
tur et ligent⁹ d̄ ponarora et
bulhat⁹ in syz⁹ et fortiter exp-
mat⁹ in fine. **O**leo synapib
Item **I**stud oleum valz ad diu-
turnos dolores artiodore v̄z
ad palisim / spasmū ad m̄pua

fragora velz fumiore et p ub pos
teriore rapitib ex eo munda valz
obliuio valde confortat memoria
dissoluit flad et ralefant ydub,
Rripe olney thy vny thy syap
tē p. syap puluerizet et in vino
et oleo trib9 dieb9 infusib vsqz ad
consumptione vini roquatur co
latumqz vsqz reseruetur,

Forma roquedi mel ruy a
quadula ad feni8 syrob,

Rripe de melle dula et pone in
ollam terream lati od fuy et pone
in qualibz mēfina mellib9
mēfinab aque clare, **E**t feni8
figm in latere olle vsqz ad lo
rum ad que puenit mel sine
aqua. **D**ande mēde ignem
suauiter sub olla et quādo mel
bulierit munda a sorde sua do
remaneat mūd8 et clare et muf
te robur nuy paulo ipe et
raue in robur et desinatur
Et qm mel descendit ppe figm
sue quantitatib9 p feni8 in illa #

oportet ut piciat sup^r ipsum pingu^m
 mensurab^r aque et totumna corthorum
 emb et misce sine aliqua intermis-
 sione donec iterum appropinquet suo
 signo mensura vni⁹ digiti. Et hoc
 cola et sua in vase vitreo, Et o^z
 sunt dixit **Et** q^d roquat^r in die cla-
 ro et sereno quieto ab omni vento
 luna sub celo in curia noⁿ p^rpa-
 rietem ne cadat in eo aliquid defu-
 liginis vel de alia sorde et destruat^r
 mel, **Et** caueat^r toto posse nere
 fluctuat^r aliquid ex suo ligore in
 mel et destruat^r et ingre^sat, et
 oportet ut ligna sint sicca valde ex-
 p^rmente vite et similib⁹ et hoc
 est modus eius. **Forma co-**
burnendi Scorpiones ad frange-
dum lapidem, **¶**
Amp^re decem Scorpiones vniob⁹
 p^rone in olla noua et lutea cu
 cum pasta aut ru^m terra et poⁿ
 in furno et arde in coignem^r
 cum ligib⁹ vite quousq³ calefiat

et dimittite ibi die ac nocte et rēhe-
tē da qd mure cor in potu in ho-
dolore dūnd quando fuerit ex la-
pide grana vj impone red sy^{ro} et
radibz. **Q**uia frangit lapidem s-
na et vtere.

Forma roburandi lepore proi-
qui habet lapidem.

Item ampe lepore et decolla et
pone in ollam noua red rosio su-
o aut in vase aliq mudo et rou-
bunt quousq fiat rimb. Den-
tere mure istum et dargibz q-
quia mirabilis in frangendo lapide.

Forma glurandi ymundine
q administrat in egrotis
similibz guttarum.

Ampē de pull ymundine anq-
plue nascant. Et dixit Galienus
q roburant rimb plumb cor et
q apponat modum set, et poct
in olla noua bñ coopta et lnta
in furno domo roburaf et pua
et vte rimb fuit necesse. **P**ut
amit visum dūnd red so hard
multid confert et se, et hūod gut-
ture et sgnat pessime et hūod vnde.

Exprimetur in manū et mediā,
 igitur isti duo & sub in dextro
 brachio cum oratione dominica,
 Amara. tunc fature pastos sima
 lob firaluri. **E**ly poly rarrab poli
 li pylum luanad,

Contra dolores renium,

Item vngant renibz cum indiato
 dyaltea oleo rostris laurino, infet
 in balneum ex calidz herbis, &c.

De nigentibz sanguinem re
 brua,

Rempe pedes columbi rardi ludio
 ti an tbi purpuelle strabiose an
 tbi p sanie & p rmarz rnt tnd
 rmarz & vny terant et bullent
 in xxi. tbi bon vny donec re
 drat ad resumptioez medietate.
 Deinde pone ternam pten mel
 lib et roquant ad spissitudino.
 De hac refectioe ampe bib aut
 ter in die quatuor testa an co
 pere poterit. **E**t si apponab aqz
 de rmano gause mastice spira
 erit meliore odore et opationibz.

Contra ydropes morbum,

Item pitte expte ad tumore pedu
Iet ydropisum et aqua nluad mirabi
liter euand. **R**e plre colloquide de fa
pum an 31 dyagredy 3 p salib ge
me 34 misce ad aq vite. fut mndm
mirabileb et in plurib9 apptati.
Nota p sba serosa lacte rapum
culofacta ad ignem in qua spira
nardi fuerint resoluta mtr9 valz
et vehemete iunati sunt dnt am
reda. **M**an si ydropisy vteretur
ipso sanaret et ipm dudmo tr
ydropis no sit a splene. **M**

Derectio lenistiri saine granore
Iunipo et saline an 41 in albedi
no mirabilite iunant.

Eu illib q vrinare no possut
Item qd vrinare no poterat et
sic pterat p plures dieb / m q
d sacerdos deoq ferit / pullu ad
petit et 34 resine pms pulue
usati ibi apposuit. **E**t derecta
est pulla donec dissoluebatur
ro de ossib9 et dedit d potu rala
tura et statim mingit et la

pillos multos et urina multa emi-
 sit, **Q**uod mungere non poterat
 et fecit de eo pistoria et cum mero
 rad rivi et rufioes in bona quali-
 tate an in vino albo parum resusa
 Deinde fecit cum eis sorcellas per-
 tunc et renes quadammodo poterat
 pati ex dicto vino lauit per dicta lo-
 ra saliter qd urinavit statim, **A**d
 uold de vino alkakege vinum y-
 ungum, **S**i vero voluerit

medicus ferre qd vulva mulieris
 corrupte fiat iterum strita quod
 quasi ego appareat, **A**nte omnia
 renes qd dicuntur, de adphace
 magis et laqueis mure et vti-
 re eis omnibus,

Dicitur qd si mulier liberet q-
 libz mane p tres dies aquam
 in qua ferrarij extinguunt for-
 pices suas sit in perpetuum sterilis.

Ad tollendum omne mor-
 lesimum

Detur triara magis in sumro
 ypiroy et renibz empte & velli

getur herba in domo teneat omnes
demonibus fugantur. Et fuga demo-
ni voratur. **B**rioidradis si per
tamen illam radicem teneat omnia ma-
ligna fugant a se. **S**imilitur orally.
Et vir amittat amara sua
revertatur ad propriam uxorem scribat
hec nomina sanctorum et tange eam
vel eam inter scapulas et vir di-
mittet combinam. **H**ec sunt nomina
eorum sanctorum. **S**anctus ioseph.
Sanctus philip. **S**anctus marcus.
Et quatuor viris debet tangi.
et postea mitte carta in aqua
currentem.

Experimentum bonum pro vlti-
mo oris.

Item vitella ovore buliant dum
in stagnis et desuper aspargatur
pulvis zircad penid amidi. Et
ex isto loco pustulat sepe lineatur.

Non valentibus contra
quartana a to spe forma et
substantia et qualitate.

Sunt de menta de absinthio
figura. aq. rube aq. agnomine

pentafil' taffi barbat' l'ba romi
 cerui aq' camomille, dyafene rad'
 piori' gennae castoy m're aut t'
 r'fra lapis lazuli aq' taffi barbat'
 ob de corde cerui dyptad aqua sal'
 mie dyaripare yeadruse spire nar'
 di dyaturina magna pill' de fu'
 mo terre dyaraliti aq' m'sente fud'
 terre ellend' ingu'.

Si subito vrb' morare febre quarta,
 Item **R**e aq're m'sente fud' terre
 palme ante morsu gallie absin'
 tij agumae ay q're i' sye' de m'eto
 de fumi terre absynth' de rappare
 ay 31 off' de corde cerui yeadruse
 dyafene pillare de fuoterre ay 31
 et bi ingu' lapis lazuli ay 31 mis'
 ce et dissoluat' omnia ad q're p'
 aq' vite et medulla ebuli aut sa'
 buru 31. **E**t det' de liq're semper
 de mane in auror' bumb' haust',
 raliq' nuy electua' sequen',
El'm **R**e pul' rad' gennae peto'
 filon' taffi barbat' ma camomil'

le rad pice raston spire nardi nra
off de corde reum dyptad an y rati
t'n stare dyanappare dyanarid mag
ne dyanalixi per. use dyanarid pil
lare de fructu re fignare an zy et
migd agadre ezule lap lazuli an
36. **M**ise cum aq vite pfrant
h' reuma nra **h**ic est medicamentum
dumid in curacione multarum
egritudinum frigidarum et catarrhorum
et ydropes et pleuritide et quarta
morbo digne. **E**t dico tibi in
caritate no fiet et cōsuetudo bo
na q est medicamentum dūmīd et
mirabilium virtutū et cōstituit
cum deus gloriosus ipsū in
potestate mirabilium ppter cha
ritatem dei in nomine iesu re
velam tibi hoc ut memor es
pauperibus et evangelicis scilicet
viris / nā in natura mortali co
suet vitam restantē deperdit
et renouat iuuentutem et dat
copiam sanitatis optate.

Ad scabiem tibiare leprose su-
um remedium et etiam alijs me-
bis corporis fetid deturpate et
ulceribus et pustulis leprosum,

Item Recipe Urina parietib magni
 ma quantitate ut parient in ea
 lavari possit usq ad genua. Et
 si p totu corp pariatu sufficit
 ut tantu abluat tibiab in illa
 Urina dispsa pulu carbonu et
 ellebodu nigr et rosire simul et
 ablue tibiab p xv dies aut per
 mensem et curabitur,

Contra grossam et rustosa
scabiem in capite puerorum
vel alibi

Item Recipe butirum recte
 dissallatu febente apud ge por-
 ti vici an qe p re q sufficit
 fe vngtu de quo indugat sca-
 biab bib l ter in die remollita
 auferat in rasalo et p in un-
 gatur. Et folium blebe vel
 raulis superponatur vel lap#

vel parit anti. **I**tem vidi quod
qui in tantum habet tibi ad lare
vicerat quod ossa suarum tibi
arum fuerunt disseperta et om
nia bona in huiusmodi egitudine
ne consumperat nec potuit aliqd
bonum remedium reperire, cum
quid extraneis superuenientibus dix
it vade et arripe ferdid budum
viridem in bona quantitate et
pista ipm bene postea fac ipsum
bene decoqui in bono vino. Deinde
agrimonia post liquorem adde et ite
rum simul bulliat. Postea ad
misse cum spatula tantum faci
ne tibi cum his quod fiat in
modum unguenti liquidi. Et
de hoc unguente bib in die qui
hoc fecit et in brevi tempore li
beratus est. **E**xperimen
tum pro tibi arum viceribus
et contra flos salinum proba
tum per magistrum monum.
Recipe malvarum folia et
decoqui in vino. Deinde feras

rardum

porij

Le
gr
ker
10

tur cum subtili fursure filige
in modum unguenti et confina-
tur et appone bis in die et vltim
lenetur cum vino calido semp
et fac hoc donec sanies fuerit
mundificata. Et postea appone un-
guento alba consolidatua, etc.

Contra fistul lupum et can-
rum, Arnoldus in breuiario.

Item aperto ore fistula ablu-
tur bene cum vino et melle si-
mil mixtum ter vel quater in
die Caluetur cum vltima pan-
entib et sanat eam.

Item cum de rapite canis co-
cush fistulis et cancro iniection
ipsam pro certo sanat.

Le lepra
qui fait
venir la
peste

Item fermentum pone in forti lix-
iue per noctem vnam deinde
fistule superpone quomiam at-
trahit de profundo putredinem
et tunc sanat fistulam, si gat
et issat.

Eundem habens fis-

fistulam in pectore longo tempore
non reperiens apud medicos re-
medium. **U**bi est consilio rursus
idem peregrinus, **E**xit qualibet
die cum oleum carnis et o-
mibus de herba que vocatur herba ^{canda}
equina, **E**t curatus est in bre-
ui. **E**t q^{uod} vite cum alio zurno
in fistulam et raurum im-
missam bis aut ter in die fistu-
lam et raurum curat, pro-
batum est. **Q**uedam mul-
lier habens fistulam in manu
cotidie apponebat in ea succum
relicione et herbam futam sup-
fistulam ponebat bis in die et
in brevi curata fuit.

Quedam domina curavit
omnes plagas hoc modo. ^{et fistulam}
Item succum pentafilon sup-
ponebat bis in die. **D**einde ipsa
herbam futam. **E**t sic cura-
uit in brevi tempore omnia
vulnera et incisiones in quo-

rumq; laro corporis et etiam
in ossibus fractura.

Tegen dat Wedid vand tond,

Item neemt laur peper ende
reepfack v oft vj lothreub vj
siet tesamen met reynrhen
Wijn oft goden Chynedirck ende
doet dat tesamen in een pup-
ken ende legt dat op dy plaetse
daer v dy fanden alreneyft
wee doen, derwel nufften sel-
uen pupken dat verranderede
ende verullende, Etide dy buel
materie vanden herfen sal wt
getogen werden alv etter wt
comende is. **I**tem noch ander
Neemt sanc bladeren ghadve
ende goden idirck verlvemt in
een pottken. Etide neemt
inden mont daer in houden
de et ende vermydende, 20

Qu rore non potest

Item rebe passere xxij aut #

rit et fumez vthre et mufre hor
 ruy vno reuefte et fume hor et
 habebib rey ruy mukere forens
 quonimb tibi plauerit at mudi
 er rompiet

Reghen dye febrid

Mecumt een root muftrate en
 omfrawbraetfe byden fuyr ende leert
 se ende ghelyke een ey fal fy
 Meften ende temperetfe ende
 stoetfe met eyn half geluct ruy
 ruy Wijn edike ende drijndet
 ende mecumt dat heyt dat fal
 v al die qllway materie doen v
 den lyue komen. It anst in

Aqua Cardialib confortatina

M astix	C aladga	B orago
Z z	g adafil	C ingloffa
E yanod	r ubebe	g adafila
M ar	m ir mte	a ginoid
Z edoay	S pira wdi	C itodra
C alaub arotz	J andze	r apillvenerz
C romb	C amphora	m aioa
C hub	C apdam	m eliffa
R oraz calata	a rufo	f atuneya
		f olma
		R osmaduz

Herbe conterantur cum aqua. q. y. in
 bono vino misceantur et stent
 per octo dies. postea distillentur inde
 aqua et in illa aqua remisceantur
 species contrite et stent per y. 3.
 et postea distillentur omnia lib
 aut ter. **N**ut omnia predicta pos
 sunt fieri aut in vino misceri p
 octo dies. **E**t distillentur ter aut
 quater. **T**alis enim aqua est
 vehiculum omnium aliarum
 medicinarum. **E**t quanto plu
 distillatur tanto melius et tan
 to nimis penetrat ad cor et tan
 to magis confortat.

Aqua costructiva dny fluxum.

I hinc
 mastice
 psidie
 calanthe
 galle
 bolus
 pra sigilla
 mirre in p^{re}
 gadofe 33
 bide refore

Glutem
 munda
 alumid.
 menta
 plantago
 fo^o salinis
 vga pastoid
 petaphilon
 portura
 sanguis colu
 fo^o proru

Citiorre
 pomore
 messilore
 pruniorre
 mull
 fo^o frap
 folia qn
 cortex
 quere
 Absin
 thij.

Accipiantur herbe predictae cum aqua et
de speciebus predictis cum 3 s teran-
tur et cum bono vino misceantur
et stent per octo dies postea distille-
tur et accipiaturs aqua distillata.

De pustulis vlcibus cancro fistu-
la in vga et testiculib.

Quando nascuntur pustule in
vga et testiculib seu in testiculib
quibus eruptis fit vlcera in p-
dictis locis et cancer aut fistula
inde exoritur. Pustule igitur
predicte sic curentur. Primo fac
flos de sophora ped. Et si sup
flum humor fuerit mundificet
cum aliqua medicina conuenien-
ti. Postea unguantur loca ex
sapore et aqua calida. Deinde matu-
rata desup ponat sicut folia
malae in aqua decocta vel scabi-
osa cum oxungia pista hoc enim
tollet dolorem et inflationem et ma-
turat ipsas pustulas. Her enim
fiunt donec pustule erumpuerit
et sumis ab eis emanauerit. Et
tunc lauentur pustule cum vino
decoctionis salue cum sapore

mixta. Si enim fuerit ibi carer
aut fistula / apponantur p^lid tar^z
tari subtilissime puluerizati vel
plures ex semine aucti bombare
et fabarum nigrarum in pingui
to rumbustarum vel pulegno
puluerizatum vel salina pulue
rizata cum aloë olibao mastice
rosi desup apponatur et ipsa loca
cum vino deortionib pulegii aut
saline lauentur, Cum hys eni
solummodo carere curabitur sile
ntio parum nouis fuerit, Qui
dem habebat pustulas in festi
culis plenas putredine cum dolo
re magno cum apponi feri lappan
um acutum scabiosam maluam
aq in vino rostat cum aquingia
confertat. Et inuicem loca cum
vino deortionis saline et folioru
lauri, Et ito conualuit.

De crepatura et Ruptura

Plures inuenerunt crepaturas
quod sepe accidit iuuenibus et ro
bustis viris qui volunt inuenire

salutare et curare vel maximam po-
dera lenare vel eximium et alto rla-
more et similibus, **C**ura optima
et experta ad omnes etiam si per
xxx annos quisque passus fuerit
crepaturam maximam et cum
desensu intestinorum ad bursam
Curatur multoties cum h' cura,
Reductis intestinis coniungantur
loca in quibus sit crepacio cum
ipsis testiculis et pectus ex melle
calido et pulu lapidis emathite
boli et mastice et desuper ipsum
mel aspergatur et istud statim
apponatur. **R**ecipe litguri opij
lap emathite san' draconis boli
mastice acrisoni midnie galba
rostri thure lumburice terrestris
ay z b pice navalib pice gure
re al. et rub ay z i rad' consol' x
omnium z i y ros m're aloeb ay
z polea mane conibuste galloru
balaustie aristo' rose ay z i vifi
querum z i y p'ed' hominib' zereu
Confirmatur hoc unguentum. **R**ecipe

66

endo unam pellem ovinam vel
 arietinam cum omnibus pilis su-
 ib et deoquatur buliendo quasi p-
 totam diem quousqz quasi totaliqz
 fiat et far rola et parum vel nihil
 de aqua ibi remaneat, Deinde ex
 1^a aq ampe tbi opus cum stannio
 vel panno rola^a et adde cum ea
 viscum quercinum et in pignato
 novo lento igne far liquere et bu-
 lire et cum baculo semper dnr.
 Deinde humores terrestres semper
 adde postea piceam et ceram addas
 Deinde adde tobacum 3ij postea
 colophaciam masticeam mirram
 armorum gulfam liquifiaut et cum
 baculo semper durantur et deoqz
 tur vsqz ad perfectione donec gut-
 ta posita super lapidem marmo-
 rum regulatur, Et extendat
 super corium de l perore paul
 pilosum tonsum pilis cum serpi-
 nibz vel sup alveam aut periam
 lin. Et sup totum lesum et re-

patium ponatur et brachiale ad ipsum
competens supra emptum ponat
et iacet panes in lecto reuerentibus
et capitis elevatis et capite depresso
per .x. dies aut per .xv.

Digna perfecte rationibus sunt
hereditatis observatis observandis
et predictis. **S**i in prima die
in quarta sentierit punctionem
in loco in modum morsure vespe
net et amplius eueniat sentire
in sexto vel septimo die pergere
et ambulare plane poterit per
domum. **E**t cauere a roitu sal
tu motu immo et alijs contrariis.
Et si post quatuor aut quinque
diebus punctionem aliquam senti
et erit ibi usque .xv. diebus de loco
surgere non presumat. **E**t si
propter emptum predictum a
constitutum minus fuerit restit
patus promouetur recessus cum
suppositorio et clystribus lenitibus.
Cardinalibus alibi dicit quod quicunq
qz de nouo passus fuerit rup

turam si omni mane sumpserit
zq si cum scabiose curatur infra
nouem dieb ad plub. **E**undem
curabat omnes repletos hermo
Raso loco et diuersis testibus emptz
predictum superponebat. Et sup
ipsam emptam ponebat lannaz
plumbi subtilem bulfam in are
to derothomibz boh arri gud arabiz
thymus vsq ad f dissolmone
strinxit fortiter. **P**ostea dedit quo
libet magne quantun media
testa mure capere potest de pulue
ramelente. i. rudo cum mure flo
rubus lac coagulatur et herba q
dicitur per columbinus an serate
supra tegulam calidam donec
puluerizar possit. **E**und hysse
mib omnes repletos et omnes
plagas curabat exemplo p'dicto. **E**
Em ob est extra locum.
Magister Jacobus mihi dixit p
sarcamentum et fecit phabuit
ob exspiratum extra locum et re

posuit in foro et habuit perhibere
et q̄ supra omnes valet. Et si du-
rū sit mollifica cum aliquan-
tulo vini forti et calefacto et pone
sup locum et liga. Et ut non regi-
noscatur in ^{na} tua misce aliquan-
tulum de betonica aut nenta fol-
liorum raulum et apponatur in
modum cathapla sinate. Et cur-
ratur est in una die et nocte.
Et ad remouendum dolorem di-
mitte stare per tres dies aut
quatuor. Et quid habebat rup-
tum membrum virile quasi vs-
q̄ ad medium pre nimia errec-
tione et posuit de predicto suc-
core et curatur est in una die et
nocte. Postea alius mihi dixit
quo probauit et expertus est.
De equitadibus Iustitiarum
Dixit Galenus in 1° quod olim
detractionis squille fm omnem
modum administrationis con-

67

fert inuamento magno in equi-
tudinibus iururorum. **Et**
etiam de handathora .i. trisely
est vehementer laudatum cum
dolor ~~ex~~ a vetustate existit. **Et**
dixit Amrino quod eo solo iam
multi sunt sanati. Proprietate
habet conferendi in omnibus
doloribus cum ossibus hominum
mortui. **Et Galienus** dixit quod
datur in potu. **Ad amygdales**
dolores omnium nervorum
membrorum facit maribus
cum felle induratus est optime.
Olerum autem caprarum et
barrarum cum aceto et vino
et applicatum sanat inuame-
to magno. **Et** nos quod multo-
tibus experti sumus non solum
hic sed etiam in omni dolore
iururorum mirabilia operatur.
De cortice bretae ad aliquam frust

foram confert. **Experimentum**
probatum Gentis ad dolorem Inu-
luerum factis purgationibus
utilibus. Recipe succi flore
geneste lili reperi arietis castrato
liquefacti zini misceantur sit
et calefiant postea ponantur
in vase vitreo et sepeliatur in
fimo equino et bene cooperiatur
et tunc stet octo diebus natura-
libus, postea eleuetur a fimo.
Et de tali liquore inungantur
loca dolentia. Tollit nam dolo-
rem in vno die.

Contra dolorem oculorum.
Recipe ampe flores albe spine
et flores salinis et fiat aqua.
habet valz contra pruritiones
et arsuras et ruborem et etiam
contra obscuritatem oculorum
et lacrymas de ea rada strigit
et maculam de ea tollit. Item
aqua defunctis de vinca intusa
valet contra pruritiones et ar-

furat oculorum et contra obsu-
ritatem. **I**tem Aqua effrasieba-
let contra lachrymas et contra
tumorē palpebrarum et ma-
culam et obscuritatem. **L**

Si quis habet magnum calo-
rem in oculis recipiat aquam
petrosillini in oculis et aqua
fenniculi et hoc communiter. **E**t
recipe pannum mundum line-
um et in aqua intinge et
super oculos per noctem pone
et statim extrahet omnem
calorem. **Q**ui apertis oculis
non videt Berpillum in aqua
derogatur et ex ipso oculis
illis sepe lauentur. **I**tem
mista panis albi cum ferro
apposito tumorē oculorum redat
nocte superligatum. **S**umma
marubij cum melle mixtura
caliginem oculorum tollit. **I**n-
guentum ad rubedinem et

onulorum albedinem. **S**inne ruta
integram in magna quantitate
et fat bulire in apungio porrea
recenti expremens serua ad onulob
inde cum digito unguere. **A**d for
tificationem onulorum. **R**empes
ler montane sinne seme ienino
stomacho. **H**er herba fortificat
visum. **E**t ideo aqua vtitur.

Verapigz Galien

Verapigra galienum nomen habet
Iamaritundinis seminum herbe.
Est medicina sublimis aggre
gant vtilis nobiles et operationes
bonas est enim resolutionum inter
malarum grossarum et viscosarum
et exsiccationum quibus morbis imbuta
sunt est calefactiva apta
opilationum et exsiccationum. **E**t in
qua ponitur alor lotus confor
tatiorem habet vtilitatem. **E**t si
non sit lotus efficitur plus so
lutiva et minus confortatiua
Virtus huius medicine valet
ad experta iumenta ad egre
tundines capitis et stomachi.

ex parte naturę rerum naturę et
membrorum intumore eductis hinc
ditales et putrefactiones generantur
in eis. Cuius permixtio est her.
Remp. mastice rumanorum azad spi
re rarpob alsam rron pialat ruffie
an partes equales flores squanti
ptet absinthij mente pte aloec ad
podus duplum omni medicinalium.

De oppopira magna.

Oppopira magna q̃ sanctissima
viri Cosinab et Damianus dicta
verunt. Oppopira dicitur grece .i.
surreb latine. Et interpretatur
proprie oppopira .i. surreb igitur
sanat aprio palisum oculorum
guttarum lingue oris manuum
et pedum bibita cum vino in quo
recta sit salina et castoreum in
sero in modum anellane prodest
tunc cum predicta decoctione. R
opiz tebaizn. 39. d. 1. et grana in
ryamod gadofe spirew di galage #

roſti / rion zedouy 33 pilobat / 22
et grana viij mellis quod ſuffi
nt. Dicitur vt ſuperius dictu eſt.

De epilepſia

Epilepſia quando cadit ſi
mouetur pollex incurabil
eſt / quia attraxit a parentibus
Quando eſt tremor extenua
tun eſt ſignum malum. Itē
ob de corde rerum ad tollun ſuſ
penſum liberat patientes.

Fiat puluinar plenum folijs
lauri. Rute / ſalmie yſopi pice
ſuper quod patient teneat caput
deſuper / quoniam confortat multu.

Aqua oculorum

Barrocola, Crocus, Aloe, Mir
ra, Sal, Alumen, Celidonia,
Fella beſtinarum, Fenuculus,
Organum, Chama, Cam
phora, Anifiom, Roſ, Lunu
Plantaginib, Cuiſiaſia, Ruta,
Verbena, Malua, #

Valeat passionibus huminum
 oculorum, **V**aleat lippitudinem oculorum
 valeat plagis recentibus et apostema-
 tibus, **A**ttrahit humiditates eorum
 prohibet cursibus eorum descendens
 ad oculos ne currant ad eos, **C**onfor-
 tat venas artus oculorum et nervos
 binos, **M**itigat pruritum oculorum
 in angulis eorum, **A**perit optos ner-
 vorum obturorum per quos transit
 virtus animalis et visibilis,
Mundificat oculos auferendo albe-
 dinem et maculam et grossum
 palpebrarum, **E**radicat et auferit
 carnem superfluum suavit
 et insensibiliter ungulam et ri-
 ratorem qui remanet post rari-
 zarum et consolidationem velu-
 ram plagarum, **D**ifundit aruit
 et confortat et auferit humores
 grossos oculorum, **A**uferit obsu-
 ritatem oculorum et telam du-
 gulam et maculam pannu,
Et meliora sunt fella boni,
Nonatur supra oculos inflatos

auferet inflationes et confortat
visum. Est bona probata et ex-
perta medicina ad fluxum la-
chrymarum cum aqua Rosarum
de corticibus masticis et thuris de-
siccat humiditates oculorum. ¶

¶ **Unguentum preciosum**
et singulare ad multumda
fibrarum / antiqua vulnera
aperta infra fetorem in eo
statu quo vulnera sunt.

¶ Liquefiat in patella bene munda
et noua reple mutanone
reue noue cum et infra famem bu-
litionem. Quibus nonnmediate
addito patella ab igne mota te-
rebentine usque ad rubi albedinem
in aqua rosarum lota et prioribus
bene incorporando cum iustissime
to ad hoc apto aut corleari fer-
reo. Deinde largius autem put
et deinde lapidem calcinatum.

71
in arcto et aqua rosarum simul
mixte et extuncti et de post pulue-
risati et rubellati 3) ipsa simul
bene misceudo et incorporando, **S**
bub super fundeb aquam rosarum
aut solatu ad infugidandum,
Et cum ipse fugida fuerit sup-
funde multum aque fontalis fri-
gidæ et ita usq ad vultu medinne
infugidationem dimittetur, **E**t
deinde manib bene lotid et munda
aqua pulchra madefar et pal-
mas rursus pulverizata sinapisa
et intermanib vngentum duc
malaxa et comprime usq ad to-
tius aque exitum, **E**t deinde in
formam magdalionis redige pa-
pico tegendo et sic usq reserua,
Hoc gisem vngentum quo em-
ut volueris emplum bid in die
tempore estivali renouabis cal-
lore grad et in hyeme semel tm,
Et plagam autem emplastrum
appositionem semper lava et munda **#**

da panno lino intinctorio albo
terido aut aqua solatri et plantage
simul mixte et tepid semper sup
ponendo emplastro panni lincii
in predictis aquis intinctis et
ipsius ibidem dimittendo. **¶**
Eum enim emplum ferre vulnera tur
culsellum aut aliud instrumentum
ad hoc aptum calefacies quia hoc
vnguentum satis durum est. **¶**
Hoc enim modo tenebis plagam
semper apertam. **¶** Si tamen conti
gat quod vulnus claudi velit, tu
per predicti vngenti paululum mol
lificati adde in palma aut alio
paululum pulveris hermodactili,
cum areto forti et emplum tale sup
ponens vulnera ad spem expung
horarum. **¶** Et plagam equitata
reperiet in ambulatione sicut illud
se extendit sine aliqua pena.
¶ Et de post quatuor aut sex dieb
apparebit vulnus.
¶ Ad curandum vulnera
Rene ferocenturam quam im
pone vulnera et superpone lincii

7
them, tinctum in aqua rosso-
nari sine feleginib frequenter ma-
defaciendo dictum luthum ex
eadem aqua ut non exsiccet et
breuiter curabitur.

Ad delendum sanguine ex oculis.
Dicit spiritus quod pro facile
delezione sanguinis ex oculis ho-
minum applicari debet aqua ra-
phani et curat.

Item pro delezione vngularum.
Vngule ab oculis hominum
lauentur ex aqua morsus galli-
ne portantis florem rubrum.

Contra scabiem oculorum.
Dicit spiritus se didicisse a magistro
Alphonso, Sulphuris bullitio
in vino valere in scabie oculorum.

Contra fluxum sanguinis narium.
Item combure pellem leporis
cum pilis et ex cineribus cum al-
bimine cum fac vnguentum et super-
posito illo super tempora et frons
tem et restringetur.

Aliter.

Far puluerem rane nigre. Item
Busomib[us] similiter. Idem far
puluerem vituoli albi. Ad idem

Per cinerem plumiarum pul-

lorum. Ad Idem Freques co-

mestionum cerebrorum gallina-

rum a proprietate valet inflam-

u illo. Aliter. Emptum far-

tum ex sterore porci et ligatum

super frontem et sub naso sis-

tit flammam quod expectat p[er]

Contra faciem inflammationem.

Ita te. Jo. in bogherdem lona-

rum viam tractant cathaputi-

um et inter tractandum tetigit

faciem manibus et eodem vesp[er]

cepit faciem usq[ue] ad oculos infra-

re mane ostendit et supponendo

aquam rosaceam melius habuit

Super quod dicit Episcopus q[uod]

in areto debuisse virgine[m] sadgere.

Contra tigneam.

Abbas rapite valet inuatio ex

sumo simle.

Ad som

Ad summum puorandum.
Et dulete elidoma agrestis limita
 super hympora prouocant summum
 istud. Verum inueni, **et**

Contra Equinariam

Argentum factum ex radice gla-
 dioli et huiusmodi ab epte et infra
 diem et noctem eger sanatus fuit.

Contra pestem et expertum sum.

Sint mulier magistri Corneli
 rotant, se curasse ultra centum
 pestilentibus exhibendo eis aqua
 distillationis tormentille que sicut

Confonditur tormentilla cum
 toto et temperatur in vino per
 noctem. **P**ostea ponitur in alembi-

co. **E**t postquam semel distillata
 fuerit de nouo distillatur. **E**t est
 illa que exhibetur. **E**t istud ex-

pertum et verum inueni, **et**

Ad vinum rubificandum.

Sint spiraculi quod sumit ceraso-
 rum inglorum atroborum mixturam
 cum vino dabit ei colorem rubrum.

Item dicit magister Joannes rala-
 bre pro habendo vino non amplius
 deferendo. **T**rahe ex rupa vinum.

sup' ferem tam diu quousq' immo-
at vivere fex et tunc cessa. Illud
eum vinum non tenebit in se sub-
tilem ferem q' ipsius observabit in
vigore. Idem deoq' folia nuntii
femulini et Juniperum s'z gra-
na in aqua ex qua lavabis vasa
que velis implere vino et hoc loco
aque simplicis postea exira. Deum
implebis ea vino, Inde etiam vi-
num habebit colorem et saporem.

Contra combustionem.

Statim supereminatur vitellum
om' dum est revent arseus et sta-
tim sanatur. Item albumen
om' rudi et oleum linarium sup-
ple agitatur donec sit inspissatum
superminuge et non erit sciatu.

Item contra combustionem in

sub et aque atq' olei. Hista re-
pim arum cum sterore aut
serib. & suppone sepe. Item nu-
rat quod nihil adustionis appa-
ret. Ad idem Buliatur auti-
qua apungia porri cum aqua et
in illa exstinguantur folia s'na.

arborib' nunt et superponantur
et mirabunt combustionem ignis
et aque. **Ad** puorand' vrinam.

Item pro promotione vrine
dedit sepe duas aquas de roboribus
radicum vitis malue q' simul
mixte et spinate aperiunt et vrinam
promouunt.

Ad laxand' ventrem et
uenterum promouend'
experius sum.

Item cortex radicis arboris nunt
roboris seu bulbis in aqua plu-
uini laxat. **Item** si quid a-
quam sumpserit infra et supra
ventrem laxabitur.

Contra scabiem siccam.

Wilhelmus de saluto contra
scabiem siccam dat ungentum for-
tum ex oleo mastich' partibus
duabus et terrebentine pte vna.

Et feminet vng' corum.

Dicit **A**ffinale leod se inungit
se corum scabiosum et impetigio-
sum cum pte liquida et infra ducit

ob dies curatus fuit,

Contra scabiem manuum
ruiy sinitate,

Recipe terubentine lote ruiy aqua
rosarum 35 vitella onorum cru/
da y olei laury modicum misce
et fac vnguentum,

Ad deponendum oleum ex v/
no tabardo vel alio test vestimento

Recipe albume oui et suppone sup
lorum vbi iacet oleum et dimit
te sicari / postea rape lippinum
calidum et fusa in vna pelui
prius lana de aqua calida,

Contra fistulam,

Dicit bpirumbe quendam ru
urginum sibi notum intinxisse
tintam in vnguento facto ex tar
taro adusto commixto ruiy aqua
vite et illa in fistulam posita
curari sequi ~~et~~;

Contra fetorem ex vlcerebus.

Dicit bpirumbe pro ablutione
fitorib ex vlcerebus et mundifica
tione eorundem vsqz ad appari
onem carnis bone sane dicit do

minum Jo. de sp^l Canasse eadem
ex aqua compositionib^{us} tartari crudi
et urthe **C**ontra pruritum

Item dicit magister Lambertus
De porta se frequenter curasse
pruritum ex furatione lon^g m^u
suro ap^u cum arto vin^o fortis,

Ad capiendum lures.

Dixit quid^{am} Paulus in domo
domicelle flondon quod pro capiend^o
lureb^{us} valet affigere vno lardum
assatum et tunc protere in aqua
qu^o lures cito prosequuntur et
inglutiunt quare post capiunt^{ur},

Ad capiendum anguillas.

Conatur fasciculus herbe pisa^e
rie in aquam ubi sunt anguil^{le}
le in eam nigre dicuntur angu^{ille}
ille et cum corda obligata dicto
fasciculo extrahuntur anguille.

Item bi^{us} barulus p^{ro}nat^{ur} in
terram prope anguillas exi^{unt}
bunt anguille secundum alti ^{tudinem}
tudinem baruli predicti.

Ad capiendum lures.

Dixit Receptor Wilderdensis q
in rophiis pimentibus pro captiva
anguillarum imponantur intesti
na omnium aut vitulorum prexi
pue in fundo rophiarum qui ro
pham cum lapidibus uerati mit
tantur in aquam deorsum et
intrabunt.

Contra repletionem
mamillarum ex lacte
Dixit vxor Joannis andart quod
nihil melius repperit quam ex
thimationem earum dum ple
ne sunt lacte et non ante ex q
derotionibus salis est salinis.
Jacobus de rosa dicit idem facere
rathaplasma ex derotione apy.

Contra opilationem in al
thysine ex reumate
Magister Comaridus de sarto se
mel passus conquererebatur ma
gistro dominito qui ei suadet ca
pere butyrum recens plures in
aqua rosacea lotum et cum li
mo imponere naso quod fecit
tribus diebus et eductionem mu
corum mirationem se dixit.

Contra tussim

Magister Joannes hois tract de
dit une domelle per plures an-
nos passim tussim in introitu
lecti subebat ad masturandum q
etiam post curata mansit. **E**t
omnibus tussientibz ipsa dedit
in cura, Contra vomitum

Item dandum est parienti sor-
tillum ex verueto et aqua,

Contra vulnera verentia

Dicit b p r m l r quod est quedam
herba vocata nigra r. Wjnter
grocy, cuius folia per totam hy-
emem manent virida, que
singulariter valet in derocatione
pro cura vulnera verentium

Contra sputum sanguinis

Ipse dicit Alexandrum scabere
quod solum aretum tepidum
inglutitum valet in sputum san-
guinis, Hypocistum album

Dicit Jacobus Jarchez / misce lac
cum vino et passa per manica

super pulve rynamon et sinuare
in quantitate decem. Et habet
lib hypocratum album,

Ad faciendum rotem frangi

Idem dicit accipe rotem quem in
uoluto panno madefacto in oleo
raparum impone in furnum
calidum ex quo reuenter extractus
est panno ibique furno abstracto
ut refrigerum dimitte. hoc de
mo ratera duabus vel tribus
vimbis. Et habet lib frangibile
rotem. ymo ut puto puluerizabile,

Modus auferendi a carne

lureo saporem paludinosum.

Aufer primo braueat ex utra
que parte et pedit dicitur sapore,

Diffa ex decoctione carpe

Decoque carpan in tribus libi
vini rubei cum quatuor rotula
ribus areti et modico salis quous
q sit satis bullita pro edendo, Et
hoc in patella ferrea primo in
pone z et granorum paradisi
partem aliquam,

Ad faciendum lampadem
ardentem duodecim horis
absque aliquid addendo;

Ponit dominus henricus scri-
ba officium cameracensem fac-
re lampadem ardentem rater
duodecim horis, nihil apponendo,
hor modo, **A**ccipe vitreum quod
implebit arenam dimittendo
sursum spatium quasi ad spiss-
itudinem digiti super quam are-
nam funde aquam imbibenda
in dicta arena quousque arena mer-
gatur, **P**ostea effunde aquam
et super arenam effunde oleum
ad spissitudinem digiti, prout ta-
men accipe fustem laevendule
volutum cottoni rudo sine bom-
bare ruda quam poneb in dicta
arenam usque ad fundum quous-
que sursum veniat usque ad rrimus
ferentiam vitre in medio arena
et olei, **P**ostea accende et ardebit
iuxta tempus predictum;

¶ Ad dissolvendum aurum,
Sunt Emericus Theodorum paren-
tib^{us} fuisse folia auri in fiala super
aquam congelatam et desuper fudisse
se novam aquam ut supra conge-
laretur et tunc dimisit in gelum
q^{uo} ad dissolutionem gelu et glaci post
quam repperit aurum in fundo dissolutu^m.

¶ Contra suffocationem bladorum.
Sunt Magister Durandus scap^{us}
Si blada sunt suffocata / q^{uo} ex roze
farina vult p^{ro}ferre panes non ap-
portantes dictam suffocationem q^{uo}si
tunc commiscet farinam cum aq^{ua}
ferrata / aut aqua faborum. Et
panes exinde p^{ro}sti non habebunt
dictum saporu^m.

¶ Contra febres.
Domina primpissa orange pro-
curandis febribus dat aquam
arthemese et lartib^{us} vamin^{is} / vor-
te credo v^{er}u^m & auri.

¶ Contra dolorem dentium.
Magister humilis hontelle
Dentem morbidum non firmu^m
habuit in quo ex frigore ingre^{ssu}

dicente sepe doluit. Contra quem
dolorem / fuisse Dominum rarb lofi //
onem fieri ex derelictione roritur a //
lum in areto

¶ Et vinum rere se teneat colore
Dicit magister Joannes de spal,
quod ad reddendum vinum rere //
se teneat colore, Accipiat mo //
dica quantitas sulphuris arresi //
mum finem accipiat in vase
vanno in quo ponatur vinum et
tenebit colore. **¶** Super quo spi //
ritu dicit quod verum est. **¶**
hoc est sulphur sublimatum
quod malum est quoniam vinum
sit clarificatum dolorem in stoma //
cho derelinquit.

¶ Contra tinnitum aurium
Dicit spiritus quod in tinnitu
auris procedente ex humore gros //
so vel aquositate grossa valet in //
tingere plumam in oleo de angel //
la et cum illa ab intra furare
aurum et mundare sordes eius //
¶ Contra gutturi validam
Dicit spiritus valet mixtum ex //

Lacte coagulato, et f.

¶ Extra morbum cadentem p
terto est bonum remedium
Rempe sterora azum sum et dat
patienti cum vino in quo visum
querimus fuit temperatib et p
terto mirabitur

¶ Ad diu conservandum carnes
commut salis in carum bo
mitate et absqz color mutatione

¶ Postqz hoc in frustra more solito
fuerit dimissus salsetur parum
et ita supponatur instrumento qd
dam virgineo, gallie dco vne aloje,
per ordinem ita vt vnum frustum
non superponatur alteri et ita
dimittatur tribus aut quatuor
diebus vt omnes viscositates spi
re et cadere possint. Deinde sol
to more salsetur et recondatur

¶ Et carnes sal recipiant et ab
eo penetrantur

¶ Calefiat sal in calalebo sine patel
la ferrea ipsam mouendo et v
ita calido sunt manib salsa
suffere potest salsetur et ita re
condatur. Hoc enim modo to

79
pore estimo et valido possunt carnes
falsari et in eorum vobis q̄seuay,

**Emotio albedinis a quolibet
metallico a**

Inniatur cornu cum viridi ore dis-
temperato cum aceto et teratur

Et scriptura non appareat
Item in tabulis ad hoc aptis scri-
bitur q̄ q̄ scriptura rer̄ sup-
linatur quam amonebis tem-
pore lecturæ.

Alia rousmaria
in compositione subita

Implo fialam floribus rousmaria-
rum quam bene obstrue et rous-
linas prout ad spissitudinem re-
petentem et tunc pone in furno
cum pane et ibidem dimitte usq̄
ad paste decoctionem.

Et remissa aceto sa fiat dulcis
In ea pone laterem ignisum et
fuit et sursum etiam eleuabi-
tur sicut ceram.

Contra nimis
Cauentur lectore decoctione foliorum
alium et in lecto ponantur noua
stramina et etiam folia alium viridia,

Quod quibz continuo permittet
ut ut per nareb aliquid attrahat
enforby sine radioribz ellebori albi
puluerizati. **A**d auferendum
fictorem cloare sine latunarum re-
center mundatarum.

Monatur in ea una sporta calidus vi-
ne aut saltem treblquantur mag-
ne petre similis calidus.

nota

Contra pestem.

Recipe mureb magnas quos col-
ter gallicas appellamus. anteqz
maturecant ita quod adducit in
sindi possint in fundantur in
frustra quibus addantur hee
herbe scilicet, Ruta scabiosa et
tormentilla cum radioribz de
singulis istorum ad quantitate
ponderis unum ut scilicet sin-
gule herbe tantum ponderent
quantum mureb et misceantur
simul. **P**rius famen modico
contundantur et distillantur in
alembico et aqua illa seruetur
in vasis vitreis bene obturatis.
Et cum aliquis senserit se esse
infectum peste ante omnia de-

trunc ex eum introitur lecti et in
mane 3 s vire s passum conueni
date hor subliat memoriam et
intellectum

Contra stranguurium
Preparatur parum potius plenus
aqua tepida in quam virga im
ponatur et ibidem vira emittat

Item roquantur alba cum vino
albo si haberi potest sinantem
cum vino rubeo et de illo pone
in paruo sacculo lino et de illo
fiat emplum quod calide ponatur
inter rura soliet inter virilia
et fundamentum. Item refert
vinum calide potatum prepuer
quando incipit sentire dolores
vel quando suspiratur vicia
infirmitas

Ad expellendum fetum mor
tuum

Teratur Ruta cum scamonea
et in bombare inuoluitur et
supponatur

Contra indignationem mor
tuum et duriciam cornu
expertum remedium

Radice althe in vino albo far

81

Deoquin et cum aquingia gallic
tere et superpone.

Contra empetiginem.

Auluib amarard. in furno lappa-
ty arub sine ruber cum furno
furni terre incorporantur et fiat
unguentum.

Ad solvendum interitiam.

Estatur sintriola in ribis et
potibus hoc experimentum val-
de in interitiam probatum.

Ad omnia apostemata ex-
tiora sine timore.

Omne agumoz verbenam
quinqz folium equib partibus
cum areto et vino roqueb et im-
pone.

Contra dolorem capitis
et ad confortandum re-
rebrum et ad impedi-
endum ascessum fumo-
rum ad cerebrum.

Curatur caput optime cum aq
distillata ex solis floribus ranc-
nullis.

Pro extractione serum-
dine.

Magister petrus Judens semp

Dedit pilulas fendas et profus
~~Magister~~ Gysbertus ruzurginus
dedit vnu numerulu pilulas ex
agavis

Contra fluxum

Item in profuso p in albis menstrua-
lib dicit magister Jo hoestraten
spiritu dedisse crassarum vpon
magistru Gerardu turbidib z i ren
barbari z i ruy aqua plantage
et miravit

Idem dicit quan-
dam mulierem eodem morbo la-
boratam sumpsisse ona fuparid
herba tanareti et herba credo bis-
forte et radice vrtice et curata fuit

Contra tollenda rubiginis ferri et
multellorum

Duntur spiritus unguatur
oleo tartari et statim delet rubigo

Contra fluxum sanguinis

Recipe apium et contunde in mo-
lario et exprime succum et bibe

Contra gulfam calidam

Dixit spiritus valet rroratio
con ex aqua radente per medum
rimore probe, Idem quod simili-
ter valet emplum ex lacte coagu-
lato

Contra serpentignem

Item inungatur lumbis super nudo,
Contra dolorem lateris,
 Recipe succum radicis gentiane
 3i aque simplicis 3ii misceantur si-
 militer. Utatur partibus demane,

Sequitur proprietates et
virtutes granorum Juniperi
et oleum granorum.

Narrat quidem Hubertus dor-
 tor quod in gra vite retrob fuit
 fructus orientales grana Junipe-
 ri principatum quorum proprie-
 tates et virtutes sequuntur.

Primo confortant cerebrum et
 rectificant sensus corporum,
 Visum preservant, Prosunt
 structure pectoris, Vires clarifi-
 cant, Ventositates ventris et in-
 testinorum expellunt, Lapides
 vesice et renium frangunt, Pro-
 nocant Urinam multam, pro-
 sunt contra peraliam, Preser-
 vant membra a tremore, Ve-
 nemini destrunt, Valent co-
 tra febres quartanas, Medula

lab corporis calefaciunt, facimus bo-
num anhelitum, Retinent lachry-
mas oculorum, et visum roboran-
t, et visus et memoriam con-
servant, Tenuit ventrem in bono
statu, Bonum sanguinem generat
et omnes infirmitates inferiores
sanant, Valent etiam contra gut-
ta frigida, Languidit sanitate
tribunt, Et nota quod a grana
debent colligi infra festa assump-
tionis et nativitatib marie, quia
tunc est in virgine et maiorib
sunt effusio, et debent colligi il-
la que sunt nigra et matura,
Deinde, Distemperari per diem
noctem in optimo vino clareto
vel aqua vite optima, donec
huiusmodi grana predicto vino
sen aqua vite optime inebriata
fuerint et post siccari ad ☉,
Et nota quod debent de granib
huiusmodi sumi quinqz aut sex
qualibet vice mane scilicet Ieiuno
Ioviartho et vespere dum itur
dormitum, Oleum vero fa-
tum secundum artem ex granib
collectis et inebriatis modo p'dicto,

83
Solet ad predictas infirmita-
tes si applicetur iuxta descriptio-
nem patientis et praticantis,
hoc ille doctor Hubertus,

Requa aurea conservans om-
nia membra spiritalia et confor-
tant sensum cerebri cor apila-
tionis et valde singulariter
contra apoplexiam,

Recipe quintam essentiam vini et
ordinis per distillationem per alembi-
cum ad plurimum. hoc est quartum
pro dosi sequens. **R**ecipe rina-
modi garrusilorum unum rursus an-
z et rubicorum cardamomum an-
z salum aromaticum zeduarum an-
z et spiritum nardi electi reubarbari an-
z pulverem diantiodi diastori an-
z diambre adianthus an-
z et galienum et diangelum an-
z et granorum juniperi an-
z et stivare an-
z et sal-
me rosinarum maiorem lauen-
dum melisse floribus euglossa dora-
gino an-
z et pistatis pistentur
et ponantur in caluo mare spano

terram dicunt post lento igne dis-
tillentur addito ꝑꝑ zinzad albi ꝑ
sufficit et talis aqua area summa-
tur quibꝫ quicunqꝫ placeat tꝛebꝫ
gustas vel roscareplenum presta-
bit in continentis multum robur
confortatiuum nature debilitate.
Et ista aqua minꝫ substat putre-
factioni diuimodo bene obtinet
in spiritibus exalantur.

Baluum confortab membra
exteriora

- **R**ecipe salinis rosamarini maiori-
zano laurundo balsamite ser-
pilli marubij puligij rannomille
melleloti yssopi mente malue
bisinalis equalibꝫ partes bula-
antur bene. primo in quatuor
partibꝫ vini sine rubij sine albi
ad spanum diuidit hore postea
illa decoctio fundatur in calida
aquam ad quantitatem decentem.

Contra glandulas.

Recipe steracis caprimꝫ pista-
tum arto et emplastre. Ad idem
valent persire cum salicuta et

84
valide emplastrata.

¶ Et ro illis qui vident longe et no
prope.

Recipe fellis rem auripitris quibus
perdint mellis collati an 31 oleu
balsami 3ij misceantur et cotidie
in oculis instillantur.

¶ Contra omnem macula ortor.

Recipe semini verbenae rube rosae
effusae gii silenis montane betonice
eudimae rapillorum venere an quas
sa bene et impone in albo vino p
diem naturalem, secundo die
distilla per alembicum, et quod
primo distillauerit quasi argentu
secundo quasi aurum. Terrio
quasi balsamu habetur et in
tribus ampullis seruetur quod
opus sit administretur.

¶ Contra calculum remedium.

hec est medicina brevis que a
solo deo venit. **R**ecipe summi fe
mini perosili apij et in succo is
tarii herbarum pone mirram
pauca et pone super reues et ve
siam urinae prouocat et lapi

Denique frangit, postea bibatur pari-
taria in vino rosato. Ut supra.

Hec est quodam veneranda op-
tima et perfecta medicina ad
frangendum lapidem.

Rempe radicem feminuli sopisfragie
et petrosili equaliter de omnibus
radicem bardane. l. lappe ad quan-
tatem omnium istarum rem-
et her in partes minutas danda-
tur et ponantur in tanta aqua
quantum videbitur sufficere bul-
liantq; usq; ad consumptionem
tercie partis et de ista aqua su-
mat patient mane et sero, Et
si aqua predicta nimis amara
fuerit bulliatur liquida cum a-
qua predicta, Et si morbus re-
rent est curabitur ad octo dies,
si vero antiquus fuerit ad quin-
denum dies.

Diguentum preciosum et
serotinum ad palisum, scilicet
atiram podagram hydopisum
et ad omnes passiones nervorum.

Rempe flores samburi lbij et ex-
trunde eas in testam vituatam,

85
addendo floribus istis in lath galba-
ny seu olei rosarum quod melius
est fundendo super eos flores et
diligenter obtine ne vapores exe-
ant, Deinde pone festam sic rom-
positam sub terra per integrum
annum, et habebis vnguentum
auro preciosum, Iste vnguento lo-
ra et nervi prediſarum infir-
mitatum inungantur ante igne
et melius habebunt.

¶ Istud
vnguentum valet etiam ad dolo-
rem et constrictionem pectoris
ex frigida causa vngendo pectus
Item ad ratarum seu remora
Irapitio ex frigida causa ipsam
caput post rasuram linendo,

¶ Ad surditatem,
Recipe pinguedines anguillarum
31 munge lanam seu bombam
et pone in aure,

¶ Contra tumorem testiculorum
Recipe ferum viri extendatur
super telam vel pannum lincum
et involventur testiculi,

¶ Ad distilland aquas pro re-
presentando odoribus et saporibus

Dicit **R**ichardus de ludo,
Recipe rhodome herbarum quam dis-
solue et in una aqua distillata
infunde folia et simul in potto
posito in terram putrefat, **Grain**
separa aquam et presentabit odo-
rem rhodome. **E**t tunc dicit de a-
liis omnibus fore faciendum.

Contra epulemam
Recipe gallitum z ss visci quarum
 z i inde fiat pulvis de quo adun-
structur z ij an adventum
cum aqua decoctionis pome.

Contra pruritus et scabiem
Dicit **B**allastus consilio spiritus
se curatum a forte pruritu in
ventre post multam purgationem
cum iniectione ex succo lappam
arabi puluer pipere et arcti.
Idem dicit ex ore illius loturam
manuum in liquore ex mure
geneste facto valuisse. **E**dem
dicit **J**urem Gorgondie philippum
in scabie manuum post multa
remedia **P**inosorum medicorum
applicata, consilio magistri rolan-
di scriptorum se curasse manibus
suis a aquam dissolutionis.

et exsiccabitur. **¶** Vel inungelond
oleo tartaro et proderit. **¶** Ad

¶ Mulierisetur sulphure et in pe-
pulo mundo ligetur et illud pe-
pulum in arcto mittatur et il-
lo pepulo arcto inadeserto limas-
maur et sero dexte et statim
curebitur. **¶** Pro pueris autem

fiat ut supra s loco arcti ponat-
simul in aqua, expectum est.

¶ Probatio bone aloer.

¶ Dist & pinnule Ad probandum
aloe ponatur super carbones in
intob vel cum cultello in can-
dela si enim emiserit bonum
odorem est bonum, si autem ma-
lum malum est.

¶ Contra dolorem lapidis

¶ Tere semen lini et incorpora-
rum lacte ouino et remanetur
cum reusa in virga et mizo
modo valet.

¶ Ad laxandum ventrem.

¶ Rempo dorem firmo et sinde et
intub pone modicum 33 et reme-
de et proficiet.

¶ Contra fluxum ventris.

¶ Rempo fua vitella ouorum inor-

87
pora cum farina tritici in mod
paste. **R**ecipe croci ad modum un
ci et decoquantur in aqua be
nedicta vsqz ad consumptionem
tercie partis. **E**t da patientibz
quia penitus restringit omnem
fluxum. **A**d aretum facien

Sum de vino.
Item inflammatur talibz et
in vino extinguitur fiet aretum.

Nota contrarium.
Item si later ignitum imponatur
in remissum aretosum fiet durus
et sursum eleuabitur sicut ceru.

Remotio cere pulcherrima.
Buliat cere etiam antiquiss
ma in remissa antiqua aretosa
per longum tempus mouendo ad
carulo quo moueantur lignum
na et alie res immunde. **E**t
etiam ad habendam eam puris
simam coletur per pannum
lineum in vase aliquo.

Ad faciendum auxunsiu.
Recipe $\text{H} \text{I} \text{Z} \text{X} \text{A} \text{an}$ funde Z
per se et $\text{H} \text{I} \text{Z}$ cum co incorporate
super lapidem mti.

Contra uentrem plagam,
 Magister Iamnes mirando
 in digitum peruenit ad talem pla-
 gam. Pro cuius cura dixit se vel
 le habere fenum aut herbam
 millefolij ad imponendam quod
 statim curaretur.

Dicit Bartholaeus quod subito im-
 poneret sal et vinum et curaret.

Dicit & pirurde quod imposeret
 telam araneae quod illa curaret
 et apostemate preseruaret.

Contra Ulcera
 Recipe Maluas viol et planta-
 ginem simul pistatas et sup-
 positas.

Contra dolorem den-
 tium.

Collectio facta cum vi-
 no de roboribus radiorum vrtice
 subito tollit dolorem dentium.

Item furatio dentium,
 facta cum radice ebuli mox
 dolorem tollit.

In dente ro-
 so Radix rehodonie maioris
 valet. Sed in dente sano Radix
 rehodonie minoris in aceto in-
 fusa valet. Sed utraqz minus
 frantur. Item Radix rorisma

maxime comminatus vel ei
sunt in eum extensus tollit
dentium dolorem.

Ad idem
Masticatio ex araro et sandera
ta optima est in sedatione dolo
ris dentium. Amorena in
capitulo de sandrata dicit quod
non est ei par.

Ad idem
Impone denti contram aquam
fortem cum croco et statim res
pabit dolor. **A**d alteratione
petiatur dens ab intra diu
linetur et finaliter decidet.

Aqua mirum recessus commenda
tis robustis viribus postea sup
easdem fereb distillata tollit
dolorem dentis ablati ea et.

Ad idem. Commisce triarum
sinapium et acetum simul et
intinge baculum panno lino
involutum quo mediate tan
ge lorum et sanat dolorem.

Contra dolorem capitis.

Superponatur capiti sal em
plastratum cum croco. **A**d
idem. **A**ttendantur strips
lini cum albumine ouorum

et multo sale simul mixtum
 et subliga plantis pedum, Et
 valde trahit a capite dolorem,
 Item purgatio capitis ab humo-
 re ~~fit~~ flegmatico. Recipe
 mastich partem 1 1/2 partes in
 et misceantur simul ex illis
 ieiunio stomacho sumatur mo-
 dum die mastichando. hoc enim
 ab humiditate flegmatica rat
 purgat et exinde impedita me-
 moria confortatur. Contra
vermes capitis quibus abra-
sio totum quem occupant in-
gro sapore perungit. zif.
Contra frenesim.
 ligatur fronti emplastrum ex ab-
 rofano confuso et areto, zif.
Item Contra fluxum ventris
Sumatur pumelle non p-
fecte matura. Contra egres-
sionem sanguinis. Summa-
 tur pillule facte ex farina
 fumentis et succo millefolij,
Contra fluxum sanguinis.
 Fiat emplastrum ex vitello omni fat

rina fermenti / aqua rosaria
et aqua solatri optime incorporat.

¶ Contra dolorem ventris.

Sumatur vinum antiquum
in quibus coloris quod reperiri
poterit limphatum aqua ferant
quater ferrata.

**¶ Contra tussim puerorum
etiam vehementem.**

Dissolvantur peridie in lacte dul-
ci et de illo exhibatur in potu.

¶ Contra rauradineum.

Dissolvatur gummi arabicum in
vino de v^o paulatim bibatur de
hora in horam, 2℥.

¶ Contra frenesim.

Ligatur fronti emplastrum ex abroti-
no contuso et arcto, 2℥.

¶ Contra fluxum ventris puerorum.

Coquantur rose et cameliocina in
aqua ferrata teneat puer tibiis
et pedes infra aquam calidam
cum herbis.

¶ Contra fluxum ventris.

¶ Præparatum præcipue.

Sumatur potius ramisculorum
mespuli frustatum in formam
decorum in aqua aut vino

90
in quicquid ad mediam partem

Contra fluxum ventris si
ue febris.

Rempe omni unum gallinaceum
grossum et illud in una parte cum
perfora, per quod foramen ipsius
membra tam a vitello quam ab
albumine. Deinde rempe duo vitella
sua vitella omni ruda bene ab al-
bumine et germen purgata quod
diu conterat cum roborari et zy-
piperis longi puluerisati et ita si-
militer bene incorporantur quod ita
mittat in uno ut supra memora-
to foramine intra pariter rempe
bene obturando ea ipsius ante
ignem tam diu roquetur quod du-
rum bene fuerit quod quanto
validius poteris comedat non mul-
tum inastando. **E**t immedi-
ate de post haustum bene vinum
in quibus coloribus quod habet per
lectum de post subito ingredi-
do. In quo te peroptime roperi-
fariat. **E**t si opus fuerit restera.
Rarissime tamen ea opus est.

farre Et si ad omni manib hii
mies aut tunicis)

Contra genna inflata et dolenta
Recipe intam et conterere cum meli
le et sale et superpone te et totum
tolletur. Balsam ad plagas sonada
Recipe olibani opposonate resin al
be an zi galbani vix in zi p a
ungulorum amarorum z olei
olinarum th zingiberi albi z m
terebentine zi distillentur omnia
simul in alembico vitreo. Vel
malaperantur et bulliant cum
oleo olinarum et postea passa et
vtere cum volueris)

Contra serpigine

Item unguatur cornu sum rinte

Contra nimis et vinct dante

Dicit magister Joannes de muer
Recipe surum raditib albi et
instilla in aurem quoniam ex
ibunt nimis et vermes)

Ad ruborem faciei qui qua

si lepra videtur et contra fra
giem in partibus corporis

Ventur pimb pars qui rubet
in frontem in aquam scabiose #

l'ro vena parentib frequenter. Et si
curatib non fuerit fomentetur
fronti cum aqua in qua sulphur
fustum admixtum et distempe-
ratum sit. Et fiat hoc sepe et
fiat initio de vena que est in
medio frontis,

¶ Pro extractione ossis aut spi-
ritus ex gutture vel alio loco,

Dicit **Spiritus** quod gargari-
sando aut ab extra applicando sur-
cum sigilli beate **Marię** spiritus
idem dicit facere aquam distilla-
tionis eius. **Ad purgandum**

invenstra

Dicit **Spiritus** quod pulvis pi-
lularum papaveris ruber crescen-
tis inter segetes singulariter
ponatur in venstra

¶ Ad maturandum apostema
Dicit **Dominus** **Cominus** de ba-
est quod herba roberti decorticata
malis et superposita valde ma-
turat. **¶** Contra tussim

¶ Domina de bredemrode dicit
requere fimbriam unam passat dremisa

Contra stuporem dentium,
Dicit quidem portulaca masti-
cata a tota proprietate tollit stu-
porem dentium, sic et sem-
ine infusum in aqua ex qua
colligitur ob.

Item balsamum vulneribus
Item facit balsamum ex cerebe-
lina hoc modo, Primo in-
fundo alembicum ponit stratum
ex sale et postea superponit tero-
bentinam / post superponit ru-
bitam aquam autem inde flui-
dentem mittit vulneribus
et sanat, **P**ro emendatione
ceruise,

Dicit Apicius se suspensisse
luthum continens fermentum
huius organum et gascasit
in ceruise nova buliente et
clausuravit ceruisiam eique
saporem bonum dedit, **A**lle-
gat autem aristotelem dicente
organum ceruise impositum
ipsam preservari facit ab are-
fate,

Contra ulcerationem tibiae
 Frater Ruffinus rufifer leodij
 passus fuit diu ulcerationem ti-
 bie ex pandagoga qui post diu-
 sa unguenta superposuit un-
 gentum factum ex lacte dulci
 vitellib ovorum melle et farin-
 a spelte vel frumenti et cu-
 ratum fuit. **C**ontra pestem

Dicit Warandie magister borged-
 die quod aqua distillationis ster-
 coris vacce, curat pestem.
 Hanc collectam domina de ma-
 ria anno 29° pluribus pestilenti-
 is dederat saltem aquam unde
 curati sunt.

Operatio herbe de Wintgroen
 Item dicit poastro pro sumis de
 disse deortionem herbe predictae
 Wintergroen suo semitori vul-
 nerato et curatum fuisse.
 Similiter in castris annige-
 corum plures vulnerati ex ea
 potati curati sunt.

Contra nimis
 Wintergroen s. pires La

Dicit & pirum si oleo raparum
fiat unguentum in unguento medio
ponatur unguentum et non exibat.

Contra dolorem vesice et
mutilationibus albe.

Dicit de raum sancti barthol
comerit leod quod agnumodum cum
oleum sibi profert in dolore
tut vesice et emissione mutila
gunt albe.

Contra dolorem gutturis

Dicit vult fratrum ex leodio
pluribus ex solariibus in gutture do
lentibus in ingluendo curatos
fuisse ex potu remissis in qua te
perate erant auriculo sambur.

Contra sanien ad intra de
luctum ex epate.

Dicit Jorheyt se ostendisse spiritum
suam vnam ex cum induravit
repletum sanie pro qua purgan
da suavit herbarum nepite mellite
et osimide reseruit in lons fir
mibus in ut inde liberet quod cum
fesset sensit se curatum.

Item dicit Magister Joannes
Goestraten Dominum de rans
teen Juncum in ulceratione re

93
miny quam ultra annuū passa
fuit, ex consilio pauperis femi-
ne bibisse haustum Perostionis
nepote feminuli salinis silvestribus
bugle silvestris et radicibus gariofi-
late et curata fuit,

Ad extinguendum ignem
quomunque loco sit,

• Recipe surri samburi quantita-
tem magnam et continue appli-
cetur surris super locum reno-
uando sepe cum luthearum mū-
do. Et nota quod quidam presbi-
ter ex hoc curatus fuit qui para-
tus fuit erat ad sciendum ex
biam. Ad delendum telam ab oculis

• Item cum portulare silvestre
lenticulis immixtis telam absque
dubio delet

Ad faciliem partum,
Cum mense cum sapa preg-
nantibus in pollice datum facile
partum fuit.

• Ad surditatem et sonitum auris
Cum barbarum lauri cum vi-
no et oleo adhibitis auribus sur-

ditatem et somnium aurium m-
rat. **C**ontra partum difficilem
coronab mulierem De corostro
mox parit absqz dolore. Et si
aliqua patitur in purgatione
difficultatem cum dolore circum
tinge eam cum dicta herba et
purgabitur absque dolore.

Nota **C**ontra contusionem seu
rasum. **V**nguentum singul-
Rexpe vngenti dealter olei doli-
lio olij amigdalorum dulced
olio camomille olei anisi aniz
apungie anatholi galline buti-
ri recentib sine sale mystillagi-
nib sc: psilly seminib lin an-
z et cere noue modicis. **F**iat un-
guentum. **A**d idem. **R**ex fel-
reti gall Wasop .i. manne ay
ad plantum distempera cum
vino albo tepido et plibqz tepi-
do sitqz vini quantitas vni-
ciphi aut minimis fellib reti
et aluminib simul pro duo
stufere tuncqz. **A**d idem po-
tetur sumit nepetium cum vino

Herba sativa **F**alamby

94
albo aut furens solus eiusdem
herbe decoctio, ~~¶~~ ~~¶~~ ~~¶~~

De splene
¶ Dicit b p r m l r Quod pro deo
pilando splenem proclivem nihil
melius quam vinum, ~~¶~~

Pro matrice
¶ Dicit b p r m l r Vbi cum dicitur
dura matris dolere est ventris
et renem post purgationem
balneum decoctionis brionie
brionis sedisse a magistra
maria nocte nocte in fructu,

¶ Dicitur mulieri bibere vinum
quod per noctem stetit in peli
supra quod si dormiat contempnit,
¶ Si vero retinet non contempnit,
Maria se sepius expectantem
dixit, Ego quoque expectantem
et verum invenit

De lapide vesice
¶ Dicit b p r m l r pro nicholas se
habet pariete lapidem vesice cuius
origo fuit ex renibus infunde
batur sanguis per vias pro tem
pore commotionis, quod pro mol ~~¶~~

Aspiratione dicti lapidis vix aqua
altera / et postea pro absterione po
et infusione valet aqua iureb et
quod eger mitteretur ad balneum
in lumbis sulphureis iuxta doctrinam.
Amicorum vbi 37 calidi de com
mune libris lapideis. **Ad id**
Dicit spiritus se experiri fuisse
esse aquam agrumque in lapide
rum ulceratione quoniam munda
disfrat et resolidat. Similiter
aqua balsami artificialis.

Pro solutione ventris.

Dicit Arnica domini de ho
reum se lapasse summi domi
nium dando ei summi semper
vix corruptum cum suo lacte.

Contra febres.

Dicit Magister Conradus de
sarto se curasse magistrum
Theodorum de zantio et ali
os tradendo eis aquam distilla
tionis foliorum betegaz simul
et turbata positorum aqua
emunt enomunt malicia febre.

¶ Ad lubricum ventrem.
 Dixit Magister Joannes hoc
 stratum radicum malis decortica-
 rum butiro et melle tenere vo-
 lum lubricum et experiebatur
 in generali cruriferorum.

¶ Contra quartanam.
 Dixit Camellarius brabas
 se passum fuisse quartanam
 tribus mensibus. Superuenit
 quidem adolescenti qui per diuini-
 diam horam ante accessum sibi
 dedit vermes repositos in cardo-
 nibus rotatos cum cultello ad
 ponno recto percipit eum absti-
 nere a potu quatuor horis no-
 obstante siti superueniente. Ab-
 stinuit octo horis a potu et e-
 uadens mansit liber a febre.

¶ Contra combustionem.
 Dixit Dominus de floriss, qd
 mulier circa postel miravit di-
 versos igne et aqua combustos
 superponendo totum vitellorum #

onorum cum oleo mirtib.

Ad idem.
Albumen oui rudi et oleum
olivarum supple agitatum do-
net sit inspissatum superiunge
et non erit mirrix. **Item** ad
combustionem ignis et aque
olei pista repum auferimus cu-
stereore auferis et superpone se-
pe ita curat quod nihil adus-
tionis apparet. **res**

Contra phisum.
Dicit **Magister Simon heli**
Italinum quendam se dixisse
curatum a phisi vera cum vlcere
pulmonis per usum auricu-
le mirtib. **Ad** quod allegat
Wilhelmum de vradgimania
scripsisse se audivisse a pastoribus
omnium quod reperunt oves ad
riquatibus in pulmone, et
aliquas cum vlcerebus pulmo-
nis cum causam dicunt fore
auriculam mirtib quam di-
ce oves comederunt. **res**

96

Conservatio aque a putredine
Item dicit quod pro conservati-
one aque a putredine singula-
riter raphora.

Pro purgandis hominibus.

Dixerunt monachi in terson-
donis aliquot ex fratribus suis
anno millesimo quadringentesi-
mo octingesimo sexto in veni-
medisse de salutaris ut credo vel de
oleribus ubi ingrediebatur herba
per eos varata tunc deesse inquam
formata ad modum graminis
foliis lati habent latitudinem du-
arum palmarum deferent foli-
is mane florent albi quot
quot aut ex hoc comedunt
purgati sunt effex quidam sur-
sum quidam deorsum quidam
utrumque.

Item eodem tempore buscodun-
repperit nullam hospitem in do-
centem in stomacho de consilio
mulierum conquassasse in mor-
tario herbarum in pratibz ibidem
nra fossata rescentem herbarum.

inquam habentem terfum rube-
um ad modum persicariae defi-
centem folia ad modum plu-
que passerine striatiora tamen
folijs lingue passerine. **Quam**
herbam dicit habere nomen
Waterherse aut Wertherse. **Et**
cum tentarem sapere ex dicta
herba reperi saporem amari-
cum adustione. **Dicta** autem
aurilla cum summi eius in-
tercusia ut credo bibisset bene
sederem vinctus assellavit et
cum maximo stomachi et ven-
tris dolore. **Ita** semper rogebat
sedere erecta de post tamen me-
luis valuit.

¶ Contra vulnera et Vesicab
ex combustionibus provenientia.
¶ Dicit Wisley van Carb quod
herba quam appellat balsamum
sanctae katherine cito sanat vul-
nura ventia similiter Ulcera
et Vesicab ex combustionibus fac-
tis superponendo summi aut
aquam distillationis eius. **¶**
¶ Similiter infundat lora calidra

De frigiditate fragaria
Vigor

de Vulnere recenti et Vesicab ex
combustione, Et vidi experien-
tiam ex ea et in matre sua de
vulneribus, Est autem her-
ba vix habens sumum videri
tendentem ad utrumq. munt se-
mex in foliulo continetur quo
maturus sit ad tertium,

Contra aluminar
Dicit Magister Reinert hoc
mag. dicit passus aluminar sup
pedra ex consilio simpliciter multu
ut rempisse lanam secundam in
tinctam rundo oleo semine cap-
ram quam superligavit loro et
resolutum est aluminar in eo
ubi nemo curari poterat,

Medicamentum situm extingui-
ent, ventrem relaxant, per-
tub lument febricitantibus
colicam curant sermient ra-
lesforientibus ex morbis rali-
dis consumptis et ethim
et pregnantibus sine periculo
Re sanare rosam l violati qhuc, ref.

¶ Ad summum quorundam,
Dicit Catharina dicit quod
medici domine formentis sibi po-
nerunt vespere pedes porcorum
intentione prouocandi sompnum.

¶ Contra apostemationem calca-
mex ex frigore

Super carbonem firmum mado-
factum pone et et suppone cal-
carum valet hoc.

¶ Contra rubores et inflationes.
Dicit Gerardus magister hoc
quidam quod aqua supernatans
sterni velle sanat rubores et in-
flationes omnium locorum sua-
que vapor inflationem manille
ex ea sanant.

¶ Unguentum in carnatio-
num et mundificationum

Idem dicitur a proprio patre si-
militer et propria experientia
fuit unguentum in carnatione
et mundificationem simul ex
re sua butyro magali cera et
oleo armenico. 20f

¶ Operatio femuruli.

98
Item **G**uerrus borgundus dicit
femur in lacte bulis cum da-
tum huius verum in rompo-
amirule et mirabatur.

Contra colicam passionem.
Dicit **M**agister Lambertus de
porta quod in colica frequenter
dederat chiste ex finibus et albo
greno decortis in albo vino et mi-
rant. Et cum querebam ubi ha-
beretur, Amicus scriptum de albo
greno dixit quod in gualthelmo de
vortemina et in gilberto. Item
idem **M**agister Lambertus dicit
quod album grenum datum ab in-
tra tam in potu quam in gliste-
is curat colicam passionem quod
se dicit experimentum, et f.

Contra fistulas
Item dicit quod asseruit magis-
ter Judonius in margibus quod fis-
tulas in larynali vidit curari
per tartarum calcinatum et in-
sertum in aqua vite.

Suffocatio matricis.

Item **M**agister **V**incentius hesij
predisquiam domine de muelle so
marthum soluisse. Vel ex ver
mibus vel ex suffocatione ma
tricis. Qui superposuit crusta
panis intinctam in aceto et res
sant dolor.

**Contra fluxum sanguinis
emeroidarum.**

Item **M**agister **J**oannes hoesta
ten ex practica & pirivula se
restringisse fluxum sanguinis
emeroidarum ex usu pilularum
fastarum de succo millefolij et
farina tritici que etiam valent
in fluxu sanguinis ab intra
supervenientis. **E**dem dicit
Pulverem radium serpentarie
commixtum cum melle in mod
virgulti superpositi emeroidi
apostemose cuncti sanguinem
et sanem curare.

Suffocatio matricis.

Item **M**agister **J**oannes hoestra#

99

ten dedit anillo **magistri** Jo-
annib ferret patienti dolorem
circa fundum stomachi cum de-
bilitate cordis et fluxu ventris
semen canabatur pastinare et agri-
casti et mirabatur a **hypothese**
unia / quam credidit venisse ex
suffocatione matris. **Item**
Eidem mulieri dedit sine propus-
anillo barbare quo etiam inde
curata fuit.

In vlcibus virge,
Item **Magister** **Lambertus** por-
ta, Recipe cineres carle et m-
curbite et super syndonem bene
tenue sondatum passa et proice
super vlcera virge / curat facile
sanat et exsiccatur.

Ad extrahendum superfluita-
tes ex colatorio.

Item **Magister** **Jacobus** dyne-
gyn, **Polius** montanum cum vi-
no detortum et illud vinum in
ore tenentem attrahit ex colatorio
plurimas superfluitates. **¶**

sed non debet in ore teneri ne su-
per calefariat,

Ad exoriatione vesire

Casio quidem lody residens ead
passus, bibit decoctionem radium an-
tropod in aqua, Et se dixit curatum,

Contra radagium ulcerosum.

Domini Ruffini superposuit
unguentum factum ex lacte mu-
lieris masculinum miscentis vi-
tello oui apungia porri melle et
farina frumenti simul incorpate
sine decoctione dumpta apungia li-
quescit in patella prius commin-
uit cum illa residua quatuor a-
gitando et malaxando tam diu
quod conuertebatur in unguentum
satis solidum in modum ~~unguenti~~
~~et~~ unguento mediocriter liquidi.

Contra profluvium mulieris.

Erant viri Gwilhelmus vander
borch se audivisse a diversis que
idem passus fuerant curavisse
ex usu onorum fixorum cum ad-
hera albo, Alii dixerunt se

mutatib. De eodem usu onorum et
pulveris granorum paradisi.
Dicit **M**agister **T**heodoricus in
ringuib. tunc reusit sed dicitur
ori. **B**alnei fluminis menseuor
rubiorum et alborum expressum
pulverem rotinam onorum ruidor
um aqua melisse et arthemisie,
Hisno an distillationib. vel percolationib.
et restripit diuersis viribus, **S**ed
primo subsequatur inflatio ventris,

Contra scabiem unguentum.
Fiat decoctio pulueris ingelle in
magna quantitate cum sulphure
in forti arcto ad aliqualem spissitu
dinem addito oleo miris, **F**iat un
guentum bonum ad scabiem et im
petiginem. **I**t ad linitiginem fa
ciat valde farina seminis ingelle
et reuise cum arcto confecta,

Aqua saluatoris.
Recipe minimisrate gariofilorum
33 zeduarie grana paradisi an 31
rubebe 3ij galange 3ij salvia an
ij vinum septuaginum et ponatur
ad fermentandum diurnum xxxij

lento igne aut in sole. Et valet ad
omnia precordia Epitomy splendi
pulmonem in suo statu conseruat
omnia vlcera in corpore humano
sanat et consolidat carbuncum cum
corrodit et inferfuit,

Contra Renum

Recipe farinam orobi et mumi
vel mumi et terrefar in patella
super ignem et odoratur p uareb,

Ad regenerationem carnis
in vulneribus

Item misce farinam orobi cum
vino et superpone, ref,

Contra feemorem cordis

Recipe florum Coragint buglos
se an 3ij spire nardi gariofe
deromire misce misce an 3ij ro
seris citranguulorum 3 8 paub
3 mgar quantu sufficit fiat elect

Et sanetur morbus radicit
in quindern diebus

Recipe duo cerebella vulpis et de
sitta in furio et puluis inde fi
et melleat post ampe rasire totum rem
cerebella desiccati et puluerizati
vi mano 3ij misceatur et #

sumantur per xpt quindenim dieb
mane et sero cum aqua rosa: 31,

Contra pestem.

• Recipe sum relidome 31 aeti
fortissim 31 s vruu patientib 31
interiorum duarum reparum pis
tentur omnia simul et fiat po
tus et hoc potatum fuerit infra
xxij horab proferunt a morbo
pestilentiali sine per vomitum
sine per scissum.

Compositio rementi.

• Rementum fit ex lateribus et
sale simul calmate in quo ma
net solus sol et liquefit aut ma
porat luna

Contra Diabetem.

• Diabetes est mordinatus attrahit
remum et mordinata vrine emis
sio cuius cura est, Recipe agnino
moniam in saculo et coque in vi
no veteri vsq ad consumptionem
terrie partib addo parum salis fiat
potus et sanabitur.

Ad sanand poros.

• Recipe radium briome pista et pos
in duabus aut tribus vinibus et

Sanabitur.

Ad faciendum balsamum
in aqua et oleo,

¶ Recipe Terrebentine lb, mellis lb,
aque ardentis quatuor distillate
quarte, in ligni aloet pulveriza-
ti sandali omnium an zii qd
arabici z i misce misce galange
macebarum cinamomi mastice
gariofilis spicenardi z z albi. **¶** Per
omnia misceantur terendo et in a-
lumbico vitreo ponantur in retorta
clausa ne aer vel fumus subin-
tret. **¶** Primo fac ignem lentum
donec habeat primam aquam
que est clara. **¶** Et cum secunda
venit que est sicut rubeo ignis
tunc fortifica ignem modo conti-
nuo et non per saltum. **¶** Et tunc
tertia veniat que est quasi mi-
gra et spissa sicut mel tunc for-
tifica ignem donec totum liquo-
rem habuerit. **¶** Et scias quia pri-
ma vocatur aqua sive mater
balsami. Secunda oleum balsa-
mi. Tercia vocatur balsamum
Secunda validior est prima. **¶** Et

102

terna quam secunda. **P**rima aq
cum vino potatur. **T**ertio ante
et **t**erna valent ad flemenda
et vnguentum infirmitates que
corrodunt carnem humanam.
Prima aqua cum bono vino con
sumit flegmata in ore stomachi
reddit appetitum comedendi et pur
gat stomachum ab omni humo
re malo. **I**tem cum potatur no
permittit apostema pervenire ad
cor ut ad partes cordiales. **I**tem
pauillulum subtilis intinctus
in hac aqua positus ad narem qua
tum parvo digito poni potest in
rat remia. **I**tem curat anhel
tum fetidum. **I**tem si cancri
ex ea dentes dealbat, fortificat et
tollit dolorem de quarumvis causa.
Item valit contra quartanam si
spinam dorsi fortiter ad ignem fr
caveris. **V**aleat contra scabiem
contra omnem surditatem con
tra paralysim. et contra omnes
infirmitates frigidas. **T**ertio

et **Tercia** valent mirabiliter con-
tra uoluntate tangere, contra fistu-
lam et cancrum, **Item** ualeat con-
tra collisionem et perussionem ba-
nili vel lapidib' mungendo cum
oleo potando aquam, **Item** habet
omnes uirtutes predictas balsam,

Medicina consolidina

Prima medicina consolidina est
talib', **Recipe** thuris mastice
alorib' an 32 puluerizentur si-
mul et misceantur cum allm-
mine oui usque mellis spissitu-
dinem, **Deinde** intingantur pi-
li leporis aut tela aramee aut
bombax s' pili leporis sunt ma-
liores, **Contra pestem,**

Deficitur in collo radix pimper-
le vel masticeur, **De rubo,**

Radix rubi emplastata spinas for-
titer extrahit,

Ad extrahendum fliginata
misceilla grossum vitrum sal-
inum et alias superfluitates a
capite eraduntur rephabrat #

Antiquas mirabile inmanitas
 Capiat bib in septimana ante
 prandium vel ante cenam de aga-
 ro elato ad quantitatem inter-
 ribi. **I**n asperando nihil tamen
 deglutendo quamvis si deglutire-
 tur non esset nocuentum de q
 mirandum esset.

Quod candela ardeat in aq
 Recipe sulphur unum et distem-
 pera cum aceto et coquatur sul-
 phur et acetum cum cera usq
 ad consumptionem acetum et for-
 candulam in ponis in aquam,

Ad omne genus febrium
 calidarum vel frigidarum,
 Item bibe betoniary remmibus per
 tres dies nil aliud,

Ad soluendum interitiam,
 Statuatur scariola in ribis et potibus
 hoc experimentum in interitio
 valde probatum.

Intario
 Recipe cere partes ij partem i cere
 continue partem lateris minutissi-

in triti partem 7 et 8 incorporant^r
super lentum ignem

Ad cognoscendum an vltimo
sit in pulmone.

Primo pone sputum super carb^o
nibus et si fetet signum est quod
pulmo lesus est. Si autem non
fetet non leditur pulmo.

Item eundem sputum pone in
aquam si supernatat signum
est quod infirmatur. Si autem
non natat non infirmatur.

Contra apostemata facta
in mammillis post partum.

Recipe rhinoc^o 3ij o^o 3 8 thur^o
3i puluerizanda puluerizentur
et pistentur simul. Et ex hoc
mammille linientur.

Tercio stomacho repleto ma-
li^o humoribus.

Recipe mastice 3ij alois etro
3v agarin 6od 3 8 conficiantur
cum syrupo de absinthio et fiat
massa de qua fermentur pillu-
le ad libitum tamen raneat #

alt eren. Ende dat salmen leg-
ghen in een halff cran mal-
uefj ende daer af nemen
smorghant ende ament ene
tepel. 20f

Pro pte.
Kenpe in pont golt wortel 1.
reldonia / ende een hantvol
Oijnerijt / een hantvol clau-
selue, een hantvol ament
1 abortanij. Dit salme
dien sindey oft stoten ende
daer op salmen ghijten een
cran Oijnerijt / ende dat sal
staen een nacht. Ende dan
salmen distilleren, daer
aff salmen drijcken een gl-
asken mijt ~~1~~ drijckel,
also groet alt een groete boey. 21f

troys piviues
du veu. gnave

La

La fille de
arvigne brulle sur es
pomeins par les tombes
de la p. de la p. de la p.

A

perne d'ignition by la
pote de la p. de la p.
d'ignition et of fociot
p. de la p. de la p.
de la p. de la p.
de la p. de la p.

106

Contre les fièvres. do
qu'el sorte qu'il soit

Prebentisme de benizo. pour
2 parties d'autant de poudre de br
vedine et poudre. Et mesclange
avec ladicte huile et faire emplast
Et l'appliquer auant l'accès
de la fièvre aux deux artres
des mains, et les laisser tant
qu'ils tombent d'eux mesmes.
Probatum est.

Contre la fièvre tierce
et quarte. Esprouvie
Je commence prendre une bonne
poignée d'herbe de rostrum
ciconia, et la broyer avec du sel
et estant broyée, y adjoindre du
fort vinaigre de vie, et en faire
deux emplastres, pour appliquer
aux deux bras, à l'accès de la fièvre

Charles pour Guairu l'24.8.51
formel

De la bague ou priuolle. Saie q
 voron & que, maruile blanc
 la vache de consoldu maior
 la monas agnati & que aruige
 fuisse de la uide que
 mon l'Alcorbor et m'Al
 ruy ne dant de bon ne fust fule
 t'auz que le soit soit ruy
 porf et t'ig et puis pa
 soit par long l'ingr et fust
 le p'riue de flig et que p'riue
 de l'et p'riue et fust l'et p'riue
 un p'riue et fust l'et p'riue
 d'auz et t'ig l'et p'riue et au l'et
 a g'ualt et fust l'et p'riue
 d'auz et t'ig l'et p'riue et au l'et
 le fust l'et p'riue et au l'et
 et fust l'et p'riue et au l'et
 et fust l'et p'riue et au l'et
 et fust l'et p'riue et au l'et

Remede souverain pour la Goutte de quelle
 forte qu'elle soit

R. Crémon tartari — 3. x

hermodactili

Turbiti electi — 3ij

Diagradi — 3ij

Cinnamomi — 3i

Saccari albi — 3. m

fais pulv. subtilissim

Te conuient prendre de cette
 poudre, la pesanteur d'un boy
 escus au decty de la lèvre
 tous les mois une fois.

Et besoyn doucement

Autre de qu'on se
 prouoit par Actus & Acton

Diacarjocostinum. Pour en
 poudre, ou en electuaire,
 aintement ou conserve

En poudre ou 3i dans du liq. blanc
 ou de l'urine 3vi ou 3i

Contre la Rose
Expérimenté

Prenez des feuilles de sauge
et les coupez avec du blanc
d'oeuf, puis appliquez le plus
grand qu'il pourra induire sur
le mal.

Pour Guérir la fièvre
quarte

Je conuient prendre la
pesanteur d'un eseu de la
blanche moutarde, ou grainette
pulvérisée, avec du fort
brandevin, auant l'accès. Et
esproûver aussi une forte muscade pulvé.

Pour Guérir l'Estifé

Je conuient prendre Codrac
Scabieuse d'anguille de cerf,
et sisope, les couller iusqz
au mitan, avec du bon blanc
puis le passer, et s'y prendre
trois a quatre fois le iour
une fois.

Remede de secon contre la Gualle.

Prenez un Liure de racines
de garçons marins, appellez en
Latin *Uringium marinum*,
estampz les bies menus, avec
un cartroy de regalisse, & en
faice couiller dans deux pots
d'eau de fontaine, dans un
basse bies bouez, tant qu'il soit
reduit a un pot, puis les passiez
par un linge, pressant bies
lesdictes racines pour faire sortir
le ius, estant froid mettez y une
quatriesme partie de bies de regis, ou
de mesle clay, le moult soufflez
qu'il poudrez trouver. Usez un gobelet
le soir, & matin. & vous verrez
miracle.

Contre la fissure pour
faire prendre du poivre, du sel, &
de l'ensance, de gascon anagris
puluerisee avec un jaune d'oeuf,
et l'apliquez aux poüces, ou aux
battemens des artres de la main

Ad podagras, quæ multi
curantur.

O portis accipere. saponem. saltem
et occum lini, et de his bene
mixtis facere cataplasma. poterit.

Ad Hemoroides

Quint pomme.

Extraire des poix de
Genèves. ou petrées.
faire cuire les poix de
Genèves. ou petrées, au bain
de 76 et se servir des poix
mises, puis les pestier dans
un mortier tant qu'il ne sur
plus d'entier: alors il conviendra
les mettre dans quelque grand
candrey sur le feu, et les y
laisser couler en suffisante
quantité d'eau, jusqu'à ce
qu'ils aient perdu toutes
leurs forces, puis les passer
par des lours en forte linges,
et les servir dans des pressés.

109
puis recueillir ce qui est
propre : ainsi que toute cette
partie de l'homme demeure
et quand ils se vont ainsi
purifier, les vieillards a per-
dre, jusques a ce qu'ils soient
jeunes, et a consistance de
meilleure, ayant acquis une couleur
purpurine.

C'est une remède très souverain
pour regagner plusieurs
grandes maladies, et principale-
ment la grande. C'est aussi suffo-
cation de matrice. Suppression des
menstrues, de l'urine, oppression
de poitrine, toux, indigestion
d'estomac, peste, défaillance de
cœur, tourment de tête, douleur
des yeux, fronses, surdité, puante-
ur de boue, sidérisme, mal
caduc, tremblement des mem-
bres : fortifie aussi l'estomac,
le cerveau, le foie, et contre
l'infection de l'air, ~~et infection~~
contagieuse.

oy en pour l'her en automne.
en s'uer au printemps. et non
en esto: si ce n'est qu'il fut
tresnecessaire. Je consideray
donner vng cuiller pour de
matin, vne fois ou deux la
semaine.

Si estoit extraict de l'her faire
il se peut garder dix a douze
ans. Advenant. A

Remede

Pour les Gouttes. podes.

Je conuient prendre du
harpois, et dissoudre avec
huile d'oliue, puis y adiouster
du soufre, et faire emplastre
et l'appliquer sur la partie
offensee.

Sirap de fœeur de pourceau
p vins. 3. onces avec vng lbr
de clauo laier. purgé douce-
ment.

Pour guérir le mal
des jous. & l'armoiante
Je conviendrez prendre. tucra
preparata, la mortu dant de
l'eau de rose, ou de la pluie.
puis la mortu avec une pexure
dans l'oeil. C'esto s'prouver.

Remède pour la digestioy.
Une once d'aur. Une once
de fenouille. Une once de
Rogaliss. Une once de
Canell. Une coriandre
Une once de sucre candie.
Une once de cum rusticum.
et tout posé, & de poudre
une cuiller, après le disner,
et après le souper.

Pour la vapteur

Oleum.

Baciami. Succini. & Eubon-
ini. & styr. autant de l'un
qu' de l'autre, & oindre la
partie offensee, avec q. q. s.
goutte.

Pour faire la Baume
Je conuieul prendre de ceste
douceur, big carroy de cire
et une demie liure de singulier
et de carroy de cire dans un
petit esquisse appliquez tout ce
pour a toutes sortes de l'effraye

Pour brulure
de mesme qz de l'effraye y appieguant
un peu de l'effraye

La vertu du Chardoy benin
Cy mengant de ceste herbe
cause et vend la bieu bonne,
et couir, bonne memoir, guarir
la vertige, eschauffe le cerveau
purgé et faire issir la flegme,
confort et vend l'estomacqz cibz
proueqz bon appetit, donne bon
gaccin, et chasse la puante,
faire dormir, tuer les vers, guarir
toutes douleurs du corps.

faisant de la poudre de ceste
herbe, guarir et chasse tout mal
de tete, et particulièrement la
migraine. J'en pressant le jus

de ceste herbe, avec des aïeux
estampés, et broyés en fambes,
guarir la cause des yèvres, et
signament ceux qui la boient et
font obscur, même y ayant grand
empechement, boire avec la toison
de même mettre et appliquer
cette herbe seiche trempée dans vinaigre
ou toutes rouges, même sangues
lent qu'ils puissent être, et en
peu de temps s'aparoitra la guérison
pourveu que l'on avise les jours
avec icelles saut: Semblable comme
est il pour le sang manant et corrompu
car en mangeant d'icelle herbe
ou par tous continuels le bien
tendement a dissiper, qu'il engendré
en lieu d'icelle du boy, et le confond.
si fortifié est aussi les membres
paralitiqves et débilités, et quiconque
en mange continuellement se trouve
guarir de l'edropisie. prenant de la
poudre d'icelle avec broüé ou potage
crû et rompre la pierre, et avec la
même on vestraind le flux du corps,
et du sang, boire les hemorroïdes: comme
aussi celles des narines, le prenant par
lesdictes narines.

quam et quam vafermi et vestraind
et siue son gros boyau, de coule a qui
il seruit. Si ar eadictes herbe propriete
sy la mangent de prouoquer et feru
ant femmes et filles. Pour le mal de
matrice vicy de peul singulier, sy fai
sant couillir de ceste herbe avec du vin
purs sy boire et se tenir esgaidement
dedans le lieu, se lo faire suer, puis se
passer et guarir le mal de ventru, et
du corps.

Pour estre guarir de toutes sortes de
fiebrues, et sy estre libere faire bouillir
cette herbe avec de l'eau, la laisser
diminuer a moitié, puis sy prendre une
egale a la mode et maniere de sirop
par q. ou s. matinées, lors boire et
effect, sur les fiebrues chaudes, ou
froides, sy couvrent bien et tenir
esgaidement au lieu.

De la mesme maniere operer de ce contre
la peste, estant quequy entree, ou
bien pour mordre et davantage operer
et meillour prendre le jus de ceste
herbe.

Si quequy eston mordu de queqz
serpent, ou de queqz animal benimou
ou bien enpoisonné, benirant premierement
de ce jus, et mettans de eserbe groye

112
ou estamper sur la Cessure ou
morceau auec de la fauine, le peut
craire qd eoy peut endurer, guarir
et preseruer du venin: eoy aussi pour
la peste, la praticque et mesme
sorte, et l'appliquant sur le mal
guarir admirablement.

Pour le mal de coste, et pour le
point, et tres grande propriété et
vertu, beuuant d'indica ius, auec vin
et se couurant chaudement.

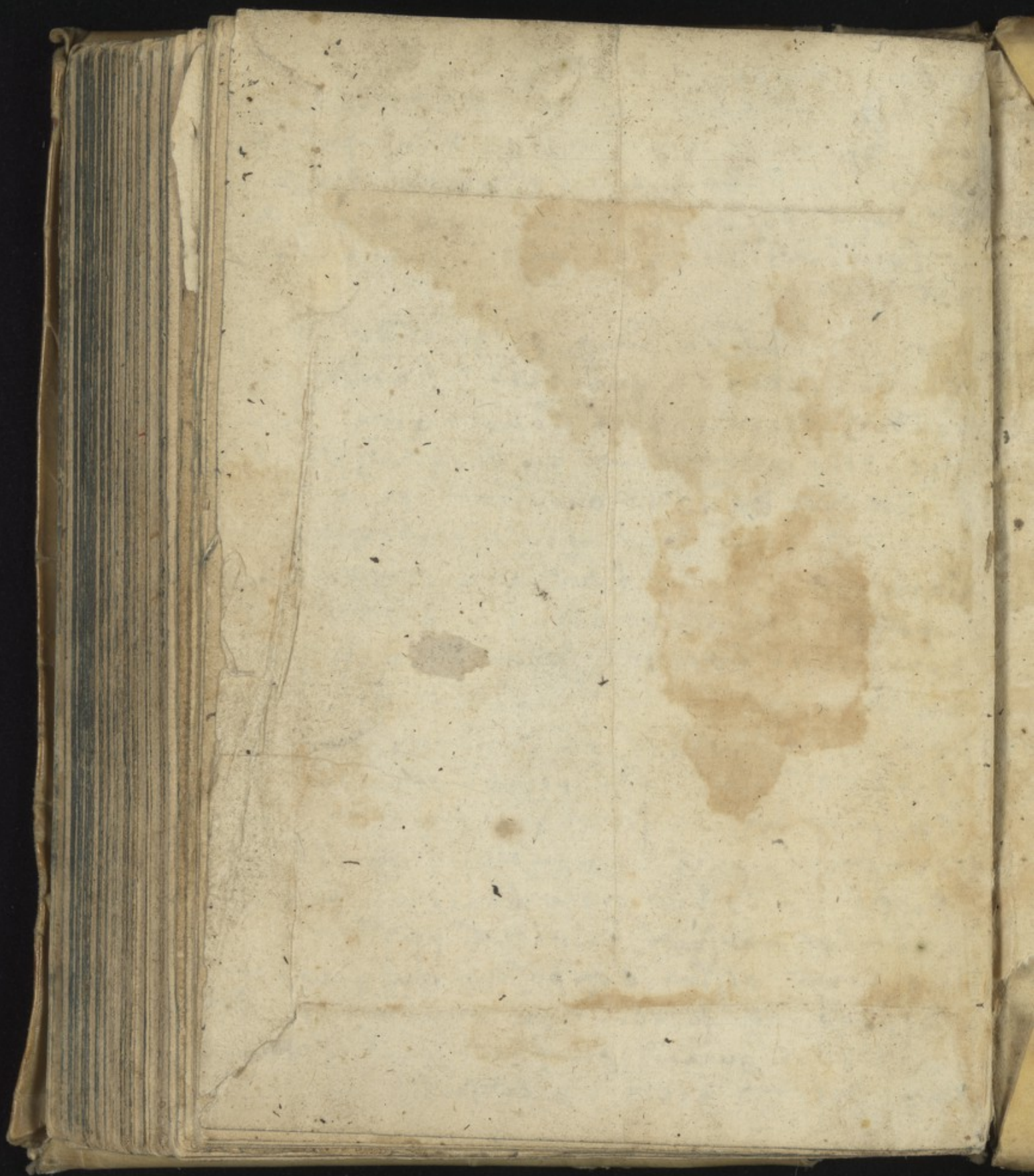
Pour les Hemorroides, ou bourses, a
faute de verde herbe, y apposant sur
le mal de la seiche, trempée en
sain, guarir icelle.

Pour le Chancro, mengant du maty
de ius, et auant prendre autre chose
de cadiche herbe verde, et en faisant
distiller par le cambicq, et auer
le sain d'icelle cauer la plaie, et
mettre dessus icelle de la poudre
de cadiche herbe par l'espace de 15.
ou 20. iours. guarir.

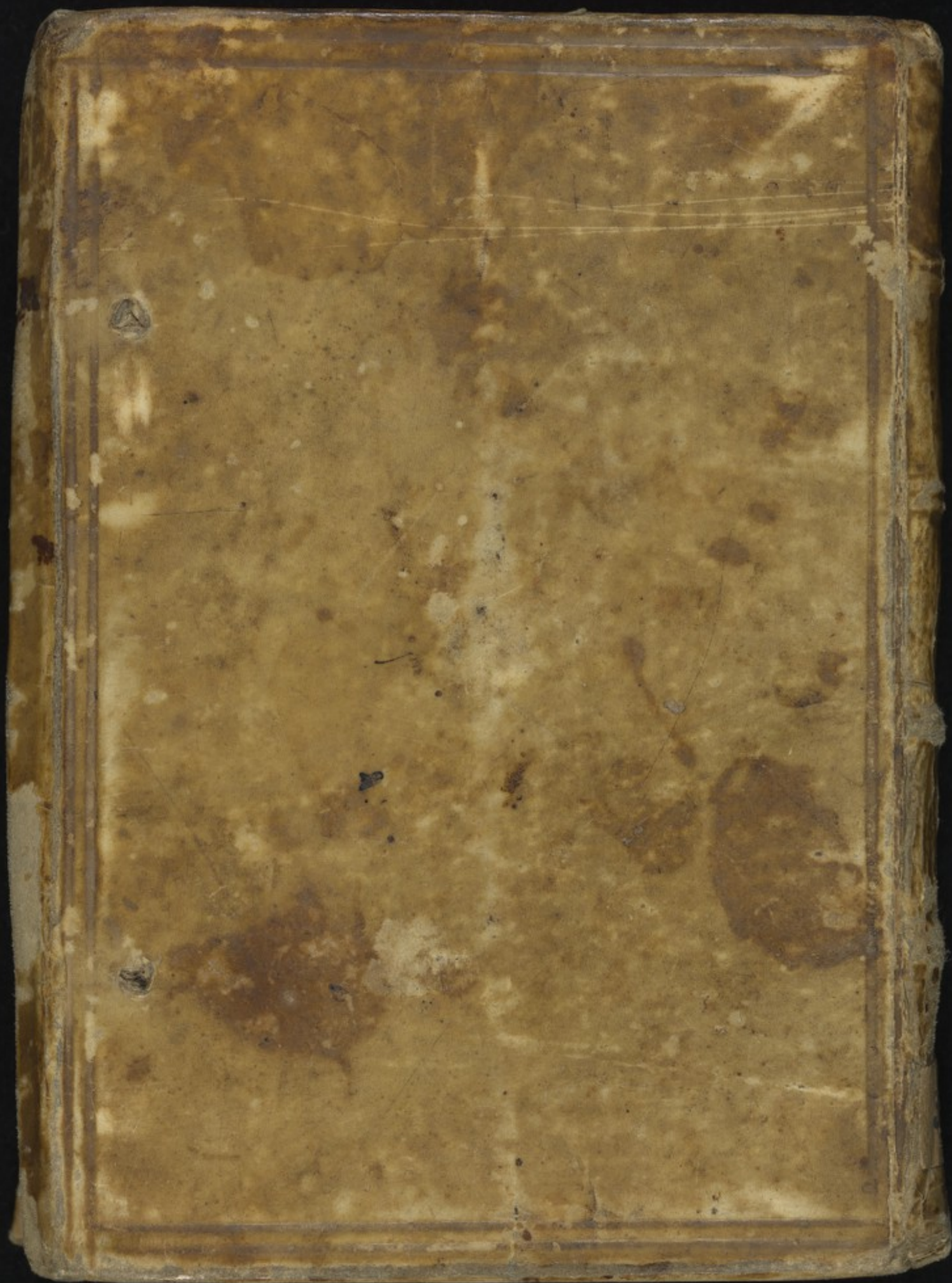
Pour la cousture ou Cessure, y apposant
de l'herbe croque, ou de la poudre
seul incontinon guarir. X

Pour faire de l'huile procédant
de ladicte herbe de laquelle sy bonum
ou oignant & stomacq. poitrin / poign
et ce frond / guaire les personnes enragées
et pestes, ou vultz ayant apostume, et
enfondres au costé, aussi vultz qui ont
des vers.

Prenez une ou deux poignes de ceste
herbe, selonc la quantité d'huile qui
voudrez faire, ayez l'ancien bieu cuit
sic est nécessaire, la broiez et
pestelez dans le mortier puis la
mettez dans une fiole de bon vin
coulé, et la ferez couillir lentement
a petit feu et de loing, qu'elle ne
tongne ni feu ni flamme, evainde
qu'elle ne se casse, et ce par l'espace
de trois jours ou enuivy, puis la
tirerez dudit feu pour refroidir, et
la presserez sy forte, que nulle liqueur
demeure, puis la remettrez sy ladicte
fiole, ou sy une autre couvrant bien
avec les mesmes fudeilles pressées sy
une linge dessus, et posant au soleil
l'espace de 40 jours ou enuivy, puis
auriez de l'huile parfaicte, qui servira
au mal d'ictic sy dessus.

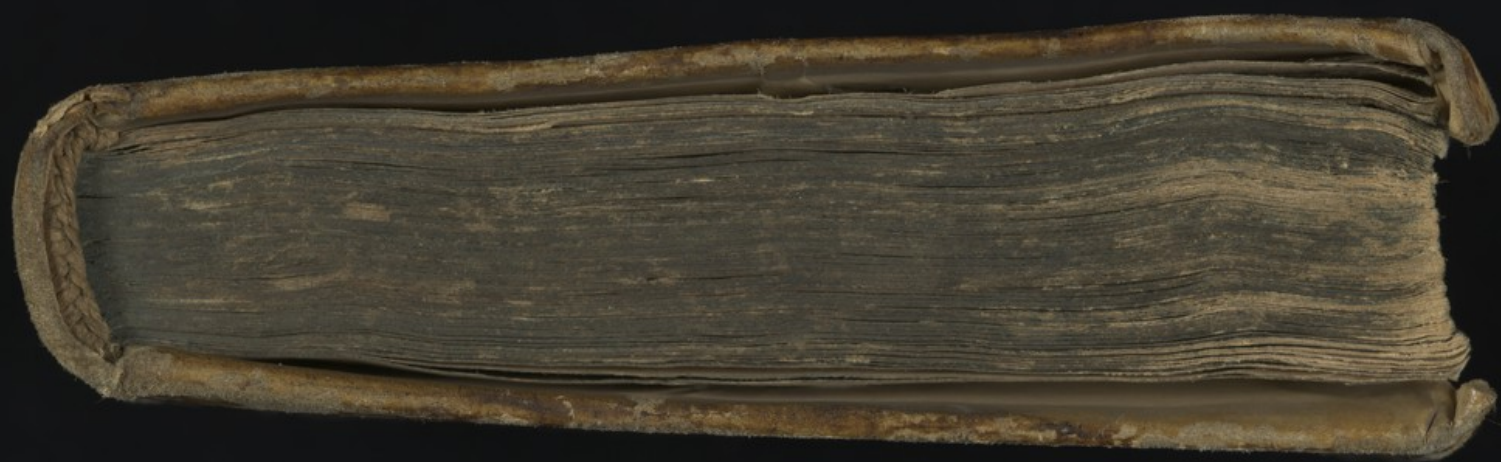

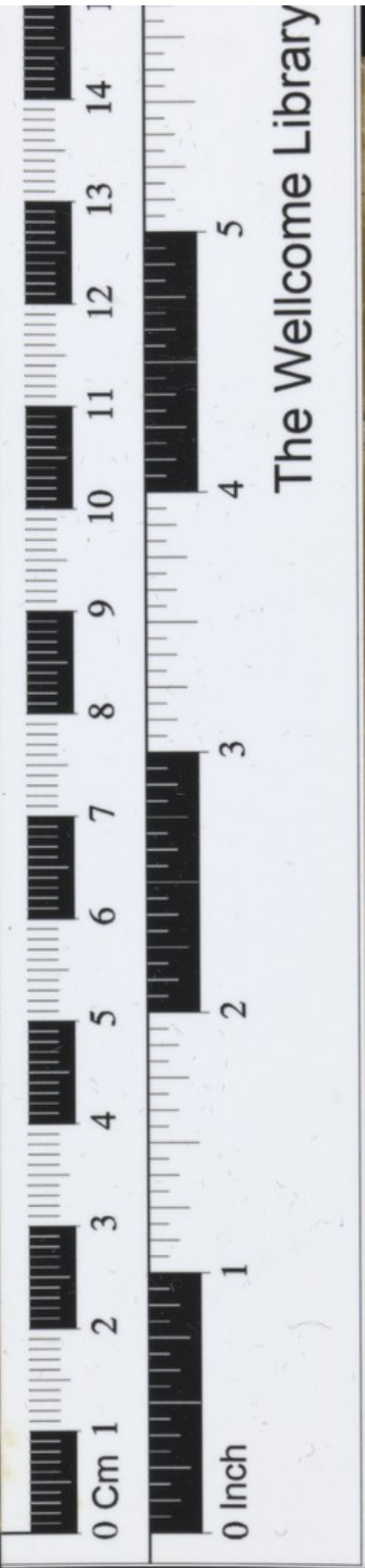
31964

31964.

oportet ut piciab sup ip
mesurab aque et totum
emb et misce sine aliq

rum ligis vite quom

